

ANUL IX-LEA
15 DECEMBRIE
1941 ♦ No. 12

SIBIU, CARMEN
SYLVA No. 12
UN NUMĂR 30 L.

Crăciunul vânătorului 1941

(Compoziție de N. Mantu)

NOUA METODĂ

SCHMOLL

DE LUSTRUIT GHETELE, etc.

1. Curățați ghetetele de praf și noroi.
2. Puneți cu ajutorul unei cârpe învăluite pe 2 degete, un strat de cremă pe ghetete, frecând bine toată suprafața pielii pentru ca să se disolve stratul vechi de cremă, plin cu murdărie și pentru ca noua cremă să poată intra în porii pielii.
3. Frecați bine cu o cârpă de pânză spălată, toată suprafața ghetetei.

Luciul e imediat.

Lustruirea aceasta simplă e suficientă ca ghetetele să fie conservate și să dea un luciul foarte frumos.

Luciu de lac

După ce ghetetele au fost lustruite în modul arătat mai sus, muiati puțin în apă cârpa învăluită pe 2 degete, apoi în cremă și ungeți toată suprafața ghetetei încă o dată cu cremă frecând ușor.

Frecați apoi cu cârpa uscată, repede, toată suprafața ghetetei.

Veți fi încântați de luciul obținut.

Prin această metodă economisiți multe parale.

a) N'aveți nevoie să cumpărați perii și să le curățați cu benzină.

b) Majoritatea pastei nu mai rămâne în perii.

O parte din cremă intră în piele, cealaltă formează un strat subțire, dar foarte rezistent, pe suprafața pielii, împiedecând intrarea umezelii sau altor murdării de pe stradă.

Vânători!

Conservați și mai departe bocancii cu renumita unsoare de piele cauciucată

„SCHMOLL“

Vânători!

- DACĂ: — căutați un câine de vânatoare tânăr nedresat sau unul dresat,
— doriți să fie dresat câinele pe care îl aveți,
— aveți un câine puțin dresat, sau stricat (neascultător etc.),
— aveți un câine de vânzare sau pentru schimb,
— voți o informațiune referitor la câini, rase, dressaj, etc.
— voți o informațiune referitor la ocrotirea vânătorului sau la combaterea răpitoarelor mici (nevăstuici, dihoari, etc.

adresati-vă cu toată încrederea (alăturând în plic marca postala de Lei 9.— pentru răspuns) către

Crescătorii și dressajul:

Homorod I. Jud. Târnava Mare

Pag.

<i>Mihail Sadoveanu</i> : Cea dintâi povestire dela Bradu-Strâmb	289—291
<i>Paul János</i> : Un cerb accidentat	291—297
<i>Blue Upricht</i> : Isprăvuri pescărești	298—300
<i>Col. A. v. Spiess</i> : Acvile și Vultani în România	301—303
<i>Col. i. r. H. Schnell</i> : Vânătoare de lupi	303—304
<i>Discuții</i> :	305—308
<i>Dr. Ion Victor Vancea</i> : Modernizarea și comercializarea vânătorului	
<i>Dr. E. N.</i> : „Simplificarea formalităților . . .“	
„C“: Să fie oprită goana de sitari primăvara?	
<i>Lt.-Col. R. Schneider-Snyder</i> : Unificarea cartușelor de vânătoare cu glonț în Germania	
<i>Un Moldovan</i> : Un strigăt de alarmă	
<i>Dela Centrala Ornitologică Română</i>	309—312
<i>Din munți și din câmpii</i>	313—314
Jder bătaios	
Iepure înotător	
Un vânat rezistent	
<i>Cărți-reviste</i>	314—315
<i>Știri mărunte</i>	315—316

I. ENĂCHESCU-MUSCEL

BUCUREȘTI II.

Strada Barbu Delavrancea 39

EXECUTĂ:

Lucrări de naturalizare de animale, pasări, reptile, amphibii, pești, etc.

Argăsitul pieilor, lucrarea lor în covoare cu capul naturalizat.

Montaje de coarne de cerb, schelete, etc.

Expoziție permanentă de material didactic pentru zoologie

Neo-Ballistol-Klever

Azi știu deja toți vânătorii, că „Neo-Ballistol“-ul este uleiul de arme ideal

Nu este încă îndeajuns cunoscut, că „NEO-BALLISTOL“ în aceeași vreme e un mijloc excelent de dezinfectare și de profilaxie. Ca să cunoașteți toate însușirile excelente ale acestui ulei de armă, cereți prospect gratuit

„NEO-BALLISTOL“ poate fi cumpărat în toate magazinele de specialitate, și poate fi cumpărat și direct din depozit.

F. W. Klever, Fabrica chimică Köln

Reprezentant și depozit pentru România:

GUSTAV SCHÖGER
SIBIU, Str. Dârștelor No. 6

CEA DINTĂI POVESTIRE DELA BRADU-STRÂMB

de: MIHAIL SADOVEANU

După ce am ales și am măsurat locul căsuței de la Bradu-Strâmb, prietenul Ionel Nemo s'a dus s'audă și să vadă cerbii, în niște plantații nouă. Era Septemvrie pe sfârșit și acești domni ai pustiei începeau să sloboadă muget de dragoste.

Eu și Pavel-baci am luat toiège albe ș'o corfă, hotărâți să căutăm hribi. Aici în valea Frumoasei se zice „hiribe” și „mânățarci”. Pavel-baci le spune și „pitoance”.

Am trecut podurile din vale și ne-am suit pe Oașa-mică.

Era o zi cum au fost puține în curgerea toamnelor pe care le-am apucat. Senin cerul; neclintit în tăcere și liniște codrul de brad. După o vară de ploi și furtuni, n'a-vusesem încă parte de tihna începuturilor celui mai dulce anotimp. Viscole reci de sloată întristaseră muntele; omături timpurii se adăogiseră la rămașițele din celălalt an pe Șurian și Pătru. Deodată Dumnezeu dăduse pace și aur călduț de soare acestor singurătăți.

Iubim viața (cât o iubim) mai ales pentru că-i fragilă și nesigură.

Hribarii

Floarea înflorește dimineața; până în sară se vestejește și o spulberă vântul, — cum spune, cu vorbe mai frumoase, psalmistul, plângând cu mahnire soarta bietului om.

Așa s'au petrecut în înfricoșarea știrilor de dezastre cosmice și măceluri omenști zilele verii anului 1941. Nu mai nădăjduiam tihnă, nu mai așteptam lumină neviolată. Ca năcăjitul din poveste, mă hotărisem a mă duce cât mai afund și cât mai departe, ca să găsesc pe părintele nostru din veac, să-l întreb care mai poate fi soarta noastră. Ajuns aici, la Braniște, iată dintr'odată, în dimineața aceea, toate păreau că se alină. Știam că asemenea ceas e trecător,

totuși mă bucuram și-l prețuiam cu atât mai mult. Mă miram chiar și mă gândeam: „Poate și-a adus aminte Dumnezeu de cerbii săi și de jivine ca noi”.

Ne strecuram pe subt streșini de cetină, intram din poiană largă în luminișuri ferite. Cercetam între moșiroaiele îmbrăcate cu perine moi de mușchi. Înălăturam cu toiagul ferigile. Culegeam din desișuri mărunte de arbuști cu frunzișoare lucii merișoare frumoase ca cel mai curat mărgean. Găseam câte-un hrib ascuns; de departe ni se arăta câte-o pitoancă mare cât un fund de căciulă. Ne suiam tot mai sus; pe urmă ne-am oprit și am privit zăpezile piscurilor nalte și depărtate.

Pavel-baci le spunea pe nume. Când a numărat „Fetița” și „Fata”, s'a oprit.

— Fetița și Fata se îmbracă iar deplin cu pădure, mă înformă domnia-sa. În curând au să fie acolo iarăși singurătățile și raiurile de odinioară.

— Fetița și Fata au și o poveste.

În jumătatea de ceas a popasului, Pavel-baci mi-a spus povestea. Am ascultat-o în tă-

cere, atent, și mi-a plăcut. Deși părea vădit legată de acele locuri, mi-am adus aminte că a mai spus cineva, subt alt cer și într'o altă depărtare, o întâmplare la fel. Dacă știi de așa ceva Kitaii, Iapanzii și Indienii, atunci mă îndemn a crede că istorisirea tovarășului meu e cu atât mai adevărată.

— Era odată o babă ș'un moșneag... mi-a spus Pavel-baci.

Așa încep aproape toate poveștile.

Era odată o babă ș'un moșneag. Căsuța lor de bârne sta la malul Sălanelor. Poate într'un loc unde vrei să clădești și domnia-ta. Creșteau atunci pe tăpșan strămoșii vechi ai bradului bătrân și strâmb de-acum.

Erau săraci și singuri, cum se cuvine să fie doi întârziați. Fiind așa de sus și de departe, nu-i mai nemerea Moartea. Puține fumuri de case nu se suiau la cer printre brazi, decât tocmai încolo de vale, spre Șugag. Și mai erau prin cotloanele muntelui trei colibe de ciobani. Bătrânii frigeau pe cărbuni la vatra lor câte-un lipan ori câte-o mânătarcă. Culegeau din râpi smeură și de pe spinări de stâncă afine. Aveau două găini și un cucoșel. Se sculau și se culcau odată cu soarele. Vorbeau puțin de nevoile lor; își isprăviseră de povestit toate. Arare se mai uitau unul la altul; nu mai puteau vedea decât o amintire strâmbă a ceea ce fuseseră ei altădată.

Intr'o zi, pe când asfințea soarele, baba sta singură lângă vatră, cu focul stins și ușa deschisă. Aștepta pe moșneag, care se duse de dimineață după lemne în pădure și nu se mai întorsese nici la acel ceas târziu.

— Poate a vrut Dumnezeu să i se sfârșească azi zilele... mormăi bătrâna, clătănându-și fruntea la dreapta și la stânga. Umblă greu și-i slab. Dacă i-a ieșit înainte un urs, i s'au isprăvit drumurile. Nu mai am mult nici eu; m'oiu duce după dânsul.

A suspinat și și-a întors ochii spre soare.

— Nici focul nu-l pot face, a mormăit ea cu nemulțămire. Scăpărătorile-s la moșneag. Așa că va să vie. Parcă-i trebie ursului o carne așa de căltoasă, ca a unui chiag, care mi-a făcut mie atâtea zile fripte? Umblând hai-hui cum i-i treaba, va fi căzut într'o răpă. Mâne, mă duc să-l caut. Dar musai să fac foc și jar, ca să coc niște mânătarci. Așa că poate tot va veni.

Pe când mormăia astfel, vede în dreptul soarelui, pe potică, umblând cu grăbire un bărbat voinic.

— Cine să fie? tresare baba.

Bărbatul vine asupra căsuței. Leapădă în bătură o sarcină mare de vreascuri. Intră și pune pe marginea vetrei corfa plină de smeură.

Baba clipește din ochi cu grozavă uimire:

— Cine ești dumneata, omule?

— Oi, babă Glafiră, răspunse bărbatul, orbit-ai de istov? Pune așchii, să zbat în cremene și s'aprinzi foc, ca să vezi mai bine.

— Dumneata ești, Onule? șoptește baba cu infiricoșare.

— Ce te-a apucat? se întoarce bărbatul. De douăzeci de ani nu mi-ai spus pe nume. Zi-mi „moșnege” și nu te mai holba așa la mine cu gura căscată.

— Vai, Onule, ce s'a întâmplat? strigă baba. Te-ai dus bătrân și te-ai întors tânăr. Unde-ai nemerit? Ce-ai făcut? Spune. Dacă nu grăiești repede, plesnesc aici.

Omul se întoarce în loc, se uită la el însuși; strânge pumnii, bate cu piciorul în pământ.

— Așa este, zice el. Mă miram de ce-mi pare drumul mai ușor la întoarcere. Povara era ca o nimica. Și-mi era luminat sufletul ca de o bucurie. Abia acuma înțeleg.

— Ce înțelegi?

— Ascultă, babă Glafiră, ce mi s'a întâmplat. Când mă duceam ast'dimineață cu greu la deal, am ajuns într'un pisc ș'am statut să răsuflu. Văd nu departe și o desime de smeuș. Cum stam jos și mă bătea soarele și piroteam, iată aud glas de pasere. Întorc ochii și văd pe o cloambă două forfecuțe. Ce caută în codru forfecuțe la vremea asta? De unde până unde s'au rătăcit aici două păsărele ca acestea? Când, le-aud grăind între ele și spunând: Să ducem cu noi acolo și pe acest moșneag căzut.

— Onule, aiurezi. Înțeles-ai graiul paserilor?

— L-am înțeles. Nu pot să spun de ce și cum, dar l-am înțeles. Așa că au zburat paserile de pe cloamba lor mai încolo și m'am ridicat și eu de pe piatră. Au sfărâit din aripi ici-colo. Când întârziem, se întorceau spre mine. Am ajuns într'un târziu la o margine de poiană, într'un loc pe care nu l-am mai văzut niciodată și nu-l cunoșteam.

M'am oprit, gândindu-mă că-s trudit și insetat. Când m'am gândit la asta, s'a arătat o desime de jnepeni la o intrare de peșteră. Stăteau acolo doi căpriori; își plecau capetele și le ridicau. Când ridicau capetele, le curgeau de pe boturi mărgele de apă. Bucurându-mă că am găsit cu ce să-mi potolesc arșița, am pășit înainte. Căpriorii s'au ferit în desime și atunci am văzut fântâna. Era subt arcul stâncii și n'o ajungea soarele. Avea însă în fundul ei o lumină de aur.

Am făcut metanie. Am băut. Mi s'a părut ca un vinars dulce. Am simțit o blândeță ș'am adormit. Când m'am trezit, am văzut că soarele își schimbase mult locul. M'am grăbit să strâng găteje; am umplut corfa de smeură. Îndată am coborât acasă.

— Cum să nu cobori îndată? a strigat baba, când ești tânăr și în putere...

— Intr'adevăr, mă simțesc bucuros și în putere, a mărturisit bărbatul; dar nu-mi vine a crede că ași fi tânăr.

— Ba ești tânăr ca altădată, Onule; uită-te în donița de apă și te cunoaște. Să știi că, printr'o minune de la Dumnezeu, ai dat de fântâna tinereții și ai băut din ea. Dacă n'ai uitat drumul, spune-mi-l numaidecât.

— Ți-l spun, babă Glafiră, în-

Muntele Fata (văzut din bătaia de cocoși dela Valea Mare)

să acuma se face sară și îndată vine și noaptea fără lună.

— Ba să-mi spui, Onule, dacă vrei să ai cu mine pace. Nu îndrăzni să te bucuri numai tu de acea fântână. Căci acea apă a minunii, după cât s'aude, iese numai când și când subț peșteră. Și puterea ei e numai de la Sfântu Ilie până la Sântămărie. Spune-mi repede și cu deamănuntul cum e poteca până acolo și pe unde trebuie să cotesc, ca s'ajung fără întârziere.

— Mâne-dimineată, babă Glafiră.

— Mâne-dimineată. Dar tu grăiește acuma și-mi spune tot. Nu vei fi voind să te bucuri singur de tinerețe, iar pe mine să mă lași umilinții în care mă aflu.

— Îți spun, Glafiră, toate; s'a învoit omul cu bucurie. Doresc și eu cât și tine ca să te adăpi din acea fântână, ca să mai putem avea în această lume ceasuri de bucurie.

I-a spus babei omul cu amănunțime toate, ca să nu rătăcească și să ajungă cât mai în grabă la acea fântână a tinereții.

Abia a făcut ochi ziua de a-doua-zi și baba a fost în picioare. Onu a rămas să vadă de gospodărie și a petrecut-o numai puțină cale, îndemnând-o să nu întârzie și să se întoarcă acasă cât mai grabnic.

Până la amiază, baba Glafira nu s'a întors. Onu a așteptat-o cu răbdare. Când a scăpătat soarele spre asfințit, omul a prins a se frământa. S'a făcut sară; s'a făcut noapte; baba Glafira era tot dusă de-acasă.

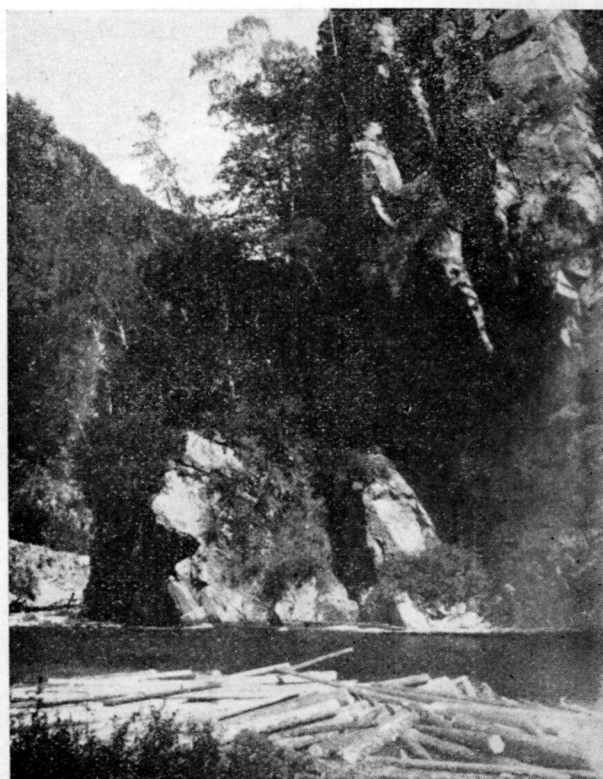
Onu trântea lucrurile în jurul său:

— Da-te-ași ielelor! mormăia el cu obidă; până la acesta ceas trebuia să fii aici. Mâncatu-te-a ursul? ori dat-ai într'o răpă? Atuncea ce-mi mai fac trebuință tinerețele mele? Abia aștept să se facă ziua iar, ca să te caut. D'apoi și dacă te găsesc... că nu mă duc singur, iau și băta cu mine.

Cum s'a luminat poteca, omul a pornit de-acasă, căutând cu grijă în toate laturile drumului. Ca vechiu om de munte și pădure, a cunoscut urmele babei. S'a dus fără șovăire și fără întârziere drept la fântână. Însă când ajunge Onu la fântână, nu vede nimic. Locul singuratic, apa lină. S'a uitat în oglinda ei, să-și mai vadă odată chipul și i-a plăcut.

— Oi Glafiră, a suspinat el, unde vei fi fiind tu și ce ți s'a întâmplat?

A început a umbla cu grijă, căutând în preajmă urmele de întoarcere. Ciudat foarte i se părea că nu poate cunoaște asemenea urme. Cum umbla prin singurătatea și tăcerea aceluia loc înalt, a auzit ori i s'a părut a auzi un sunet dulce. Nu era nici vântul în brădet, nici murmur de izvor. Era ceva care-l apuca parcă de inimă. A mai ascultat, a pășit cu luare-aminte înspre locul de unde venea acel sunet, și deodată s'a oprit cu încremenire.

Locul 'dela „Baba noastră“

(Fotografii „Carpații“)

Pe-un pățul de mușchi, subț ferigi 'nalte, gângurea un copil. Ba era o copilă. Era goală și căuta cu mânuțele, parcă, straiul babei Glafira, ca să-l tragă peste ea și să se apere de răcoarea dimineții.

— Vai, bătrâno, a strigat omul cu spaimă, ai băut peste samă și lacom!

A cules copilul și l-a înfășurat în straiul vechi, l-a dus la vale, și s'a abătut o țără și pe la o colibă de oieri, nu atât ca să spuie altor ființe omenеști întâmplarea lui nenorocită, cât ca să ceară o cantă de lapte, să-și hrănească pruncul.

Locul unde s'a întâmplat asta, se chiamă de-a-tunci muntele Fetiței.

Dincolo de Fetița este alt munte: Fata.

Cât a crescut fetița, Onu s'a cufundat în întristarea lui, a îmbătrânit iar și a uitat drumul la fântâna tinereții. Când s'a făcut fată, Glafira s'a zburătăcit (după o vorbă a muntenilor de aici că e mai ușor să păzești un cârd de iepuri decât o fată mare, când i-a venit vremea). Deci s'a dus în celalalt munte, să se bucure c'un fecior de la oi, lăsându-l pe bătrân singurel.

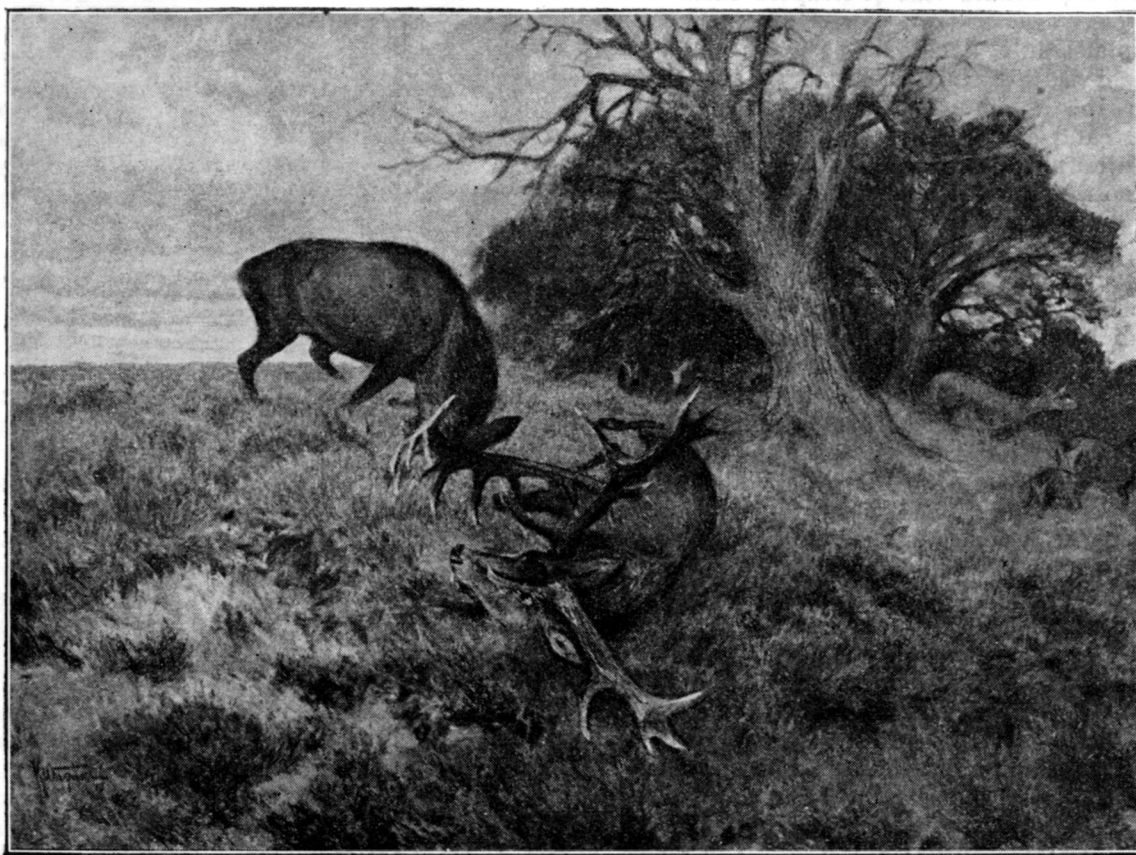
Iar sfârșitul ei a fost în altă parte a văii Frumoasa, anume dincolo de Prigoana, spre Tău, într'un loc căruia și astăzi muntenii îi zic Baba-Moartă.

UN CERB ACCIDENTAT

de: Ing. PAUL JANOSI

Bietele noastre sălbătăciuni duc o viață grea. La tot pasul le pândește ceva primejdie și dacă scapă cu viață, se aleg cel puțin cu leziuni dureroase. Dacă examinăm minuțios corpul sau sistemul osos al unui vânat bătrân, trebuie să găsim la el ceva neobișnuit, ce-

va anormal, ceva neregulat, vre-o urmă de leziune recentă sau mai veche. Masculii în luptele lor inversunate de rivalitate nu se pot despărți, până când unul dintre ei nu cade desarmat de vre-o lovitură zdravănă.

C. Wagner :

Sfârșitul luptei

Foarte impresionante sunt luptele cerbilor. Când două corpuri atât de masive se izbesc cu toată violența patimii, e lesne de înțeles că, încăerarea nu poate rămânea fără urmări grave. Dacă din întâmplare fruntea sau cornul adversarului lovește drept în falca de jos, fracturarea acesteia este inevitabilă. Asemenea accidente sunt la ordinea zilei în timpul mugitului. Am avut ocazie, să constat un asemenea caz imediat după întâmplare. Am urmărit un cerb capital, cunoscut de mult, care avea obiceiul prudent, să se retragă în desiş la crepatul zilei. Într-o dimineață l-am auzit răgind târziu și ne-am grăbit în apropierea lui, ca să profităm de această rară ocazie de a-l vedea odată la lumina zilei. Deodată alături de a lui auzim și o altă voce, puternică și ea. Știurăm numai decăt, de ce a întârziat bătrânul cu retragerea sa și totodată știam că, o încăerare între cei doi rivali este inevitabilă. Oricât ne-am grăbit, să-i surprindem în cursul luptei, am întârziat. Evenimentele au luat o desfășurare de tot rapidă. După un zbierat de luptă scurt și răgușit am auzit troznetul produs de izbirea celor două perechi de coarne. În proximal moment răsună vocea victorioasă a bătrânului, încolo liniște desăvârșită. Mi-am dat seamă că, bătrânul l-a aranjat pe rivalul dintr'o singură lovitură și satisfăcut de ispravă, s'a retras, s'a făcut neauzit și nevăzut. Iarăși l-am scăpat...

În schimb rivalul alungat, după ce a fugit o distanță bună, mugise mai departe. Deși după cele întâmplări l-am socotit a fi un cerb slab, după care n'avem de ce să ne trudem, n'am avut pace de el. Vocea lui s'a auzit mai ici, mai colea, la chematul nostru răspundea prompt, se și apropia de noi, însă numai la o distanță respectabilă, încât nu-l puteam vedea. În sfârșit după o manevrare de vre-o două ceasuri ne-a ieșit la iveală. Spre marea noastră mirare am consta-

tat că, și acesta e un cerb capital, poartă coarne bine făcute, cu 14 raze și peste 8 kilograme greutate, prin urmare bun de împușcat.

După ce a căzut de glonțul prietenului pe care îl conduceam, la jupuire am constatat că, ambele părți ale maxilarului inferior ii sunt fracturate.

Când în anul 1936 a căzut cerbul capital dela Oașa, împușcat de contele v. Recke și i-am examinat craniul curățit de carne, văzând anomalia, ce se prezintă la partea dreaptă a maxilarului inferior, mi-am dat seamă că, sunt în fața unui caz analog cu cel arătat mai sus și l-am socotit destul de interesant, pentru ca să mă aprofundez în studierea lui și să dau publicității totul, ce am desprins din el. Din bunăvoința d-lui profesor Dr. D. Negru avem și radiografii și un examen radiografic detaliat asupra cazului. Țin de datoria mea elementară, să-i mulțumesc d-lui profesor și pe această cale pentru osteneală, pentru examinarea minuțioasă și descrierea precisă. În cele ce urmează redau textual „Rezultatul examenului radiografic”:

Rezultatul examenului radiografic al maxilarului de cerb trimis de Revista „Carpații” Sibiu.

Jumătatea dreaptă a maxilarului inferior prezintă, în regiunea mijlocie, o îngroșare neregulată precum și o incurbare cu concavitatea în sus, la acest nivel. Molarul care corespunde acestei zone lipsește și marginea alveolară a maxilarului este complet involuată și țesită (netedă).

Pe radiografie se constată îngroșarea compactei la partea superioară (cea concavă), iar compacta dela marginea inferioară are tendința de îngustare, prin formare de zone de rarefacție. Substanța spongioasă prezintă la nivelul leziunii, travee de scleroză, dirijate vertical.

Aspectul radiologic este de veche fractură vindecată cu o ușoară deformare prin formarea unei curburi, cu concavitatea în sus, datorită consolidării fragmentelor, în această poziție.

Fractura a fost cauzată foarte probabil, prin izbire, cu care ocazie a fost smuls și molarul care lipsește.

Prof. Dr. D. Negru

Tot ce este real și s'a putut constata cu toată siguranța, este cuprins în textul de mai sus. Noi însă, vânătorii de profesie, nu ne mulțumim cu atât. Noi avem obiceiul că, cu ajutorul fanteziei și a experiențelor culese în hoinărelile noastre, din câteva urme și semne să reconstruim scenele petrecute, în toată amploarea lor, să deducem toate concluziunile posibile și să tragem toate învățămintele folositoare din câte-un caz interesant. Ori cât de jenant este pentru un diletant, să completeze opera unui savant, nu mă pot stăpâni, să nu fac acest lucru în cazul de față, fiind acesta foarte interesant.

Dupăcum stabilește examenul radiografic, fractura a fost cauzată foarte probabil prin izbire, cu care ocazie a fost smuls și molarul, care lipsește. Proveniența izbiturei nu o cunoaștem. Din împușcătură nu s'a produs căci, dacă ar fi fost atins de glonțul unui vânător modern, de proiectilul utilizat astăzi, s'ar fi distrus toată falca, încât nu s'ar fi putut vindeca la loc. De alică sau poș, utilizat de braconieri, încă nu poate fi vorba căci, dacă l-ar fi lovit un poș cu atâta putere, să-i frângă maxilarul, ar fi rămas schije de plumb pe la locul fracturii, ceea ce la examenul radiografic s'ar fi constatat cu toată siguranța. Am căutat explicația și prin alte accidente posibile, după examinarea cărora a rămas o singură explicație rațională și acceptabilă, aceea că, cerbul a fost lovit de un adversar în luptă de rivalitate.

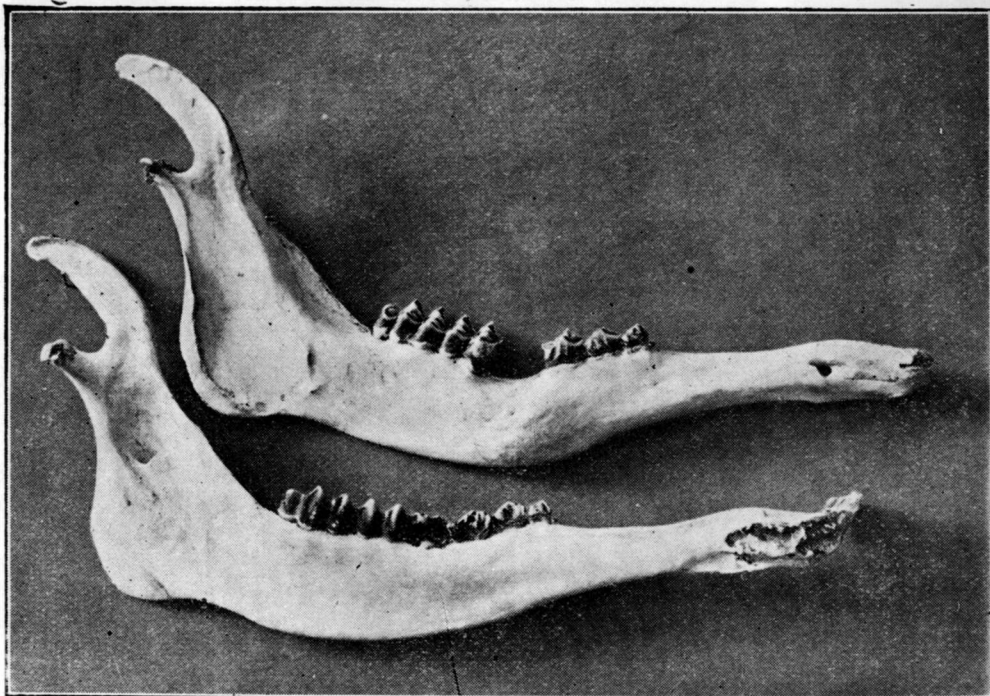
Incolo proveniența izbiturei n'are multă importanță. Ceeace m'a interesat mai mult în cazul de față, este starea danturei, la care ajunsese sub influența izbiturei, pentru că la această se prezintă un fenomen curios. Pe partea frântă a maxilarului lipsește un molar, sărit de izbitură, restul danturei este intact; în schimb cele dintâi patru molare depe partea normală a maxilarului sunt stricate, jumătatea lor interioară este sfărmată. Putem presupune deci că, cerbul după izbitura suferită, la rumegarea hranei a utilizat exclusiv partea stângă, cea intactă, a danturei, deoparte fiindcă până la vindecare l-a jenat durerea, iar după vindecare maxilarul lovit a rămas concav, încât mijlocul danturei nu s'a putut întâlni cu dantura din maxilarul superior. Astfel din cauza utilizării unilaterale forțată dantura din maxilarul intact a luat o degradare mai rapidă, decât în im-

prejurări normale.

Scara de degradare a danturei servește de bază la stabilirea vârstei vânatului ierbivor, prin urmare la privirea acestei danturi problema vârstei ne preocupă. Involuntar ne punem întrebarea, câți ani va fi avut acest cerb? Nu îndrăznesc să răspund cu o cifră concretă, de o parte pentru că nu m'am aprofundat niciodată în studiul acesta, de alta parte fiindcă suntem în fața unui caz excepțional și anormal, la care nu se pot aplica normele generale. Ceeace pot afirma după examinarea și aprecierea tuturor semnelor caracteristice, este că, acest cerb a fost bătrân, însă n'a trecut încă peste culminația virtuților sale. Iată că ne găsim în fața problemei de cel mai mare interes pentru vânătorul de cerb: în fața problemei de culminație a vârstei cerbului. Înainte de a intra în dezbaterile fondului problemei, trebuie să discutăm următoarele considerente:

Partea cea mai valoroasă a vânatului este trofeul, la cerb coarnele. Fiecare vânător visează coarne cât se poate de frumoase. Știm că cerbul în fiecare an își lapădă coarnele, ca apoi să încarce și mai frumoase. Acest progres merge înainte până la un punct, până la culminația puterilor biologice. Trecut peste această, puterea organismului scade și deodată scade firește și mărimea coarnelor, ca expresie exterioară a puterilor fizice. Progresul și decăderea este în strânsă legătură cu vârsta, prin urmare vârsta o putem adopta ca mijloc de măsurătoare a puterilor fizice, culminația acestora o putem numi culminația vârstei, fiindcă aceasta se poate determina mai lesne și mai precis, decât puterea. „Culminația vârstei” deci cuprinde în sine noțiunea culminației puterilor fizice și în ultima analiză culminația trofeului.

Din aceasta ordine de idei este lesne de înțeles. ce importanță are culminația vârstei. Dacă vânătorul dorește, ca trofeeale lui să ajungă la maximul de dezvoltare, n'are decât să lase cerbul, să ajungă la culminația vârstei, deci să nu se grăbească cu împușcarea lui înainte de vreme; de altă parte să nu-l lase trecut peste culminație, spre degradare. Sigur că această

Maxilarul inferior al cerbului accidentat („Recke“). [Deasupra jumătatea fracturată și vindecată.

normă nu se poate aplica rigid în fiecare caz, între altele din motiv, că cerbul nu poartă cu sine și nu ne prezintă înainte de împușcare extrasul său de naștere. Totuși chiar dacă tendința de a lăsa cerbul să ajungă la culminație, s'ar manifesta numai în cazuri rare de tot și excepționale, e bine, să știm hotărât care este vârsta culminantă.

Problema aceasta a fost discutată deja în coloanele revistei „Carpații”. Subsemnatul într-o comunicare (vezi volumul No. 9 din 1935 pag. 197) mi-am dat părerea că, culminația cerbului nostru carpatin se poate pune la 20 (poate și mai mulți) ani. Dl Aurel Comșa în reflexiunile și concluziunile sale a combătut cu toată hotărârea aprecierea aceasta, stabilind culminația vârstei cerbului la 12 ani. Pe când afirmația mea a fost bazată numai pe câteva cazuri sporadice, cari pot fi excepționale, dl Comșa a întemeiat constatarea sa pe baze largi de știință. A arătat starea danturii la diferite vârste. Dantura dela un timp înainte începe a se defecta și cu slăbirea danturii simultan slăbește și organismul, slăbește și puterea producătoare de coarne. Concluzia este foarte logică și convingătoare. M'am închinat în fața științei, nici n'am mai încercat să susțin teza mea față de dl Comșa, pe care îl consider cel mai temeinic cunoscător al problemelor cinegetice. Am socotit, că n'are nici un rost, să mai lungesc discuția, susținerea tezei în aceste împrejurări ar putea apare ca ambiție personală sau ca o încăpăținare, care nu se lasă convinsă nici de probele cele mai concludente. Am încercat să-mi sugerez și să-mi însușesc constatările d-lui Comșa, însă cu toată bunăvoința am rămas nedumerit și neîmpăcat cu starea această a lucrurilor.

Au trecut 5 ani de atunci. Intre timp apăruse în „Carpații” o scurtă comunicare scrisă de dl profesor Botezat, savant desăvârșit în biologia vânatului, în care descrie incidentul avut cu un cerb bătrân și în

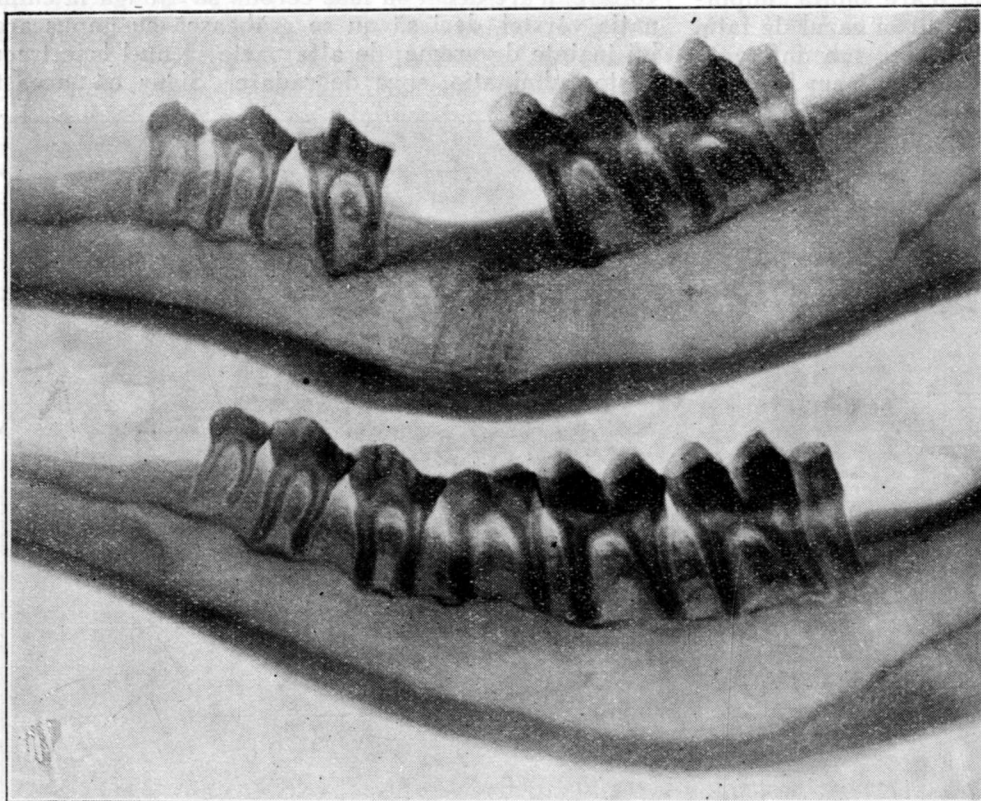
concluzie își manifestă aplicația de a crede, că cerbul nostru carpatin culminează la vârsta mai mare, decât cea arătată de dl Comșa.

A mai intervenit și altceva. Am citit fragmente din studiul d-lui Vogt, proprietarul parcului Schneeberg, care după experimentare îndelungată a reușit, să provoace creșterea coarnelor la dimensiuni peste recordul mondial. Analizând efectele procedurii sale, afirmă între altele, că hrănirea cerbilor cu plăcinte de susai are o înriurire binefăcătoare și asupra danturii, încât îi crește rezistența și urcă vârsta de culminație dela 12 la 14 ani. Iată încă un document științific, care mă îndeamnă, să nu lapdă de tot părerea mea privitoare la culminația vârstei cerbului, care mă încurajează, s'o pun din nou în discuție, pentru că oricât de convingătoare ar fi concluziunile deduse din starea danturii la diferite epoce ale vârstei, trebuie să constat că, statistica, pe baza căreia s'a dat verdictul că, cerbul culminează la vârsta de 12 ani, nu este complectă, nu este desăvârșită, că are partea ei slabă, deci este atacabilă.

Înainte de toate — dacă nu mă înșel — statistica invocată a fost întocmită de specialiști germani, obiectul studiului lor a fost cerbul german, cerb necăjit, pîpîrnic, împădușiat, degenerat, de vai de capul lui (vorbesc de cerbul din epoca, când s'a întocmit statistica, în trecutul apropiat s'a schimbat situația și sunt sigur că, Germanii își vor revizui statistica). Oare putem noi aplica fără nici un scrupul și fără nici o modificare statistica cerbului german la cerbul nostru carpatin? Eu nu mă pot împăca de loc cu procedura aceasta. Ori de câteori văd asemenea tendință, am senzația neplăcută că noi privim obiectul cu telescop peste mări și țări și nu vedem, ce ni se petrece înaintea nasului.

Totdeauna am avut respect deosebit pentru savanți, pentru operele lor, pentru metodele și mijloacele lor științifice, cu care au descoperit multe lucruri minunate; și totuși am credința că, aceste mijloace nu sunt suficiente, să pătrundem în adâncul tainelor vieții sălbătăciunilor. Am comite o greșală fundamentală, dacă am desconsidera cu dispreț observațiile și constatările diletantului, care umblă fără ochelari și cu mâna goală în natură, dar trăiește alături de sălbătăciuni și simte pulsația vieții lor, chiar dacă aceste observații și constatări nu s'ar potrivi întocmai cu cele constatate de știință.

Cerbul nostru carpatin este un animal de munte. Mediul lui de trai sunt lanțurile întinse, îndepărtările nesfârșite de munți. Viața în acest mediu de trai are particularitățile ei speciale, înainte de toate are o putere conservatoare ne mai

Fotografia Röntgen a maxilarului cerbului accidentat („Recke”). Deasupra jumătatea fracturată.

pomenită, care nu se poate descoperi, decât privind-o din proxima apropiere. Deși n'are legătură directă cu obiectul de față, totuși țin, să amintesc aici un epizod caracteristic pentru viața din munte.

Am avut un paznic bătrân, pe care într-o primăvară l-a doborât o boală în pat. A fost un slujbaș foarte credincios și am căutat, să-i stau într'ajutor cu toate mijloacele posibile, să nu cruț nici-o jertfă, ca să-și recâștige sănătatea. Știind că în zilele acelea are să treacă pe acolo un medic, prieten bun al meu, l-am rugat, că în trecere să-l caute pe bolnav. L-a cercetat cu toată atențiunea și când am ieșit din casa bolnavului, mi-a comunicat următorul diagnostic: Bolnavul suferă de boala cutare (i-am uitat numirea științifică) din care 99% pier. Cum clientul meu e în vârstă de 69 de ani, cazul lui se poate considera incurabil, prin urmare nu mai are nici-un rost, să-mi fac griji și să aduc jertfe pentru însănătoșirea bătrânului, care va muri în câteva zile, orice i-ași face. Resemnat și întristat am luat nota de constatarea medicală și am așteptat desfășurarea evenimentului tragic. La două săptămâni am primit vestea că, „Pop Ianoș baci” (bolnavul meu) — în ciuda tuturor teoriilor doctorești — s'a sculat din pat și că în câteva zile se va prezenta la serviciu. A mai trăit 14 ani după incidentul acesta.

Credeți, că a greșit medicul? Ba. Diagnosticul a fost precis. Toată greșala medicului a fost atât că, a judecat cazul după cele văzute zilnic la clinice la bolnavii de rând și nu și-a dat seamă că, se află în fața unui caz excepțional, în fața unui bolnav născut și crescut în munți, care în cursul celor 7 decenii petrecute în acest mediu de trai a acumulat atâta vigoare și rezistență, încât putea învinge boala considerată incurabilă.

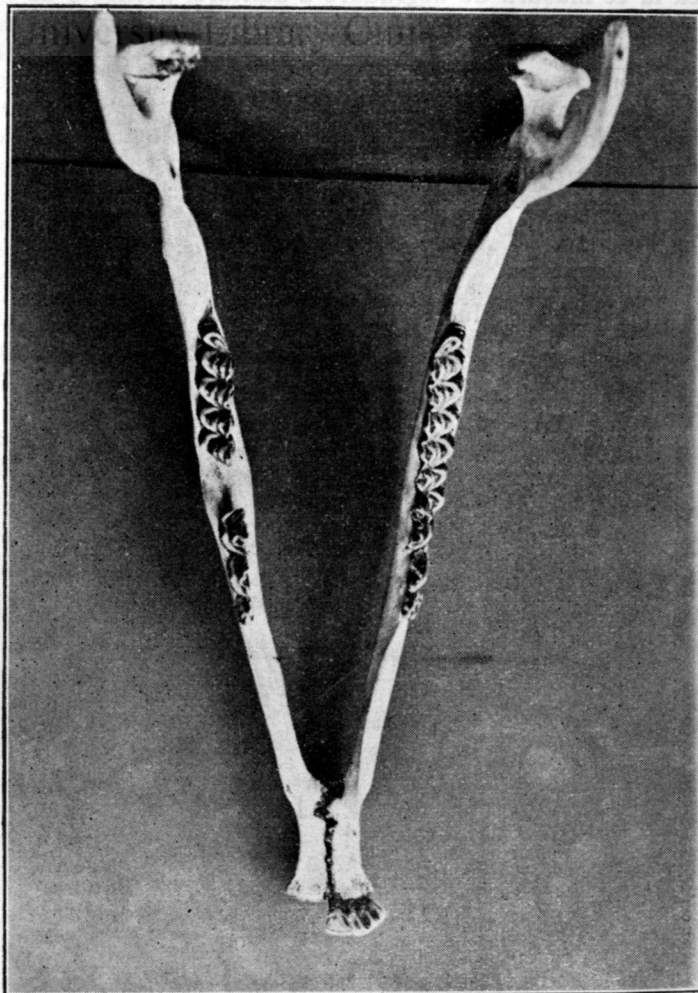
Necredinciosul poate spune că, va fi fost un caz excepțional, o întâmplare norocoasă, din care nu se poate trage concluzia, la care am ajuns eu. Însă eu n'am ajuns la această concluzie din singurul caz al lui „Ianoș baci”. Am petrecut câteva decenii în munți și am observat acest fenomen zilnic manifestându-se în diferite forme și semne. Nu vreau să plictisesc pe onoratul cititor cu povestirea multor cazuri analoage, rog însă, să mi-se îngăduie, să mai insist puțin la acest obiect. Ca să mă apropiu mai mult de tema originală a acestor discuțiuni, imi iau libertatea, să mai povestesc ceva despre dantură.

Omul de cultură dela orașe are hrană aleasă și îmbelșugată și beneficiază de toate avantajile științei medicale. Dacă-l apucă un simplu deranj de stomac, fuge după doctor, care-l bagă numai decât în pat, il îndoaie cu doftorii scumpe, îi dă fel de fel de injecții, îi pune termofor pe stomac, il tratează cu raze, etc. Iar Mărgineanul nostru, scuturat de toate vânturile, care numai lipsuri și necazuri duce, dacă-l apucă un necaz mare, o boală grea, care nu o mai poate duce în picioare, în cel mai bun caz trimite după baba satului, să-l descânte și dacă nici asta nu-i ajută, chiamă pe dl părinte, ca să spună rugăciuni, să-l deslege de păcate, să-l împace cu Dumnezeu, căci dacă bunul Dumnezeu vrea, îi se mai lungesc zilele. Și ce să vezi? Pe când omul de cultură, îngrijit cu toată rafineria științei, la vârsta de 25 de ani umblă cu gura plină de metal, mărgineanul nostru poartă dantură intactă și la vârsta de 50 de ani.

Ori de câteori am văzut în literatura noastră cinegetică concluziunile trase din statistica germană

asupra vânatului nostru carpatin, m'am gândit la acest fenomen, care involuntar m'a ispitit, să fac analogie între om și cerb, omul de cultură și cerbul german îngrijit, ocrotit, doicit de o parte și Mărgineanul neglijat cu cerbul carpatin de altă parte. Un singur factor — hrănirea cerbului cu plăcinte de susai — a fost în stare, să urce rezistența danturii cerbului cu 2 ani. Oare câți factori sunt ascunși în tainele munților, cari inriuesc vigoarea și rezistența organismului și care nu se pot măsura nici cu termometru, nici cu tensiometru, nici cu cardiograf, nu se pot constata nici prin analiza chimică, nici cu raze Röntgen, nici cu alte mijloace științifice, cunoscute și utilizate până acum. Trebuie să ai simțul al șaselea, ca să iei notă de prezența lor.

Oare după aceste considerente ar fi atât de absurdă părerea mea, privitoare la culminarea vârstei cerbului, încât nici nu se mai poate discuta? N'am obiceiul — să sugerez părerile mele altora și nu mă supără de loc, dacă alții după concepțiile lor proprii, după observațiile, experimentele și studiile lor sunt de altă părere, ca mine. Deaceia și în cazul de față, ca și în alte cazuri, mi-am dat părerea cu oarecare rezervă și cu o propunere, ca să facem o statistică a parte vânatului nostru carpatin, să prindem pui, să-i marcăm cu o marcă numerotată, să ținem evidența lor, cum se procedează la inelarea păsărilor. Din marcă s'ar putea constata cu toată preciziunea vârsta vânatului împușcat, pe temeiul acestor operații am pu-

Maxilarul inferior al cerbului accidentat „Recke”. Iumătatea din dreapta fracturată și apoi vindecată prezentând calus și lipsa unui molar. Dinții din maxilarul stâng foarte uzați.

tea stabili cu toată hotărîrea vârsta culminantă a cerbului nostru carpatin și am putea constata, dacă aceasta este egală cu a celui german sau ba. De șase ani încoace, de când am făcut propunerea aceasta, nu s'a făcut nimic, administrația noastră nu s'a sinchisit de ea, nici în cercurile vânătoarești n'a stărnit răsunet. Adică noi — vânătorii din România — nu vrem să facem statistică proprie. Dacă se iscă vreo discuție și ne trebuiesc argumente științifice, scoatem un volum din rafturile bogate ale bibliotecii germane și ne batem în cap cu el. Procedura comodă, dar neglijentă și supărătoare. În asemenea cazuri totdeauna am senzația neplăcută, că am făcut din cerbul nostru mândru o figură caraghioasă îmbrăcându-l în haine nemțești cu mâneci până la coate și cu pantaloni până la genunchi.

Propun din nou, ca cu orice cheltuială de energie, să-i croim haine potrivite taliei sale grandioase, adică să facem o statistică aparte cerbului carpatin. Opera aceasta trebuie organizată pe toată țara, o inițiativă particulară nu ajunge, prin urmare numai administrația vânătoarei are facultatea, s'o realizeze.

Este indiscutabil că, degradarea danturei provoacă slăbirea organismului, iar aceasta decăderea coarnelor. E lesie de înțeles că, dantura stricată nu mai poate măcina hrana destul de bine, care astfel ajunge nepregătită în stomac și produce neajunsuri, iar acestea cu timpul acumulându-se, duc consecvent la slăbirea generală a corpului. Este problematic însă că la ce măsură de degradare a danturei pornește decăderea trofeului. Verosimil că, la lipsa primelor 2—3 molarie încă nu se simte scăderea lui. Ca să pătrundem în taina acestei probleme, trebuie să urmărim cu atențiune tot cursul vieții cerbului și trebuie să examinăm toate manifestațiunile sale biologice.

Pulsarea vieții izvorește din energiile provenite din hrană. Aceste energii se întrebuintează pentru diferite scopuri. O parte bună se consumă în formă de calorii, întrebuintate la mișcări, altă parte se utilizează la augmentarea corpului, a treia însemnată parte la acte de reproducere, a patra parte la creșterea coarnelor, și așa mai departe. În cazul de față ne interesează îndeosebi aceste patru categorii, din care cea dintâi se poate considera constantă în tot cursul

vieții iar celelalte trei variază după vârstă. În frageda tinerețe grosul energiei se întrebuintează la augmentarea corpului, la actele de reproducere nimic, la creșterea coarnelor puțin. Când ajunge cerbul la maturitate predomină actele de reproducere, pentru cari face o adevărată risipă a energiei, din restul rămas crește coarne și mai adaugă ceva și la corp. După ce a trecut nebunia tinereței, urmează epoca de calmare a temperamentului, când cerbul nu mai aranjează orgii de dragoste, nu mai aleargă cu lăcomie nesătulă dela un cârd de ciute la altul, își grijește haremul său original, îl ferește de invaziunile rivalilor mai tineri, când ajunge o ciută goniță, o scoate din cârd, o duce într'un loc ascuns, unde-și petrece nunta fără mult alaiu. Aceasta fază de dezvoltare se poate considera cea mai echilibrată în privința repartiției de energie. De aici încolo devine tot mai cruțător, nu-și prădează energia pentru toate prostiile și când ajunge la maximum de dezvoltare a corpului, toată energia acumulată din hrana consumată în cursul anului se întrebuintează la actele reduse de reproducere și înainte de toate la încărcare de coarne.

La un timp începe a se defecta dantura, ceea ce aduce cu sine nu numai scăderea cantității hranei consumate, ci și degradarea sistemului de prelucrare prin rumegare a hranei, care astfel ajunge nepregătită de ajuns în stomac, produce tulburări la digestie, cari acumulându-se cu timpul, duc consecvent la slăbirea organismului, ceea ce în ultima etapă se manifestă și în decăderea coarnelor.

Tendința de a apare cât mai voinic, cât mai majestos, de a încărcă coarne cât mai impunătoare, nu scade cu vârsta, nici cu slăbirea generală, ba poate că se accentuează chiar. Am putea spune în limbaj profan, că atunci, când simte cerbul scăderea puterilor, face ce poate și așa își întocmește bugetul energiilor, încât la repartizarea lor după schema arătată mai sus, mai bine rupe o bucată din altă parte, numai ca să rămâie suficientă pentru trofeu; lasă la o parte alte eforturi, ca să-și concentreze toată puterea în direcția aceasta. Prin urmare trebuie să se fi produs mult deranj în organism, multă stricăciune în dantură, ca să ajungă la decăderea coarnelor.

Iacă încă o teorie șubredă, fără temei științific, lipsită de probe convingătoare, bazată numai pe concluzii logice, izvorite din închipuiri, din presupuneri, născute din privirea anumitor semne și manifestații ale vieții. Este o teorie pro domo, pentru mine însumi, fără pretenție, de a o sugera altora. Nu o dam publicității, dacă nu eram mereu îndemnat de oasele arătate în fotografiile și radiografiile alăturate. Cinci ani de zile le-am păstrat în pupitrul biroului. Ori de câte ori le-am scos și le-am privit aprofundat în gânduri, m'am convins tot mai mult de realitatea teoriei de față. Să le examinăm încă odată, pentru că ele aruncă multă lumină în teza aceasta.

Partea dreaptă a maxi-

Cerbul capital „Recke” împușcat în Munții Sebeșului, cu maxilarul fracturat și vindecat.

larului inferior a fost fracturată, când din izbitoră i-a sărit și un molar. Partea stângă intactă, normală. Pe când molarele din partea fracturată sunt în perfectă bună stare, primele patru molare ale părții nelovite sunt stricate, jumătatea lor interioară este sfărmată. Evident că după accidentul suferit partea fracturată a maxilarului a fost scoasă din funcțiune chiar și după vindecare, fiindcă s'a produs la ea o concavitate, care împiedica întâlnirea fălcilor. Astfel toată prelucrarea hranei a rămas în sarcina părții intacte a maxilarului, prin urmare putem afirma că, din toată dantura abia 30% a rămas în funcțiune. Cu această defecțiune corporală a trăit cerbul câțiva ani. Examenul radiografic nu precizează vechimea fracturei, constată numai că, este veche; cred că nu greșesc mult, dacă o apreciez la 4—5 ani. Dacă susținem că, slăbirea danturei provoacă simultan slăbirea organismului și decăderea trofeului, atunci cerbul acesta ar fi avut toate motivele, să pornească în decădere. Dintr'un incident norocos însă puteam constata contrariul, adică că coarnele sale s'au aflat încă în evoluție progresivă.

În primăvara anului 1936 a găsit paznicul Ilie un corn de cerb, lăpădat recent. Fiind de o rară frumusețe, l-am păstrat și când a căzut cerbul din chestiune, ne-a izbit perfectă asemănare a cornului lăpădat cu cel de pe craniu. I-am examinat minuțios formele, inconvoietura prăjinei și a razelor, absoluta identitate a coronamentului până la cele mai mici detalii. De exemplu la o rază din coronament am găsit un buton, ca o pornire de o nouă rază. La aceeași rază și pe același loc s'a găsit un buton identic și la cornul lăpădat. Cel mai desăvârșit maestru în arta sculpturii nu putea să facă o copie mai reușită, cum a făcut-o în cazul de față natura. Deci nu încapă nici o îndoială că, tot cerbul de pricină a fost purtătorul cornului lăpădat. Norocosul câștigător al trofeului, contele von Recke, impresionat de această identitate a celor două prăjini, i-a oferit paznicului un obiect de mare valoare în schimb pentru cornul lăpădat.

După ce m'am convins, că cornul lăpădat este cornul din anul precedent al cerbului căzut, n'am întârziat, să procedez la măsurătoarea lui de punctaj. Prăjina dreaptă a trofeului avea lungime de 117 cm., pe când cornul lăpădat numai 107 cm. Aceeași proporție matematică în grosime și la raze. Toate acestea dovedesc că, cerbul accidentat nu numai că n'a dat înapoi în privința dezvoltării coarnelor, ci a înregistrat încă și un progres remarcabil.

Dar ca să fiu drept, obiectiv și consecvent, cum se cuvine la judecarea și aprecierea obiectului discutat, trebuie să relev un fapt, de care poate că au uitat onorații cititori. În sezonul de murgit al anului 1935 s'au recoltat în genere trofee de cerb slabe. În fața acestui eveniment redacția „Carpații” îngrijorată, dacă nu cumva a pornit cerbul nostru carpatin în regres, a pus în discuție publică această temă. Mi-am dat și eu părerea susținând, că calitatea slabă a trofeelor din 1935 se datorește simplamente faptului, că iarna 1934/35 a fost aspră și de durată lungă, s'a întins departe în primăvară, provocând lipsa de hrană chiar atunci, când vânatul ierbivor ar trebui să aibă hrană abundentă, ca să se refacă după mize-

ria iernii. În schimb anul 1936 a pornit bine, iarna a trecut mai de vreme, a urmat o primăvară frumoasă, cu soare, vegetația s'a dezvoltat repede, vânatul o ducea bine, prin urmare ne puteam aștepta la o recoltă frumoasă de trofee. Sezonul de murgit din 1936 mi-a verificat întocmai prevestirea.

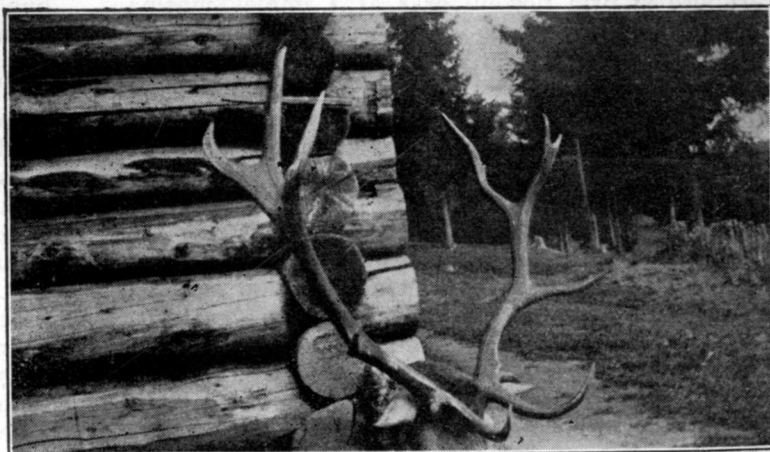
Cum cornul lăpădat provine din anul 1935, iar trofeul din 1936, sunt angajat, că o parte bună a diferenței la dimensiuni s'o trec în contul împrejurărilor speciale, ce au influențat dezvoltarea coarnelor, totuși cealaltă parte face dovadă, că cerbul accidentat cu toată vârsta lui înaintată și cu toate neajunsurile suferite din cauza accidentului, s'a aflat încă în progres pronunțat cu privire la încărcare de coarne.

De altcum decadența trofeului nu se manifestă numai în scăderea dimensiunilor și a greutateii coarnelor, ci poartă și alte semnalmente. De obicei numărul razelor scade, cele din coronament devin groase, dure, fără vârf ascuțit și fără albeață sclipitoare la vârf. În cele mai multe cazuri dispăre simetria și se prezintă oareșcare deformațiuni și la prăjină și la raze.

Ori cerbul accidentat n'a arătat nici un semn de felul acesta, ultimele lui coarne au fost perfect simetrice cu raze ascuțite și sclipitoare la vârf, încât chiar dacă nu s'ar fi găsit cornul din anul precedent, se putea constata hotărât din exteriorul trofeului că acest cerb încă n'a pornit în declin dela culminația puterilor lui.

Vârsta lui nu o cunoaștem, nu știm precis nici măcar atât, dacă a trecut de 12 ani, vârsta de culminație a cerbului german, astfel — cu tot regretul meu — nu-l pot utiliza pentru confirmarea părerii mele că, cerbul nostru culminează la vârstă mai mare. Un lucru însă este cert, că defectarea danturei în grad mare chiar, încă nu provoacă necondiționat decăderea trofeului. Oasele acestea ne îndeamnă, ca să căutăm originea decadenței nu numai în starea danturei, ci și în alți factori, încă necunoscuți, și să ne revizuim părerile privitoare la culminația vârstei.

Iată o privire de o clipă, și strămtă, în lumea de taine în care își trăiesc viața sălbăticiunile Carpaților noștri! Și ni se pare un lucru de neînțeles, că atât de puțini oameni de știință își îndreaptă atențiunea lor spre această temă, a cărei studiere ar aduce satisfacțiunea unor noi și însemnate descoperiri.

Cerb capital împuscat în Munții Sebeșului de Baronul Knyphausen (1927) cu maxilarul fracturat de lovitura dată de adversarul lui

ISPRĂVURI PESCĂREȘTI

de: BLUE UPRIGHT

Intr'o zi, doi prieteni au încercat să mă convingă să plec cu ei într'o regiune... paradis al păsărilor, epurilor și pescuitului. Credeți că a fost greu să mă convingă? Am pachetat repede arma, sculele de pescuit, merinde pentru trei zile și acum am început eu să le dau zor să plecăm fără întârziere. Cu două zile înainte de plecare am început să examinăm cerul și barometrul. Semne minunate și promițătoare. Ziua caldă cu plin soare de toamnă, iar noaptea cu cer senin și brumă spre dimineață. Cum am dorit-o.

În zorii zilei de plecare cerul s'a bosumflat. A tras un strat gros de nori negri peste toată bolta și a ascuns soarele. O zi urâtă de toamnă mohorâtă, gata să te împrăste în orice moment cu ploae sau lapoviță. Totuși am plecat și am făcut aproape 200 kilometri (nu e greșală) înghețați, rău dispuși și cu regretul de ce n'am rămas acasă. Dar, însfârșit, am ajuns.

Prieteni — amândoi din partea locului — au încercat să mă înveselească. Simțeau că regret escapada.

— „Pe aici și când plouă e frumos” îngână unul cu slabă convingere.

— „Da e frumos, am mormăit eu, — cred că pe aici vin strigoi să întărce copiii năvăși”.

— „Și să vezi cum sar epurii din fiecare brazdă și fiecare baltă, fie numai de o palmă geme de crapi și de știuci”.

— „O fi...”

Seara ne-am culcat repede ca să uităm ziua aceea blăstămată cu frig, ploae și noroi până'n butucii mașinei. Peste noapte a plouat fără întrerupere, iar dimineața am adunat boii și vacile din sat să ne urnească mașina din loc. Am scos-o până în marginea satului, dar aici ne-am poticnit. Acum șoferul ne anunță că e bucluc cu motorul. A încremenit, probabil de teama noroiului, și nu vrea să pornească. Am lăsat mașina și șoferul să se descurce cum vor ști și noi am început să răscolim câmpul cu ajutorul a 2—3 copii ce am adunat în grabă. În acest „paradis” al epurilor ne-am ales seara cu câte un epure de cap, noroi până după urechi și uzi până la piele.

A doua zi am plecat de timpuriu acasă.

Timpul rău nu ne-a slăbit un moment, ploua fără întrerupere și prin noroiul gras al Câmpiei mașina înainta cu greutate. În dosul nostru norii deveneau văzând cu ochii tot mai grei și mai negri. Par'că toată natura s'a răsculat contra noastră și s'a hotărât cu încăpățănare să nu ne lase să plecăm cu prada bogată de eri. Am înaintat cu mare greutate.

Toți eram triști, prietenii își făceau imputări multe pentru promisiunea vânatului bogat, iar eu mă simțeam păcălit.

Dar ce apare acum în fața noastră? Par'că nu mai suntem pe noroiul nesfârșit al Câmpiei. Hotărât lucru, totul s'a schimbat, par'că și ploaia s'a oprit în fața acestei noi întâmplări. Ne-am pomenit deodată în fața mării. Da, în fața mării, o mare adevărată, lungă cât cuprinzi cu privirea și mai mare decât toată scârba cu care priveam acum la noroiul rămas în urma noastră.

— „Marea...! marea... strig aproape fără înțeles și silesc șoferul să oprească mașina.

— „Ce bine se doarme pe Câmpie, mormăe un glas mulțumit din fundul mașinei. Se vede că ai dormit și tu și te-ai trezit aici. Nu e marea. E lacul pe lângă care am trecut eri, adu-ți aminte”.

M'am trezit, într'adevăr nu e marea, e lacul Z-lui pe care l-am descoperit eri când am trecut cu mașina pe aici.

Ce privește minunată și liniștitoare. Pe luciul lacului îți lunecă ochiul fără oprire până la mare depărtare și când ajungi cu privirea la marginea lui ca izbit în ceafă pleci capul să-ți cadă privirea iarăși pe apă, să nu vezi cu ce se mărginește. Să nu vezi noroiul gros și cleios care îți înghite bocancii și roțile mașinei și care îți amărește sufletul.

M'am apropiat de lac. Oglinda lui lină sta nemîșcată, doar din când în când se auzea plescăitul surd al unui obiect căzut în apă, de unde plecau valuri ușoare în rotoale din ce în ce mai mari. Am înțeles. Erau pești.

Gândul că a-și putea să încerc un pescuit mi-a trecut un fior cald prin tot corpul. Vedeam deja cum zboară lingurița prin aer și cum cade în zgomot precaut pe luciul îndepărtat al lacului. Am văzut și știuca, o știucă enormă prinsă bine în cârligul nălucei. Toate aceste într'o singură clipă, iar din acest vis mă trezește brusc privirea aspră a paznicului răsărit ca din pământ în fața mea.

— „Sunt pești?” întreb cu sfială.

— „Sunt pentru cei cu hârtii în regulă”.

„Și cine dă hârtiile?” am ridicat vocea cu oarecare încredere.

— „Groful — sau eu”.

În lipsa grofului și în fața situației care pune pe picior de egalitate groful cu Ștefan, m'am înțeles cu Ștefan. Din partea mea toate condițiile acceptate, împreună cu un bacșiș — în caz de succes.

Scot repede din mașină vergeaua și geanta de pescuit. Sfinte Petre în ce febră m'ai aruncat! Este pentru prima dată când încerc pescuitul aruncat, veritabil. Spun veritabil, fiindcă încercări de antrenament am făcut atâtea, încât am dat de gând prietenilor cari mă vedeau echipat de pescar și pescuind în grădină, curte sau chiar în margine de pădure. Și când am aflat că un alt pescar era să fie declarat — ... bun de balamuc — fiindcă a încercat ca și mine să-și însușească tehnica fină a lansatului pe pământ tare, am renunțat la această școală. Și acum iată-mă pus în situația să fac pescuit adevărat fără șlefuiala tehnicianului încercat și încă în fața unei galerii de admiratori cari ar putea să încerce o gravă deziluzie.

Am concentrat în fața ochilor mei toate cunoștințele acumulate cu multă trudă și serioasă hărnicie de școlar din multele tratate de pescuit ce am citit. Mi-am adus aminte că în viața mea am mai fost pus odată în fața situației critice de a aplica fără greș cunoștințele teoretice îngrămădite fără să le fi putut trece mai înainte prin școala practicei. Eram tânăr medic și în prima zi de contact cu atribuțiile mele de medic la țară am fost chemat noaptea târziu la un caz grav de naștere. Nicicând nu am făcut practică pe acest teren, dar mă știam „dobă” de carte. M'am dus la prima mea pacientă și când am văzut-o am început să tremurăm amândoi. Ea de frica mea, eu de frica

eșecului. După ce mi-am desinfectat mâinile în troaca care servește în gospodăria săracăcioasă la toate, și la cele mai neigienice treburi, am început să examinez pacienta. Am închis ochii și am încercat să refac în mintea mea toată tehnica examenului gravidei. În această orbecăială prind fără veste un picioruș mic de copil. Deschid ochii și mă conving că într-adevăr e piciorul noului așteptat, care s'a hotărât să intre în viață deadreptul pe picioarele lui. Am strâns bine piciorul, iar am închis ochii și m'am hotărât că orice s'ar întâmpla nu-l mai las din mână. Și așa lucrând în întuneric, cu ochii răsfoind volumul și tabelele tratatului învățat, am adus în bună pace un ficior voinic pe lume. Tare a fost mama mulțumită, dar și eu.

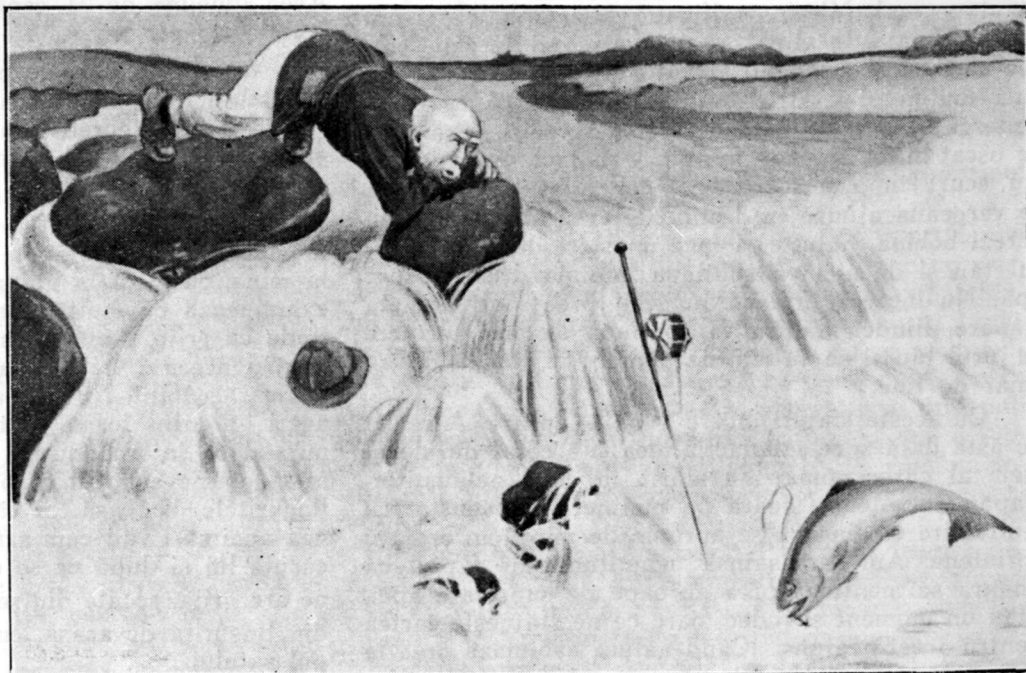
Așa am făcut și acum.

Mi-am scos vergeaua scurtă de un metru și jumătate și am fixat mulinetul. Un mulinet simplu de 8 centimetri diametru, cu cric. A început să mă mânăne regretul că nu am cumpărat anul trecut mulinetul pe care mi-a fost oferit cu 1800 lei și care cu siguranță azi are preț dublu dacă se mai găsește. Era un mulinet cu frână automată și distribuitor automat de sfoară. Ce avantaje față de mulinetul meu, aproape neputincios! Cu acela arunci orice greutate, fie mare, fie mică și în momentul căderii nălucei în apă toba se oprește brusc și nu continuă să se învârtă ca al meu și să-ți depene înapoi sfoara, producând blăstămata de „perucă”, care îți fură o jumătate de oră până o descurci. Dar distribuitorul?! Ce minunat îți așează sfoara pe axa tobei, colac lângă colac, parcă-i eșit din fabrică. Fără acest dispozitiv riști să-ți așezi sfoara fie numai pe mijlocul bobinei, fie pe o margine a ei și prin aceasta te pândește pericolul încurcării sferei la fiecare aruncare. Da, dar Winter spune că începătorul să înceapă cu un mulinet simplu. Astfel observă și învață mai ușor pericolul perucei și își însușește cu mai multă dibăcie aruncatul fin. Deci chiar cu desavantagiul mulinetului meu, sunt în nota cărții. Pe mulinet am avut 50 metri sfoară de mătășă cu rezistență de 4 kilograme. Am scos lingurița (Barspoon) lungă de 4 centimetri și am legat-o de sfoara de oțel (rezistența de 5 kilograme), care are câte un vârtej la fiecare capăt. Ce bătaie de cap cu aceste vârtejuri și cu sfoara de oțel. La început mă descurcam cumpărându-l gata. Dar costă mult și de câteori pierzi lingurița prin agățarea în rădăcinile din fundul apei pierzi și scumpenia de oțel. Deci m'am învățat să le fac singur. Se face ușor și costă puține parale. Mi-am făcut provizie de sfoară de oțel (Stahlseide, Soie d'acier) de diferite categorii (rezistența de 5, 7, 12 și 14 kilograme) și m'am înzestrat cu un pumn de vârtejuri. Da, dar cum

te descurci în puzderia de diferite tipuri de vârtejuri? Vă rog să faceți cum am făcut și eu. Cumpărați-le și încercați-le. Dar să preveniți pe cei din casă că lucrați cu obiecte minuscule, cari se perd ușor, altfel servitoarea nu-și va putea explica nedumerirea când căutând cu mătura butonul dela cămașă pierdut pe sub pat va scoate o duzină de jucării strălucitoare. Dacă aveți îndemănare tăiați cu cleștele bucăți de câte 20 centimetri (nu mai mult) din sfoara metalică, treceți câte un capăt prin câte un ochiu al celor două vârtejuri, resucitiți-l pe fiecare de 2—3 ori și întăriți-le acolo cu 10—15 răsucituri de fir de sârmă scos dintr'o bucată de sârmă electrică. Dacă vroiți să aveți mai multă siguranță dați peste aceasta legătură cu puțin lac din cel care se folosește pentru lăcuitul vergelelor (lac de celuloidină). Iar dacă s'ar întâmpla să nu aflați acest lac în orașul D-Voastre, cumpărați din farmacie 50 gr. amilacetat, 130 gr. acetonă și lăsați să se topească în acest amestec mânerul a 2—3 perii de dinți uzate. Dacă aveți încredere în mecanicul sau șoferul D-Voastre lăsați să lipească la cald cu cositor capetele strunei de vârtejuri. În acest caz aveți strune frumos confecționate, dar să nu le folosiți înainte de a le încerca! Struna metalică își pierde rezistența la căldură mare și cea mai mică tracțiune rupe firul la locul sudurei. E bine să aveți o rezervă de 10—15 astfel de strune.

Să nu încercați să pescuiți cu năluca fără a avea montate aceste vârtejuri, fiindcă vă așteaptă o amară decepție. Lingurița în mișcările ei de oscilație sau rotație tinde să răsucescă struna și sfoara, cari după mai multe răsucituri își transformă struna de metal într'un cerc gata să-ți incurce năluca, iar pe sfoară se formează un șir nesfârșit de mici noduri cari împiedecă lansatul corect. Vei injura toată ziua în truda descurcării sferei și pește nu vei prinde. Vârtejurile te dispensează de aceste injurături fiindcă rotațiile nălucei se opresc la primul vârtej aproape în întregime iar la al doilea în totalitatea lor.

De ochiul liber al vârtejului superior am legat un fir de silkcast No. 5, tot de 20 centimetri lungime

Pescuitul . . . „aruncat.”

pe care am tras un plumb rotund de 10 grame găurit prin mijloc și întreaga garnitură am fixat-o de sfoară.

M'am apropiat de malul apei și aruncând o privire asupra lacului și una asupra cetei de curioși postați în dosul meu m'am hotărât să lansez. M'am așezat cu fața dealungul malului apei, am luat o bază bună de reazim și duc mâna înapoi să pot lua avânt puternic. Imi adun toate puterile și avânt vergeaua făcând un cerc dela dreapta la stânga. Mulinetul se învârtă cu iuteală nebună și fluerătoare, iar ochii mei caută să urmărească zborul așteptat al nălucei. Dar năluca a înghițit-o pământul, nu o prind nici în zbor și nu aud nici căderea ei în apă. Un gură-cască binevoitor dela spate se apropie cu compătimire spre mine și descurcă năluca din iarba din dosul meu. Acest eșec mi-a potolit febra și am început să mă simt mai mic în fața asistenței.

„Nu trebuia să apar în public nepregătit” am început să-mi fac reproșuri.

Paznicul cu simțul fin mi-a ghicit frământarea și a încercat să mă scoată din încurcătură.

— „Degeaba încerci domnule. peștii nu pișcă în timp de acesta cu vânt și cu ploaie și poate nici lingurița nu-i pe gustul lor. Veniți altădată când e soare frumos, și răme vă dau eu”.

Ce ofensă barbară! N'are încredere nici în mine nici în *șpinerul* meu ales cu atâta grije, și pe deasupra mă crede vrednic numai de răme. M'am hotărât să mă răzbun. Nu plec chiar dacă m'aș uda până la piele și dacă s'ar aduna tot satul să rădă de mine. Am adunat repede sfoara pe mulinet și am început să caut ce greșeală am făcut. Da, acum știu ce am gresit: am lăsat prea multă sfoară să atârne dela vârful vergelei. La carte spune să rămână numai puțină sfoară în vârful bastonului, doar lungimea strunei, iar eu ca să pot lua avânt bun am desfășurat o lungime prea mare. Am strâns sfoara pân'ce nodul legăturii sfoarei cu struna a ajuns la vârful vergelei. Am lansat a doua oară. De astă dată năluca a plecat în grabă mare, dar — ghinionul zilei fără noroc — în loc să ajungă în apă a zburat dealungul apei și a căzut pe mal. Mi-am verificat repede tehnica și am aflat greșeala. În clipa pornirii miscărei vergelei trebuie să fixezi cu degetul arătător al mâinei drepte bobina mulinetului, altfel năluca pornește și continuă a merge în direcția dată de vârful vergelei și rămâne pe uscat în loc să cadă în apă. Dar dacă oprești pentru scurt timp mișcarea bobinei, aproximativ până ce vergeaua ajunge în dreptul feței și abia acum eliberezi bobina, năluca va face un sferț de cerc în jurul tău și de aici va continua în linie dreaptă spre apă. Nu încerca însă să lungеști prea mult această frânare, fiindcă năluca va continua să facă un cerc în jurul tău și se va izbi de pământ în stânga ta sau chiar de tine.

Cu aceste sfaturi încerc a treia lansare. A reușit de astă dată spre satisfacția mea și a celor din dosul meu, al căror număr s'a mărit în mod neliniștitor. Dăpăn cu iuteală sfoara pe mulinet și constat cu mulțumire că lingura se apropie de mine în rotații sprintene. Am rămas însă nemulțumit de faptul că lingura se menținea prea aproape de suprafața apei. Stau un moment și judec, oare ce ne sfătuește cartea pentru acest neajuns. „Când năluca evoluiază prea la suprafață — sau greutatea e prea mică, sau apropiatul se face prea repede”... spune acolo.

Deci la proxima aruncare voi încerca să aduc năluca în mișcare mai înceată și dacă rezultatul nu va fi bun, voi mări greutatea. Lansez, — și încă ce frumos! — și dăpăn sfoara cu încetineală. Năluca se apropie de mine la adâncime bună, nu o văd decât tocmai în ultimul moment, când se apropie de mal. Arunc din nou, deja la depărtare mare, mulțumit de mine și de acareturile mele. Năluca se apropie de mal evoluând în adâncime și în momentul când mă încearcă regretul unei dăpănări zadarnice... simt o smâncitură puternică. Apăs instantaneu cricul și aștept cu înfrigurare minunea. Intr'o clipă se smulge vre-o 10 metri de sfoară, în cărăitul strident al frânei și peștele se oprește brusc. Încerc să recâștig sfoara învârtind încet mulinetul cu grija ca la cea mai ușoară rezistență să las totul în voia sortii. Peștele a cedat până la marginea apei de unde cu o ușoară smâncitură am pus pe mal primul meu... șalău. Un exemplar de 1 chilogram! Vă închipuiți ce postură am luat acum în fața admiratorilor mei?

Următoarea aruncare a adus surpriza mult așteptată. După o aruncare corectă la mare depărtare năluca se oprește brusc în mijlocul apei și în următoarea clipă sfoara este purtată cu multă vehemență în toate direcțiile. Speriat fără măsură, apăs repede cricul și încerc să iau lupta. Aduceam cu multă grije sfoara și la cea mai ușoară împotrivire opream dăpănarea. Peștele prins se lupta voinicește și la fiecare încercare de evadare îmi fura într'o clipă 10—15 metri de sfoară, pe cari îi recâștigam cu multă greutate și precauțiune. După 3 sau 4 încercări vehemente de scăpare, peștele apare la suprafața apei, dar probabil speriat de gălăgia și agitația noastră a încercat o nouă fugă luându-mi vre-o 20 metri de sfoară. Era însă deja obosit, și cu puțin efort a putut fi adus la suprafață. Știuca — căci știuca era, — se lăsa târâtă de sfoară fără împotrivire și fără a încerca scăparea. Am apropiat-o încetinel de mal de unde paznicul a scos-o pe uscat. Am năpădit cu toții asupra victimei și am examinat-o și învârtit-o pe față și pe dos, să vedem cum arată știuca visată de atâta timp. Avea lungime de 71 centimetri și cântărea aproape 3 chilograme!

Autoritatea mea de pescar a fost instantaneu recunoscută de toată lumea prezentă. Nici nu am desmințit această încredere acordată și în scurt timp am mai scos trei șalări și un biban.

„De mult cunosc meseria asta și mulți pescari au trecut pe aici, dar așa *hămișaguri șuhan* n'am văzut”, îmi face complimente Ștefan, uitându-se cu un ochiu la mine, cu altul la năluca ajunsă în mare preț. O examinează cu multă admirație și pe urmă mi-o întinde cu grije. Am vrut să i-o ofer, drept mulțumită pentru acea zi îmbelșugată, dar în ultimul moment m'am răsgândit. Nu mai avea nevoie de ea. Ochii lui ageri i-a prins forma în toată goliciunea ei. Nu m'aș mira dacă întorcându-mă vreodată iarăși pe aici, să aflu dela nevasta lui, că o mână afurisită îi fură toate lingurițele din casă. Și căutând pe Ștefan pe marginea apei să-l văd cum aruncă un ochiu bănuitor spre căsuța lui și după ce se convinge că lelea Maria nu ne are grija, scoate din șerpar scula cea bună făurită din lingurița de acasă, cu ajutorul fierarului din capul satului.

„Ține-o bine Ștefane că la vară o încercăm”.

ACVILE ȘI VULTANI ÎN ROMANIA

de: Col. AUGUST v. SPIESS—Sibiu

(sfârșit).

Vulturul Șerpar — Circaetus gallicus, în etate de adult e una din păsările răpitoare, împodobite cu culorile cele mai vii. Prin silueta sa caracteristică, sburând peste stânci, peste grohotișuri și nisipuri, bate la ochi chiar de departe.

Glasul lui e atât de caracteristic, încât auzit odată nu mai poate fi uitat. E un mieunat foarte înalt, târăgănat, asemănător cu cel al unui pui de mătă.

Pieptul alb-sclipitor cu borduri brune — ochiul mare ca de buhă, galben imperial cu pupila mare, — picioarele înalte îmbrăcate în solzi ca de șarpe, sunt atât de caracteristice și ele, încât vre-o confundare, chiar și în haina închisă a junetei, pare a fi aproape exclusă.

Deși în timpul verii e statornic în România, totuși îl întâlnești mai adesea în timpul migrației spre sud. Cu bătaii domoale din aripi îl vezi atunci plutind deasupra bărăganelor, apoi se oprește după mici distanțe și rotește sau vântură, căutând pradă.

Deși clocește în țara noastră cuibul lui e mai greu de găsit, decât ai putea crede. Eu n'am avut ocazie decât de trei ori să-l observ la cuiburi și să mă interesez de vietățile ce aducea ca pradă. Erau exclusiv broaște de baltă sau răioase, șopârle și șerpi, deci reptile. În cele trei cazuri nu am găsit în cuib decât câte un singur ou lacom peste măsură, bătrânii având trudă mare până să-l vadă sătul.

În un alt caz am văzut cum un ou mărișor a înghițit cu totul un șarpe negru, lung de un metru și am rămas cu totul mirat de capacitatea de cuprindere a gășei lui.

Venind târziu în regiunile noastre, întârzie și cu așezarea cuibarului, ca și tovarășul lui, Vulturășul, numai cu deosebirea că clocește un singur ou, pe când *Aquila pennata*, are de regulă două ouă.

Vulturul pescar (Pandion haliaëtus fluvialis), e una din păsările răpitoare destul de rare, cu toată bogăția lacurilor și râurilor românești. Patria lui pare a fi mai mult nordul Europei, deoarece abia am putut să-l întâlnesc în cursul anilor la Dunărea de jos de putine ori. În vara anului 1927 văzui în pădurea Letea, situată în Delta Dunării, între brațele St. Gheorghe și Sulina, un vultur pescar avântându-se în copaci, ceea ce-mi dădea bănuiala că avea cuib acolo. Un preparator din Turtucaia îmi spunea că știe un cuib pe o apropiată insulă a Dunării. Totuși nevăzând personal vreodată vulturul pescar pe acolo, mă îndoiesc de exactitatea afirmației preparatorului.

Nici Robert de Dombrowski, care a vânat mulți ani în România, după cum spune în cartea sa „Ornis”, nu a putut găsi vre-un cuib. Toamna și primăvara am putut să văd vulturul pescar în ceata mișcătoarelor. La Turnu-roșu, unde Oltul trece prin chei în Regat, o trecătoare faimoasă a migratorilor, poate fi văzut toamna în mai multe exemplare.

Eu singur am avut ocazie să-l privesc aproape o oră la podul de peste Olt din comuna Brad, cum izbea neîncetat în pești. Vânturând, plutea asupra apei și se precipita apoi vertical în oglinda râului, dar cât am văzut eu, fără rezultate. Mai norocos fu

un altul, pe care l-am văzut la lacurile de crap, proprietatea municipiului Sibiu. Tot a doua sau a treia izbitură se solda cu câte un crăpuștean.

Cei mai mulți vulturi pescari în migrație i-am văzut deodată în toamna anului 1934 la Zimbrieni, la nord de Vâlcov, în Basarabia, unde era câte un vultur pescar pe patru stâlpi de telefon, unul după altul.

Interesant e și faptul că în valea Hațegului a putut fi împușcat foarte ușor, un vultur pescar de pe coșul castelului din Sfânta Maria, când poposea acolo, extenuat de migrațiune.

Multe din aceste păsări am văzut în numeroasele lacuri ale Germaniei și mi s'a arătat în Schorfheide lângă lacul Webehin, un cuib durat pe un puternic pîn.

Vulturul țipător mic, — Aquila pomarina, e cu totul comun în țara noastră. Cuibul îl găsim în orice pădure mai mare. Felul său particular, cam nedemn de neamul vulturilor, de a căuta prada mergând pe pământ și culegând lăcuste, șopârle, șerpi, șoareci și soboli, îl face prea puțin interesant pentru vânător. Din când în când îi cade pradă și câte o pasăre cu cuib pe pământ sau câte un iepuraș tânăr, cu toate aceste e stabilit, că e o pasăre utilă, care nu face nici o daună în vânat.

Frumusețea unică ne oferă primăvara jocurile lui, în sbor de măiestru, însoțite de glasul viu de clopoțel, care stârnește totdeauna admirația celor ce îl aud.

În captivitate se îmblânzește perfect și repede, dar nu oferă omului aceiași plăcere, ca observarea camarazilor săi din familia nobililor vulturi mari.

Aproape cu totul asemănător, în penaj și traiu, ar fi de amintit și *Vulturul țipător mare*, (*Aquila clanga*). Acest vultur are nările mai mari și mai rotunde și altă formă a celor șapte pene din aripile lungi, caracteristice, care îl deosebesc de pomarina.

Mult mai distins decât acesta e vârul lui, de culoare mult mai închisă — *Vulturul de stepă*, (*Aquila nepalensis*) — pe care l-am întâlnit nu prea des, la Dunărea inferioară.

Ca siluetă se deosebește de cel mai sus prin mărime, coadă mai lungă și penaj mai închis.

Un vultur nobil foarte simpatic e micul și aprigul *Vulturăș cu oglindă* (*Aquila pennata*).

În Ardeal îl întâlnim mai rar, dar cu atât mai des în stepele și crângurile Dunării de jos. E un dușman pronunțat al graurului și îndeosebi al popândăului atât de numeros în Moldova. Pe când, în Iunie, toate neamurile lui au în cuib pușori cu pene, în cuibul acestui vulturăș se găsesc încă două ouă albe ca zăpada, pe care clocește atât de atașat, încât nu-l poți huida de pe ele decât doar bătând îndelungat și șgomotos în copacul cu cuib. Plin de curaj rămâne totuși prin apropiere, lăsând să se audă piuitul lui ascuțit.

N'am tulburat cuibul acestui vulturăș frumos decât o singură dată, când am scos din două cuiburi câte un pușor cu dorința să-i învăț meseria șoimăritului. În volierele mele, în care țineam numeroase păsări răpitoare, n'am constatat maladii, dar tocmai acești doi pui, ținuți izolați în o cușcă mărișoară, s'au

prăpădit de o curioasă boală cu puroi la laringe. Veterinarul a diagnosticat dalac.

În cuiburile acestor vulturași n'am putut găsi decât rămășițe de hârciog și popândău, cu toate că am avut adesea ocazie să-i văd prinzând grauri și alte păsărele.

Colorarea lor e atât de variabilă, încât profanul ar putea să-i confunde ușor cu răpitoare de alt neam. În contrast cu vulturii mai mărișori, pomarina și clan-ga, profilul e curat acvilin și privirea lui așezată se remarcă imediat.

Din piesele inelate de mine nu a fost ucisă până acum nici una.

Deși aș mai avea de spus multe despre acești aristocrați ai avifaunei noastre, totuși timpul și volumul crescut prea mult al acestui studiu, mă obligă să procedez în fine la încheiere.

Fericite sunt țările și vânătorii lor iubitori de natură, când munții, pădurile și luncile, sunt populate și împodobite de aceste mărețe păsări. Acolo, unde se înființează cu multă grijă și cu mari cheltueli fa-sanerii și alte așezăminte vânătoarești, e cu cale a nu le lăsa să se înmulțească peste măsură. Dar altfel vânătorul își poate permite și plăcerea observării cât și cea a vânării.

Consider însă un mare păcat a se împușca fără

alegere de vânători ignoranți, toate paserile cu ghiare ascuțite, și mai ales de a le otrăvi sau prinde în curse și pe deasupra a mai plăti premii pentru aceasta. În felul acesta se distrug fără nici un scop o mulțime de păsări răpitoare de zi și de noapte, folositoare, și se dau pierzaniei sau se aruncă bufniței multe exemplare rare, ce ar trebui să ajungă în mâna unui ornitolog sau în muzee.

Dacă însă, cum e cazul la noi, e necesar să apărăm cervidele de lupi, chiar când suntem în drept de a ne servi de infamul venin, să nu invenim, totuși, cadavre întregi, ci seamănă spre seară bucățele otrăvite, culegându-le des de dimineață, până când ciourile, găinile și păsările răpitoare nu au ajuns la ele, aceasta pentru a evita uciderea fără omenie a unor nobile păsări răpitoare.

Cât dezastru a pricinuit infama otravă, sfidând orice cinstit sentiment vânătoresc, și câtor vieți de nobilă creație, podoaba superbelor noastre păduri și lunci, li s'a pus capăt din prostie și neglijență, sau chiar din lăcomie — abea ne putem imagina.

Otrava, care în munții noștri a cauzat adevărate hecatombe de acvile și a împușcat înspăimântător zăgani, să fie numai ultimul mijloc în lupta de combatere a lupilor. Adevăratul vânător însă va ști ținea în frâu toate răpitoarele stricăcioase cu pulbere și plumb și nu va recurge la perfida otravă.

Prețurile foarte urcate ale blănurilor și „gloria” de a fi ucis un vultur bărbos sau o altă mare pasăre răpitoare comod, cu otravă sau cursă, nu trebuie să păteze nici de cum conștiința dreaptă și onestă a unui vânător. Cine urmărește prin vânătoare un păcătos câștig, distrugând fără milă, fără conștiință și fără discernământ toate vietățile cu blănuri sau cu ghiare agere, acela nu e vânător, ci un păcătos bun a fi pus la stâlp de lumea onestă a vânătorilor.

Eu unul cel puțin nu-mi pot imagina mărețele noastre păduri carpatine fără de ursul morăcănos, fără de lupul veșnic călător și lăcom de pradă, și fără râsul cu blană pestriță. Liberi și fără stavilă cutreeră nemăsuratele noastre brădeturi și sălbaticile noastre stânci zimțuite, și pe deasupra lor trag hora mare vultanii negrii și suri ca și codalbii, iar de pe țăncurile piscurilor crestăte cercetează departe în

Vultur pescar

zări pajura, după pradă. Atunci când vor dispărea din munții noștri acești minunați reprezentanți ai veacurilor apuse în vecinicie, se va fi pus capăt vânătoarei nobile și demne și poeziei pădurilor noastre cu miazme de rășină. Atunci va fi apus romantica pădurii seculare și vor fi amuțit și chiuiturile vânătoarei bătrânești.

VÂNĂTOARE DE LUPI

de: *Colonel i. r. H. SCHNELL*—Brașov

Lupii s'au înmulțit peste măsură în cursul acestui an în împrejurimile Brașovului. De pretutindenea ne vin știri despre isprăvile lor.

În special ei hoinăresc în haite prin pădurile întinse ale regiunii Perșani, atât de bogată în vânat. Aici le cad jertfă multe oi, dar în afară de aceasta au decimat efectivul odinioară atât de bun al căprioarelor, și au silit mistreții să emigreze, căutându-și locuri mai sigure. În terene, unde înainte un vânător vedea cu ocaziunea unei singure dibuiri 10—15 căprioare, azi abea mai găsește o singură urmă. Această situație nenorocită s'a desvoltat în așa chip catastrofal ca o consecință a următoarelor împrejurări:

1. În partea aceasta a locului erau angajați în timpul din urmă mai mulți paznici profesioniști, originari din Bucovina de nord. Aceștia au emigrat în Germania, fiind înlocuiți cu paznici ocazionali, de foarte mică valoare.

2. Cei mai mulți vânători tineri sunt concentrați pentru serviciu militar. Lipsesc astfel dela pânde și dibuiri: mijloacele cele mai sigure prin care se ținneau în frâu lupii.

3. Greutățile cu care e împreunată părăsirea domiciliului obișnuit. (Autorizațiunile se dau numai pentru timp scurt, și obținerea lor adese e împreunată cu greutate).

4. Limitarea accentuată a circulației cu trenul și automobilul.

5. Cheltuelile extrem de mari ale vânătoarei, din cauza scumpetei alimentelor, etc.

6. Vânătoarele în societate pot fi aranjate cu foarte mare greutate. (Lipsă de autobuse, cheltuieli mari, etc.).

Toate aceste împrejurări au adus cu sine, că azi lupii amenință să nimicească complet efectivul de vânat atât de frumos, pe care îl avea nu de mult amintita regiune.

Spuse aceste, vreau să istorisesc o vânătoare de lupi de două zile, aranjată în regiunea Perșani, la care au luat parte cinci vânători, patru gonași și trei foxterrieri.

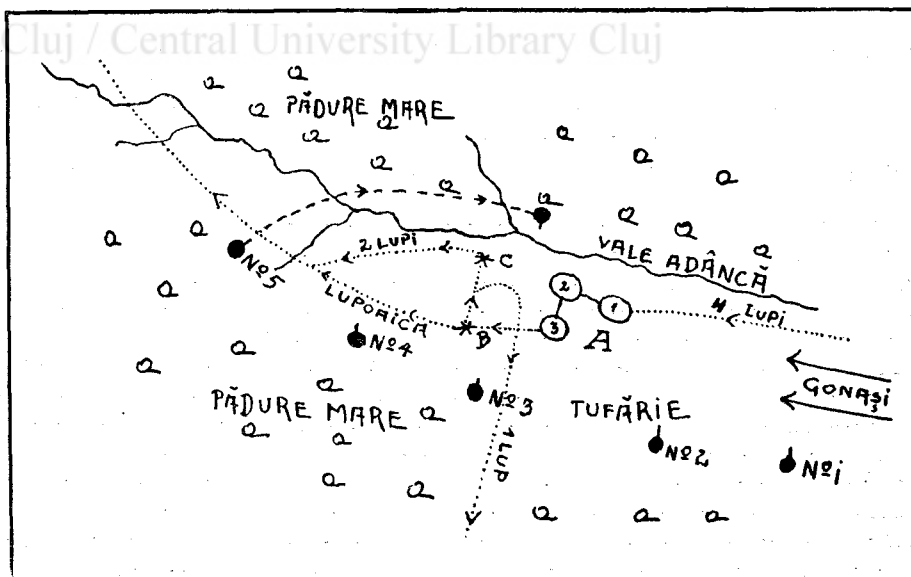
Când am ieșit dimineața pe la orele opt din cabana de vânătoare, am găsit zăpadă proaspătă, că-

De aceasta ferească-ne Dumnezeu și Natura și duhul nobil al vânătorilor entuziaști, iubitori ai naturii și ai vietăților ei și steaua bună a Neamului, căci altfel pustie rămâne și atât de frumoasa noastră Transilvanie.

zută în aceea noapte. Gonașii, ducând cu sine și câinii, au plecat spre locul lor de pornire, pe când vânătorii au supt la deal, în perfectă liniște. În drumul lor, ca un sigur semn al prezenței lupilor, nu au găsit nici o singură urmă de vânat. Aceasta într-o regiune, care era între cele mai bune dintre toate terenele de vânătoare ale societății noastre.

Ajungând pe coama de deal lată, am dat de urma proaspătă a patru lupi, care au trecut peste coama. Maistrul de vânătoare ne-a desemnat fiecareia țîitorile. Intreaga situație e ușor de văzut și de urmărit din alăturata schiță schematică.

Vreau să descriu pe scurt ceea ce am văzut și

auzit eu dela țîitoarea mea (No. 1), și apoi să dau lămurirea celor întâmplare, în temeiul urmelor perfect grăitoare, pe care le-am găsit apoi în zăpada proaspătă. Se va vedea întreaga dramă, care a rulat aici.

Eram postați în locurile noastre cam de un sfert de ceas, când deodată am auzit, la punctul „A”, lătrături întăritate, ca și când s'ar fi mâncat acolo niște câini infuriați. Gonașii erau departe, nu li se auzeau încă glasurile. După vre-o cinci minute se aud două pușcături, repede una după cealaltă, apoi încă un foc; toate trase de vânătorul dela No. 3. Imediat au urmat alte două focuri ale celui cu No. 4. Ceva mai târziu încă trei pușcături, ceva mai la vale, în o direcție, unde știam, că nu se găsește nimenea dintre noi. Cu mult mai târziu a mai căzut un foc, despre care însă

s'a constatat mai târziu, că a costat viața unei vulpi.

Când au apărut și gonașii, ne-am adunat la vânătorul cu No. 3, și am aflat dela el următoarele:

Ca la 30 pași de el, a apărut o lupoaică extraordinar de puternică, însoțită de doi lupi de asemenea puternici. Lupoaică s'a oprit în fața vânătorului, arătându-i coasta. Avea în gură ceva. Vânătorul a voit să tragă: avea însă arma împiedecată. Când a apucat să despiecede și a putut trage, lupoaică a sărit înspre vânătorul No. 4 care de asemenea a tras. Lupoaică a continuat să alerge în direcția țitoarei vânătorului No. 5. Un alt lup a reușit în acest timp să se furișeze printre vânătorii N-rii 2 și 3, favorizat de desimea de acolo, și să scape din goană fără împușcătură.

Am mers la locul unde se găsea lupoaică, când a tras vânătorul No. 3. Am găsit în zăpadă urma alor trei lupi, și am găsit lângă urmă o bucată de piele albă-surie. Am ridicat-o, și am constatat, că e un rest din vrednicul nostru foxterrier „Print”. Am găsit capul câinelui, cu picioarele dinainte. Acesta era obiectul, pe care îl ducea lupoaică în gură, pe când a defilat prin fața vânătorului No. 3. Speriată de împușcătură a lăsat din gură bucătura bună.

Inzadar am căutat după sânge. Am găsit prima urmă de sânge abea după ce am trecut de locul vânătorului N. 4, cu câțiva pași. Aici a fost rănită pentru prima dată lupoaică, și după cum se pare a primit împușcătură în partea dinainte de-a-stânga, așa încât sângele îi curgea dealungul piciorului stâng. Se pare însă, că a fost atinsă și o arteră, deoarece aici colo găsim în zăpadă și imbroșcături de sânge lungi, de partea stângă a fiarei. Vânătorii No. 2 și 4 au continuat urmărirea pe sânge, fără rezultat însă.

Am sperat să găsim lupoaică și cei doi însoțitori ai ei în goana proximă. Trecuseră însă mai departe și goana se dovedi goală.

Am luat acum urma, începând dela punctul „B” (unde trăsese vânătorul No. 3), și am mers pe ea înapoi, ca să gădesc cum s'a petrecut drama. La punctul însemnat cu „A” am găsit locul unde au atacat și au sfâșiat lupii foxterrierul (1). Zăpada era bătătorită, pe ea doar câteva bucățele de piele. Am mai găsit în nemiilocită apropiere încă două locuri — (însemnate ne schiță cu 2. 3) — cu zăpada bătătorită, și legate de punctul 1. și ele între sine, cu cărări late, cu zăpadă bătută și frunzis scormonit. În aceste locuri s'au mâncat cei patru lupi pentru pradă ucisă. Aceste erau lătrăturile întăritate, pe care le-am auzit la începutul goanei. Lătrături, care l-au făcut pe vânătorul No. 5 — care organiza goana — să-și părăsească locul și trecând peste valea adâncă să alerge spre goa-

nă, prin pădurea mare. De acolo, de pe malul înalt a văzut pe cei doi lupi, care după împușcătura numărului 3 au părăsit lupoaică și au sărit înapoi. Asupra acestor doi lupi a tras apoi cele două focuri, la distanță de 30—40 pași, fără a-i atinge, din cauza tufărilor dese.

Dacă ar fi rămas vânătorul No. 5 la locul lui, ar fi căzut cel puțin lupoaică cea bătrână, intrucât lupii au trecut precis pe lângă această țitoare, fiind valea din dreapta foarte adâncă și cu pereți abrupti. De altfel împrejurarea, că și-a părăsit țitoarea nu i se poate imputa: își văzu câinele în primejdie, și de altfel, fiind el cel din urmă vânător, la flanc, avea oarecare libertate de mișcare.

Așa s'a terminat această zi de vânătoare. Cu pierderea bravului nostru „Print”, care ne-a întovărașit la nenumărate excursiuni vânătoarești. Și nu am avut nici măcar satisfacțiunea de a-l fi putut răzbuna!

A doua zi, mult înainte de a se fi luminat de ziuă, am părăsit cabana și ne-am postat în diferite puncte, la pândă. De data aceasta am trecut pe coasta din față. Pe când mergeam spre locurile de pândă am dat peste urma alor trei lupi, care cu puțin timp înainte veniră pe liziera pădurii.

Pânda nu ne-a dus la nici un rezultat. Pe când ne îndreptam spre locul primei goane, s'a năpustit asupra noastră un viscol cu zăpadă, ca în cap de iarnă.

Ne-am așezat pe creasta „muntelui pleșuv”. Aveam azi șase gonași și doi câini. Întâi veniră gonașii de dinainte, în liniște, doar lovind cu ciomegele în copaci. Apoi ne-am întors și gonașii au venit din direcția opusă, de data aceasta cu larmă mare. În goana aceasta am reușit să doborâm un lup capital, ca de 50 kg. greutate. Deci bietul „Print” a fost totuși răzbunat. Dar a scăpat o haită de șase lupi, prinsă în această goană. Interesant, că au ieșit din pădure, și pe câmp deschis au trecut tocmai pe lângă o căruță plină cu săteni.

La sfârșitul goanei am găsit de nou că ne lipsește un foxterrier. Eram îngrijați, să nu fi ajuns și el victimă a lupilor. Cu atât mai mult, că lupul împușcat avea burta plină-tobă. Dar când am jupuit lupul, la cabană, și i-am spintecat stomacul, spre bucuria noastră nu l-am găsit acolo pe „Lux”, ci picioarele și alte părți ale unei căprioare. Așadar, încă o biată căprioară!

Câinele se pierduse numai, și a găsit cabana seara târziu.

Aceste s'au întâmplat în zilele de 8 și 9 Noembrie 1941.

Cât mănâncă un șarpe?

Serpii au facultatea să își poată dilata atât gura, cât și organele de digestie în o așa mare măsură, încât sunt în stare să înghită animale, mai groase decât grosimea însuși a șarpelui. După ce se umple cu o asemenea abundență hrană, șarpele de obicei rămâne un timp oarecare în lenevire, nemișcat, digerând. Timpul acesta e relativ scurt, și încă nu e digerată prada de mai înainte, și se prezintă de nou foamea... șerpească.

Raportul din anul 1903 a Muzeului Trivandrum din Travancore, India anterioară, aminteste, că un Python de 7 metri a mâncat în cursul unui an 120 găini, 4 patrupe-de mai mici, un kanguru și un câine. Un exemplar mai

mic în aceeași vreme abea s'a săturat cu 54 găini, doi purcei, doi câini, doi cobai, un cocor și două rozătoare mai mici. O cobră de 1½ metri lungime, a mâncat în acel an 55 șobolani și 50 broaște.

Ce nesațioși sunt unii serpi, mi-a rătat și o experiență personală. Mergând pe malul unui răușor din poalele munților, observ în apa cristalină un șarpe, negru, obișnuitul șarpe de apă. Din gură îi atârna coada unui peștișor. Mă cobor repede la marginea apei, și reușesc să lovesc cu o prăjină șarpele. A lăsat din gură peștișorul, — care a înțotat imediat dispărând! — și am putut observa, că avea burta îngroșată de altă pradă. Grosimea burții era ca un nod lung de 10 cm. cu diametru de două ori cât grosimea șarpelui.

DISCUȚII

I.

„Modernizarea și comercializarea vânatului“

Mult apreciatul și distinsul scriitor cinegetic Domnul G. C. Lecca publică în numărul din 15 Octombrie 1941 al „Revistei Vânătorilor“ un articol intitulat: „Modernizarea vânătoarei“.

Domnia-Sa este de părere, că „modernizarea vânătoarei“ și „comercializarea vânatului“ este ceva de neînțeles și că aceasta campanie a pornit dela frații Domniei-Sale, Ardeleni. Dacă admit fără rezervă partea întâi, nu pot „în ruptul capului“ să aprob pe a doua. Sunt și eu ardelean, hoinăresc cu pușca la spinare de mai bine de 40 de ani, vânător din tată în fiu, crescut în școala severă a tatălui meu, care a știut să deștepte din copilărie în conștiința mea nu „uciderea“, ci dragostea pentru faptele necuvântătoare — să-mi fie îngăduit a mă simți și eu vizat de învinuirea adusă. Am militat în practica mea în totdeauna împotriva pornirilor de a trata vânătoarea și rezultatele ei drept „comerț“ și „rentabilitate“. În județul Alba Societățile de vânătoare au introdusă în regulamentul lor prohibirea absolută de a vinde vânatul și nici nu cunosc în Ardeal vre-o societate, care să profeseze cu vânatul meserie de măcelar. Nu pot să-mi imaginez ce motive și mai ales ce informațiuni au putut determina această acuzațiune adusă ardelenilor. Să prea poate că Domnul Lecca va ști mai multe decât noi, în care caz îi vom rămâne foarte îndatorați, dacă va binevoi să ne lămurească.

Și acum să trec la confirmarea faptică a punctului meu de vedere, care sunt convins că este aprobat de imensa majoritate a camarazilor ardeleni. În Nr. 10 din anul 1936 al „Revistei Carpații“ la pagina 276 am publicat textual următoarele: „Mă întreb însă, dacă vânătorii de pur sânge, vânătorii de rassă vor putea să înțeleagă comercializarea nobilei lor pasiuni, vor putea să-și facă socoata matematică a rentabilității ce răsare după poezia unei splendide zile de vânătoare, petrecută pe câmpia Bărăganului, sau în codrii Retezatului? Se știe, că foarte multe societăți de vânătoare au introdusă pentru membrii lor prohibiția de a vinde vânat util, tocmai în scopul, ca în

mod statutar să fie exclusă tendința de a vâna pentru câștig material. Căci în această ordine de idei am putea să nici nu mai profesăm vânătoarea ca îndeletnicire sportivă și pasionantă, ci pur și simplu să prindem cu toate mijloacele vânatul ce ne iese în cale și să-l expediem peste frontiere, când viu, când ucis“.

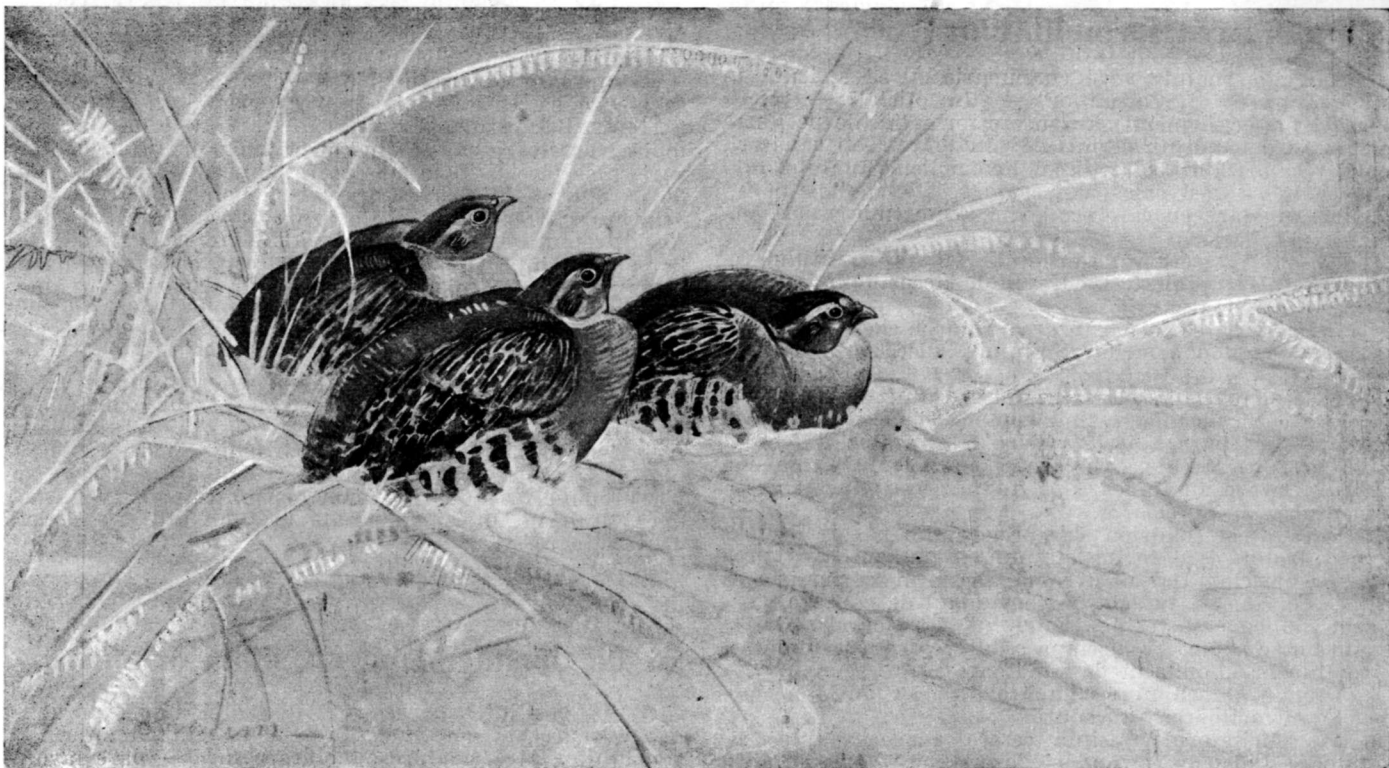
„Vânătorul nostru cu nemărginita lui dragoste pentru natură, când pierdut în desimea codrilor, sau legănat pe vre-o barcă în Delta Dunării, când vagabondând cu prietenul său patruped pe câmpie, îngropat până la glesne în flori de câmp — nu va putea niciodată părăsi atmosfera de caldă înțelegere pentru tot ce se mișcă și se vede în splendoarea naturii și nu va fi capabil să ucidă pentru comerț. De câte ori nu ne pierdem cu arma la picior contemplând frumusețile eterne ce ne înconjoară și de câte ori nu ne delectăm în sburdălnicia și drăgălășenia unui vânat — fără să tragem. Moși de strămoși așa au vânat și în nici un trecut al unei familii de vânători cu tradiție nu se vor găsi foi de trăsură pentru vânat comercializat. În schimb însă se găsesc în casele lor — ca scumpe amintiri — trofee raportate de generațiile înaintașilor“.

În No. 1/1940 al aceleiași reviste privitor la examenul de vânător scriam între altele: „Noi,ăștia cu tâmplesle ninse am învățat a pătrunde frumusețile eternei naturi și am trecut „examenul“ de vânător fără cărți și manuale în școala părinților noștri, care înșiși erau stăpâniți de nobila pasiune și tot ei ne-au introdus temeinic în toate poruncile impuse unui corect aderent al nemuritoarei Diana. Este indiscutabil, că în mare parte tradiția stă la baza adevăratei culturi și educații vânătoarești — constanta nizuinelor noastre — cari din păcate ne lipsesc atât de dureros“.

În No. 11/1936 al „Revistei Vânătorilor“ Domnul Dr. Simion Vulcu ardelean și Domnia-Sa tratează chestiunea comercializării vânatului în același spirit, provocându-se tocmai la articolele mele sus citate.

Chestiunea ocrotirii vânatului lăsată în singura grija alui Dumnezeu, așa dupăcum o preconizează Domnul Lecca nu o mai ating aci, vor fi poate alții, care vor găsi de cuviință să răspundă. În orice caz stăm în fața unui principiu neîntâlnit până astăzi, un fel de „laissez faire“ în materie cinegetică.

Conștiința mea m'a obligat să răspund articolului Domnului Lecca, rugându-l foarte respectuos să nu consi-

dere, decât ceea ce vrea să fie: Restabilirea unui adevăr. Stima și admirația mea pentru activitatea Domniei-Sale rămâne întregă și sunt convins, că informații greșite au influențat părerea Domniei-Sale despre caracterul vânătoarelor ardeleni.

Dr. Ion Victor Vancea
Inspector de Vânătoare al jud. Alba

*

Din articolul D-lui G. C. Lecca, remarcat și de „Carpații” în „Cărți-reviste” No. 11-1941, se pot desprinde multe contradicții. Iată una:

Di Lecca ajunge la concluziunea, să lăsăm vânatul „să se păzească el singur de dușmani”, să nu-i purtăm grija! Dar tot D-sa arată, că părintele D-sale l'a certat, când a „decimat” un cârdșor de potârniche. Fiindcă făcuse o faptă „nevânătoarească”.

Dece „nevânătoarească”? Vânatul să se apere cum poate de dușmani — inclusiv omul!

Da era „nevânătoarească” fapta, și bătrânul vânător a dat lecție copilului. Lecție de... ocrotire a vânatului. Fiindcă ce e în temelie renunțarea la împușcare nelimitată, decât grije de vânat, „ocrotire”? Iar dacă tu vânător, lași din cârdșorul de potârniche anume număr de piese — admiti, ca ce ai cruțat Domnia Ta să fie împușcat sau prins de brocanieri? Nu admiti? Ce faci? Pui om — paznic să oprească braconierii. Deci iată al doilea act de ocrotire. Apoi s'a lăsat iarnă grea. În drumurile Domniei Tale prin întinderile înghețate observi odată, de două ori cum se aruncă uliul porumbar în păcușorul de potârniche pe care le-ai cruțat. Și de fiecare dată se ridică, în ghiară cu câte o piesă... Stai cu mâinile în sân? Nu încerci să uciți oarecum pe banditul cu pene sure? Ori dacă o faci aceasta — ocrotești. În fine din păcușorul de potârniche au rămas abea patru. Zăpada a acoperit toată hrana. Frigul încremenește trupurile flămânde. Intr-o dimineață observi bielele potârniche sub streșina stogului de pae. Se încălzesc, sperează un bob uitat. Domnia Ta,iei un pumn de grăunte și le arunci alături — și îți pare bine când a doua zi observi, că potârnichele le-au găsit, și iar sunt la locul lor de scăpare... Deci — of păcătosule! — ai rupt tradiția patriarhală, și hrănești... „îmblânzești” vânatul!

Domnule Lecca! Domnia Ta ești din tinerețe un ocrotitor, ești „modern”, ești... „doctor în vânătoare!”

N.

II.

„Simplificarea formalităților...”

Am citit cu interes și cu bucurie știrea apărută în numărul trecut al „Carpaților” — știre oficială —, referitoare la proiectul menit să ușureze formalitățile pe lângă care se va dobândi un permis de vânătoare. Toți vânătorii vor fi recunosători Direcției Economice Vânătoarei, dacă aceasta va găsi calea să-i scutească de multele și încălcările umblării, cu care era până acum împreună obținerea permiselor.

„D. Ec. V.” cere vânătorilor să facă observațiuni referitor la acest proiect. Incurajat de această invitațiune, comunic următoarele:

1. De ce să se facă vânzarea blanchetelor prin „Casa Autonomă a Monopolurilor Statului”, adică prin debitele de tutun?

E de sigur comod să intru într-o tutungerie, și alături de o cutie de țigări să-mi cumpăr și permisul de vânătoare. Dar: oare acest serviciu de vânzător îl face C. A. M. gratuit? Dacă va percepe obișnuitele 10% comision pentru vânzare, înseamnă că s'a micșorat simțitor randamentul.

Dacă acest comision s'ar preleva din partea de preț al permisului, care revine statului, — nu am avea prea mult de obiectat. Dar ni-e teamă, că statul va persista să primească cota sa intactă, și comisionul de vânzare va fi scăzut din cota ce revine „Fondului vânătoarei”. Ori aceasta se poate! Ar însemna reducerea cam la jumătate a veniturilor „Fondului de vânătoare”.

Propun, în schimbul cumpărării dela C. A. M. a blanchetelor, următoarea procedură:

a) Solicitatorul prezintă cerere Inspectoratului de vânătoare Județean, făcând și dovada posedării permisului de purtat armă. Inspectorul dă o deciziune, pe care o înmânează imediat solicitatorului.

b) Solicitatorul se prezintă cu această deciziune percepției fiscale, care îi eliberează numai decât permisul de vânătoare, având stocul necesar de imprimate, — și încasează costul global al permisului.

Așadar, solicitatorul trece — ca și în proiectul D. Ec. V. numai odată pe la locul unde „se vând” permisele, și odată pe la Inspectoratul Județean. Dar în acest fel se cruță comisionul, percepțiile lucrând în normala lor atribuțiune atunci, când încasează venite la stat.

2. Prin procedura promisă, este adevărat, că se simplifică obținerea permisului de vânătoare. Dar să nu cădem din baltă în puț!

Dacă rămâne în forma lui originală decretul-lege pentru portul armelor, calvarul vânătorilor va fi și mai mare, decât în trecut. Se mai adăugeste și completa lipsă de precizie în ce privește formalitățile obținerii permisului de port-armă.

Revista „Carpații” a mai scris-o, și o repet și eu, făcându-mă ecou și multor camarazi de vânătoare: Azi nimenea — nici autoritate și nici particular! — nu știe cum se dobândește un permis de port armă de vânătoare! Aceasta e realitatea! În zadar cetești decretul-lege și diferitele instrucțiuni și deciziuni de expedient, — nu te poți lămuri. Prefectura eliberează? Sau comandamentele militare? Care comandamente militare? Pentru toate armele, sau numai pentru cele ghintuite?

E o elementară datorie a conducerii oficiale a treburilor vânătoarești să facă lumină în această chestiune. Trebuie să se comunice lumii vânătoarești precis, și limpede, — după ce va fi stabilit aceasta cu autoritățile competente — cine și cum eliberează permisele de port armă.

Altfel, oricât va fi de facilitată cumpărarea blanchetei de vânătoare, — puțin folos vom avea de pe urma noii metode!

Amintesc aici, că „Carpații” noștri au avut un frumos succes, prin împrejurarea, că după critica obiectivă pe care a făcut-o decretului-lege referitor la portul armelor, autoritățile superioare au revenit asupra unor măsuri iraționale, ca d. e. oprirea vânătorilor de a-și confecționa singuri cartușele de vânătoare.

Aceasta înseamnă, că e posibilă o revenire asupra unor măsuri eronate. Deci să avem nădejdea, că D. Ec. V. dacă își va pune în joc întreaga autoritate, va putea reduce la gradul normal bănuiala autorităților de siguranță față de vânătorii purtători de arme de vânătoare și va înlesni rațional dobândirea pe seama acestora a permiselor de port-armă.

3. De acum de nou s'a despărțit permisul de port-armă de permisul de vânătoare. În sine această inovație — adică revenire la sistemul vechiu — e un esențial regres.

Împreunarea acestor două permise, făcea imposibil, ca cineva să aibă permis de port armă de vânătoare, fără să aibă permis de vânătoare. S'a ajuns la contopirea acestor permise, din cauza imens de multelor abuzuri ce se făceau. Domnul Cutare își scotea numai permis de port armă. Deci avea dreptul să hoinărească pe unde voia el cu arma în spate. Cu arma de vânătoare în spate. Avea dreptul: el nu mergea la vânătoare, ci la holdă, sau la pădure, după treburile lui gospodărești. Și arma o ducea pentru siguranța lui personală... Dar dacă l-ai fi căutat când se întorcea acasă, ai fi găsit fie într-o desagă, fie sub fânul, sau între lemnele din car, căprioara, iepurele, blana de vulpe.

Propun deci, ca să se aranjeze cu cei în drept, ca să nu se elibereze permise de port armă pentru arme de vânătoare, decât exclusiv cu viza inspectoratului județean. Acesta va da aviz favorabil numai celor pe care îi știe vânători, sau, au solicitat permis de vânătoare, — și va putea propune oricând retragerea permisului de port-armă, dacă titularul nu își va scoate în timp util și permisul de vânătoare.

Dr. E. M.

III.

Să fie oprită goana de sitări primăvara?

În Consiliul superior al Vânătoarei a fost pusă nu de mult această chestiune. După cum suntem informați, consiliul — fără a aduce o hotărâre încă — pare favorabil propunerii, ca să se introducă opreliștea de a vâna primăvara sitării cu câinele sau cu goana. În fața acestei

eventualități, ținem să ne spunem și noi modestul cuvânt.

Și aceasta e un hotărât: „da!”

Suntem și noi vânători, și ni-e dragă dulceața vânătoarelor. Și vrem să fim camarazi buni și să facilităm vânătorilor o cât mai îmbelșugată împărțășire din bucuriile pasiunii noastre. Și totuși ne ridicăm hotărâți pentru propunerea amintită și rugăm cu insistență Consiliul superior, ca renunțând la mirajul bățăilor de sitari de primăvară, să hotărască: primăvara sitarii pot fi împușcați numai la pândă, cu ocaziunea pasajului de seară și de dimineață.

Sitarul e un vânat ales. Vânărea lui e una, care se petrece într-o specială atmosferă, cu o specială tehnică, și dă senzații proprii numai ei. Sitarul ca pasere e una cu totul deosebită, atât în ce privește misterioasa lui viață, cât și făptura lui. Iar pe lista de bucate ocupă loc împărătesc.

Durere, și sitarul e în neîncetată scădere, pretutindenea. Nu mai avem roiurile bogate din primăverile de odinioară, și oricât de frumoase ar fi tablourile pe care le adună vânătorii în vestitele locuri de goană din toamnă — ele nici pe departe nu mai înfățișează ceace era cu 50, chiar cu 30 de ani în urmă!

Sitarul are nevoie de ocrotire! Aceasta e porunca în fața căreia trebuie să se plece plăcerea vânătoarească.

Aproape la toate speciile de vânat ocrotire însemnează în prim rând cruțarea femelelor mai ales în epoca reproducției. Cu o femelă pierd și generația viitoare, fie vorba de potârnică, iepuri, sitari sau cerbi. Mascuul e ușor înlocuit; în mod obișnuit femelele nu rămân nefructificate de pe urma uciderii unui anume, rațional număr de masculi, — deci dacă se răpește efectivului de azi o piesă, aceasta însemnează o piesă și nu mai multe.

Imperecherea sitarilor se întâmplă în cursul migrațiunii lor de primăvară. Fie că rămân unele găini aici, să cuibărească la noi, — fie, că trec înainte spre nord, au în ele viețile viitoare. O găină de sitar împușcată primăvara însemnează, că va fi un cuib cu 3—4 ouă mai puțin, — că neamul sitarilor va pierde 4—5 piese (poate și mai multe, dacă credem în al doilea cuib al sitarilor, după cum ne asigură bunii cunoscători). În urmare femelele sitarilor trebuie cruțate.

Veți spune: de ce numai primăvara; de ce nu și toamna, doar și găinile împușcate toamna urmează să cuibărească, deși abea după câteva luni?

Mărturisim, că dacă s'ar găsi mijlocul, ca să deosebești femelele sitarilor de cocoșii lor, așa cum putem deosebi cocoșii de fasanii de găinile fasanilor — am pleda pentru complectă cruțare a acelor femele — așa cum se face cu fasanitele. La sitari însă această recunoaștere a sexelor este peste puțină câtă vreme paserea e vie, sau chiar în zbor.

Urmare logică e, că dacă voim să cruțăm femelele, o putem face aceasta atunci, când deosebirea e totuși posibilă: cu ocaziunea zborului de nuntă primăvara.

Statisticile care s'au făcut zeci de ani, arată, că cu ocazia goanelor de toamnă se împușcă cam 50% sitari co-coși și 50% găini. La vânătoarele de primăvară, la pasaj se împușcă în medie 84% cocoșei și abea 16% găini. Cauza acestei din urmă disproporții, e că la pasajul din primăvară se ridică în zbor aproape exclusiv cocoșei. Găinile iau aripi numai incidental, când din o cauză oarecare trebuie să își schimbe locul, sau dacă sunt prea urmărite de vre-un pețitor nerăbdător. Altfel găinile stau pe pământ, și paserile, care trec gorăind și piscuind, și sunt împușcate cu aceste ocaziuni, sunt cocoșei.

Dacă facem goană și primăvara, vor cade și acum, ca și toamna cam 50% găini.

Deosebirea este evidentă, și concluziunea nu mai puțin.

E clar: repetirea și primăvara a goanelor de toamnă atât de potrivnice și ele idei ocrotirei, echivalează din acest punct de vedere cu un act de distrugere.

Tot ceea ce se poate face pentru ocrotirea acestei minunate paseri, fără a i se opri cu desăvârșire vânărea, e sau oprirea vânătoarei primăvara (așa cum e d. e. în cele mai multe țări din Nordul Europei) sau limitarea vânătoarei din acest anotimp la pândele de sară și de dimineață.

Față de acest imperativ al ocrotirei, oare sacrificiul vânătorului, care nu face goane primăvara, e unul atât de mare? Să nu mai amintim, că ocrotirea de primăvară se

traduce în belșug toamna. Dar oare în paza de sitari vânătorul adevărat nu găsește plăceri cel puțin atât de intense, ca în goanele de sitari? Cine afirmă aceasta, sau nu cunoaște farmecul acestor paze, — sau e pușcaș, fără să fie vânător!

Intr'adevăr, tablourile realizate la aceste paze sunt unele prea modeste. Dar aceasta nu are nici cea mai mică însemnătate — nici chiar în epoca de gânduri de alimentare, ca cele prin care trecem acum. Altfel, de ce oare nu am începe și noi să prindem rândunelele, și ciocârliile și privighetorile, — cu milioanele?

Par'că mai auzim un „argument”: De ce să ocrotim noi sitarii, care trec peste țări și mări, când „alții” îi împușcă fără cruțare?

Argumentul e unul învechit, lăpădat și oglindind o lume stăpănită de sălbatece raporturi între neamuri. Emularea cea frumoasă nu e în distrugere, ci în inobilarea tendințelor și a faptelor. Chiar și azi, și omul și neamul se onorează când trecând peste pornirile egoiste, urmărește idealuri de progres, de inobilare, de colaborare în bine.

Chiar dacă toate celelalte neamuri, peste țara cărora trebuie să treacă de două ori pe an sitarii, ar deslănțui împotriva lor necruțătoare prigoană, — chiar dacă atitudinea noastră corectă și înălțată ar eșua în mijlocul distrugerii din jurul nostru — ținuta noastră trebuie să fie cea cumințe, cea nobilă, cea de care nu vom avea să ne rușinăm, în zilele când va reveni în lume duhul omeniei și al pornirilor bune.

Noul Consiliu superior al Vânătoarei, obligat să-și creeze un prestigiu în lumea noastră vânătoarească, ar lipsi dela datoria lui, dacă ar face concesiuni spiritului de distrugere în dauna uneia dintre cele mai elementare porunci ale ocrotirii vânatului nostru.

„C.”

IV.

Unificarea cartușelor de vânătoare cu glonț, în Germania

Oberstjägermeisterul Germaniei, Ulrich Scherping, a anunțat de mai multă vreme, iar acum a luat ființă ordonanța prin care se limitează numărul modelelor de gloanțe de vânătoare, încetându-se iraționala varietate de până acum. Ordonanța a apărut nu de mult în toate revistele de vânătoare din Germania. Având în vedere, că noi cumpărăm carabinele de vânătoare, cartușele cu glonț aproape exclusiv din Germania, trebuie să cercetăm, că oare pe noi, vânătorii din România, în ce măsură ne interesează această ordonanță.

Cu ocaziunea cumpărării sau a comandării unor carabine noi din Germania, trebuie să știm, că începând dela 1 Ianuarie 1942, în Instituțiile de verificare pentru armele de foc din Germania, vor primi stampila de verificare exclusiv numai acele arme ghintuite, care sunt construite pentru a trage una din următoarele cartușe: 5,6x35 R. — 6,5x58 R. — 6,5x57 R. — 7x64. — 8x57 I. S. — 8x57 I.R.S. — 9,3x62. — 9,3x74 R.

Încărcăturile de pulbere (felul, greutatea pulberii) precum și forma și greutatea proiectilului pentru aceste cartușe va fi stabilit de Maestrul de vânătoare al Reichului.

Observăm dela început, că această însușire de cartușe, și încărcăturile, pe care ele le cer, este una perfect suficientă pentru trebuințele vânătorilor din Europa. Măsura luată însemnează o simplificare simțitoare.

Vânătorii din România dintre toate aceste cartușe nu vor putea alege singur numai 8x57 I. S., fiind acest cartuș cel militar german, or între armele de război românești se găsesc unele construite pentru acest cartuș. Așa fiind, după ce legea noastră oprește utilizarea unor cartușe „tip militar”, vânătorii români nu se vor putea servi de cartușul 8x57 I. R. Dispozițiunea noastră legală e tocmai contrară cu ceea din Germania, unde tendința este să îndemne vânătorii să adopte tocmai acest cartuș militar, din motivul, că e în interesul apărării naționale, ca vânătorii să se exerciteze tocmai cu acest cartuș, tocmai cu acesta să știe trage precis. Tragerile la poligon, până la 300 m. pe care le fac vânătorii cu aceste gloanțe echivalează cu tragerile de exercițiu militare, și în acest scop vânătorii primesc cu prețuri extrem de ieftine cartușe de tragere la țintă. Această împrejurare poate ar trebui să fie luată în considerare de cei în drept, și la o eventuală

— necesară! — modificare a legii port-armelor, nu numai să se permită purtarea unor arme cu glonț tip militar, ci să se faciliteze chiar cumpărarea armelor și a munițiilor de vânatoare asemănătoare tipurilor militare. Mare avantaj ar avea admiterea d. e. a cartușului 8x57 I. R. și în urma împrejurării, că acest cartuș se fabrica pentru armată la noi în țară, — deci — cu modificările necesare și ușoare, s'ar putea aproviziona vânătorimea noastră cu o bună marfă indigenă. În legătură cu aceasta, s'ar putea imprumuta dela organizațiunea vânătoarei din Germania, și obligamentul vânătorilor posesori de arme ghintuite, să iee parte la trageri organizate de oficialitate. Iată o temă, care ar putea preocupa „Uniunea Generală a Vânătorilor”.

Potrivit ordonanței de care ne ocupăm, Maestrul de vânatoare al Reichului poate modifica lista cartușelor admise, și poate din motive speciale să admită și excepțiuni. Această posibilitate interesează în cel mai înalt grad industria de cartușe și de arme germană, care are tot interesul să-și mențină, și poate să-și lărgască piețele de desfacere din străinătate. În urmare, cu permisiunea amintită, fabricile de arme vor putea confecționa și se vor putea provide cu stampilele de control și după 1 Ianuarie 1942 și unele tipuri de arme în afara celor înșirate mai sus, care au întrebuințare sau aderenți în străinătate. Așa d. e. până la începerea războiului actual, U. S. A. cumpăra din Germania cantități însemnate de arme Mauser, calibrate pentru cartușul Springfield de 7,62 mm. — iar vânătorii englezi importau arme germane pentru cartușele Lee-Metford, de vânatoare.

Ordonanța permite să se fabrice și pe mai departe cartușe de modele altele decât cele înșirate, și după 1 Ian. 1942, până vor fi în circulațiune și în uz carabine care se servesc de acele modele. Această împrejurare e de natura să ne intereseze pe noi în cel mai mare grad, însemnând, că vom continua să avem munițiune pentru armele noastre ghintuite, deși ele sunt de alt model decât cele prevăzute în ordonanță.

Așadar limitarea realmente atinge industria germană și pe vânătorii germani numai când e vorba de achiziție de noi arme. Obligatoare pentru vânătorii germani, pe seama exportului se pot face, și de sigur că se vor face, cuvenitele și necesarele excepțiuni.

Intenționez să scriu în această materie în revista „Deutsche Jagd” un articol, cuprinzând punctul de vedere al vânătorilor români, în această materie, și propuneri pentru a fi satisfăcute legitimele cerințe ale acestora. Rog pe camarazii vânătorii din România, să îmi comunice cât mai neîntârziat opiniunile și dorințele lor (adresa: Dumbrăveni), pentru a le putea lua în considerare la alcătuirea acestei lucrări. Bune indicii mi-ar putea servi și comerțanții noștri de arme și munițiuni.

Lt. Col. Roland Schneider-Snyder

Un strigăt de alarmă

Ce era de prevăzut este pe cale să se înlăptuiască: Vânatul care, cu atâtea sacrificii se înmulțise simțitor este pe cale să dispară. Pricina o văd în faptul că la arendări de terenuri, nu se are în vedere cui să arendează, dar se are în vedere prețul cât mai ridicat oferit.

Am semnalat cu altă ocazie un fapt care îmi era personal: pe când stăteam la țară, era aproape de casa mea o mică pădure izolată de vre-o 85 hectare.

Pe acele vremuri, vânatul fiind — pot spune — liber ori unde, vânam în ea cu copoi. Impușcam în fiecare an câțiva epuri și câteva vulpi.

Când se făcea o goană, se mai împușcau 12—16 epuri și 2—3 vulpi.

Am vânat astfel în acea pădure aproape 40 ani; fiecare copac era pentru mine o amintire. De aceea, când s'a arendat acolo dreptul de vânat (era al Statului) deși m'am fost mutat în oraș, am arendat-o. Întâi prețul a fost modest; pe urmă am plătit mai mult având în vedere amintirile. Dar odată cu ultimul meu contract câmpul dimprejur a fost arendat de o societate de vânători dela țară.

Rezultatul nu a întârziat să se arate. Acei vânători au ca principiu: „pentru vânat am dat bani, din vânat trebuie să-i scot”. S'au pus pe lucru.

Cinci din ei, dintr'un sat din apropiere s'au apucat de vânat.

În semi-cerc, având între ei intercalat câte un om

fără pușcă, având și un copou legat ca să prindă epurii loviți, au început a colinda câmpul. A doua zi, unul din ei venea cu căruța în oraș cu epuri împușcați. În pădure se duceau pe furis cu copoul la vulpi.

Deosebit societatea lor făcea câte o goană.

Rezultatul a fost că au pustiit în doi ani peste 6000 (șase mii) hectare câmp.

Când am făcut goane în pădurea mea, am împușcat într'un an trei epuri și la urmă numai unu.

Am renunțat a înnoi contractul; acumă acea societate a arendat și pădurea.

Este aproape de oraș un teren ca de 1000 hectare cu epuri și poate vulpi. Fiind aproape de mine și neputând din cauza vârstei să merg prea departe, l-aș fi luat pentru mine, plătiind 800 lei, cât plătea vechiul arendaș care îl abandonase.

A venit un țăran care a oferit 4000 lei!

Când i-a venit aprobarea, văzând că cu arenda, garanția și cheltuielile are de plătit aproape 9000 lei și neavând de unde să plătească, a trecut contractul la societatea de care am vorbit mai sus unde este și el membru. Rezultatul are să fie pustiirea aceluia teren.

Mai este, tot în apropiere de oraș un teren care devenise foarte bun. Era arendat de o societate care cruța. Nefăcând parte din acea societate, nu cunosc prețul arendei. Fostul paznic al societății a oferit ceva mai mult, luând acel teren pentru el și câțiva vânători din satul lui, bazat pe speranță de câștig căci când se făcea vânătoarea acolo, ajunsese să se împuște aproape 100 epuri. Într'un an sau doi au să împuște și să aducă la târg toți epurii; este fatal.

Chiar eri, am primit dela un prieten din jud. Putna o scrisoare care îmi arată că răul tinde a se generaliza. Fiind om cu influență, prietenul meu a fost invitat de curând la o vânătoare făcută de o societate de vânători țărani. Au bătut locuri bune, zăvoae și câmp între Siret și Trotuș; erau 30 vânători.

În acel teren unde se împușcau regulat 40—50 epuri și câteva vulpi, abea au reușit să împuște 3 epuri și o vulpe! Este lamentabil.

După vânătoare, un țăran a oferit prietenului meu un epure împușcat în ajun, cerând pe el 400 lei...

Iată efectul comercializării vânatului. Este foarte trist.

Dacă cei în drept nu vor lua măsuri urgente, vânatul care a fost înmulțit cu atâtea sacrificii are să dispară.

Măsurile sunt cu atât mai urgent de luat cu cât în urma a doi ani ploioși și reci epurii au fost dela sine împuținați.

Orice s'ar face, trebuie ani ca să se recâștige ceea ce s'a pierdut.

Ar trebui să se refuze permisul de vânat acelor care fac din vânătoare un comerț și lucru este lesne căci sunt cunoscuți. Societățile din care fac parte, după un avertisment, ar trebui disolvate și contractele reziliate.

Un Moldovan

Răul și primejdia pe care o arată bătrânul vânător din Moldova sunt reale, și consecințele se prezintă tot mai evidente. În repetite rânduri am atras atențiunea diriguitorilor Vânătoarei românești, că ipertrofiarea tendinței de a scoate din vânat cât mai mulți arginți, (în cazul nostru, cât de mari arendi) duce inevitabil la arendarea terenurilor către oameni care vor tinde să exploateze cât mai nemilos acele terene, — la arendi mari, care vor cere exploatare intensă, — pustiitoare, — vor duce pe rând la eliminarea elementelor de elită ale vânătorimii noastre. Și în definitiv vor rezulta arendi iar mici, — din cauza degradării terenurilor.

Direcțiunea Economiei Vânatului, trebuie să mențină punctul de vedere vechiu, de pe urma căruia a crescut deceniile trecute vânătoarea românească: Prefer omul și nu suma arendei!

Nu știm cum să insistăm mai mult asupra acestui lucru, ca să fim înțeleși. Insistăm, insistăm, fiindcă vedem și noi dezastrul, și am voi să evităm reproșurile târzii, la care ar trebui să ne asociem și noi.

„Direcțiunea Economiei Vânatului”. Acceptăm accentul pe „economie”, — dar în sensul gospodăririi raționale a sălbătăciunilor, și a zgârcitei împotriviri față de tendința de secătuire prin exploatare.

„C.”

Ocrotirea păsărilor în timpul iernii

de: ION I. CĂTUNEANU
Șeful Centralei Ornitologice
Române

În timpul primăverii și verii, păsărelele migratorii, cele mai numeroase ca specii și indivizi (sfranciocii, codobaturile, muscarii, privighetorile, pitulicile, măcăleandrii, rândunicile, codroșii, fâsele, etc.), cât și cele sedentare (diferite soiuri de pițigoi, cojoaicele, cintezele, presurile, etc.), desvoltă o enormă activitate de distrugere a miliardelor de insecte vătămătoare economiei omului. Astfel s'a socotit că un pițigoi mănâncă pe zi o cantitate egală cu propria sa greutate, iar anual distruge cel puțin 50 kgr. insecte vii, sau 100.000 omizi și sute de mii de ouă.

Consumul lor se intensifică mai cu seamă în epoca de reproducere, când își hrănesc puii exclusiv cu larve, viermi și insecte adulte, cantitatea mâncată fiind ne închipuit de mare. Astfel o pereche de pițigoi cu puii lor distruge cel puțin 120.000.000 ouă de diferite insecte, 75 kg. insecte vii, sau 150.000 omizi.

Păsărelele curăță în acest fel ogoarele, grădinile și livezile, dând un ajutor neprețuit gospodarului în distrugerea acestor dușmani mărunți.

Odată cu venirea toamnei, când frunzele cad, așternând pe jos un covor galben roșcat, când pe întinsul câmpiilor recolta strânsă a fost înlocuită prin ogoare negre, cea mai mare parte din sburătoarele mici plătând și simțitoare la frig (migratoriile), se văd silite să plece spre miazăzi unde nu le pândeste primejdia ca hrana lor de toate zilele să fie acoperită de zăpadă și ghiață.

scoarța bătrână și în pământ, așteptând aci zile mai calde.

Iarna, când gerul e aspru și zăpada se așterne acoperind totul, viscolul suflă cu putere iar chiciura se prinde pe crăcile pomilor, atunci trebuie să ne gândim și la micii noștri auxiliari sburători, iar serviciile neplătite pe care ni le aduc tot anul, merită să fie răsplătite cu prișosință.

Ca să le ademenim a rămâne în preajma noastră, pentru a ne putea bizui în primăvară pe colaborarea lor, avem datoria a le veni în ajutor tocmai în aceste vremuri grele, oferindu-le adăposturile necesare de hrănire.

Numeroase sunt aparatele construite în străinătate pentru adăpostul și hrana micilor sburătoare. Mai toate sunt înzestrate în așa fel încât pot funcționa în bune condițiuni pe ori și ce timp. În unele țări unde dragostea omului către păsări e mult dezvoltată, sunt prăvălii unde se vând tot felul de instalațiuni, dintre care unele perfecționate, deci mai greu de confecționat de amatori, iar altele la îndemâna tuturor fiind de un model simplu și putându-se construi ușor de ori și cine se pricepe puțin la tâmplărie.

Ambele categorii se bazează pe același principiu, vântul, ploaia și zăpada viscolită să nu pătrundă în adăpost și astfel păsările să-și poată găsi hrana uscată pe ori și ce timp.

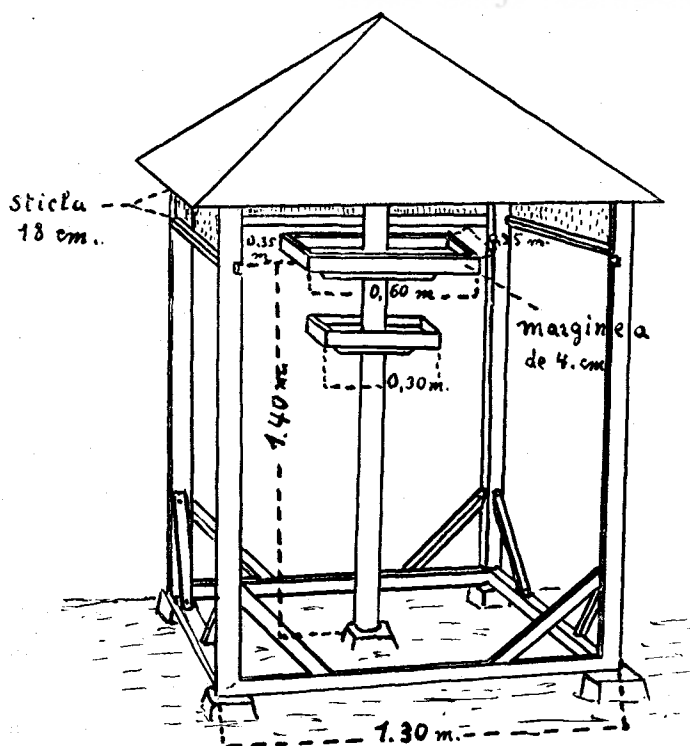

Fig. 1. Casa de alimentație Hessiană mare

Păsărelele sedentare, mai rezistente la clima de iarnă rămân în țară ducându-și din greu existența, în căutarea insectelor și semințelor.

Cei ce cred că toate insectele vătămătoare sunt distruse odată cu sosirea iernii și deci nu mai au nevoie de concursul păsărelelor spre a-i ajuta la împuținarea lor, se înșală. Insectele își continuă viața, găsindu-se în acest anotimp în diferite stadii de dezvoltare (ouă, larve, pupe și adulți) ascunse în mușchi, în frunzarul căzut din pomi, în

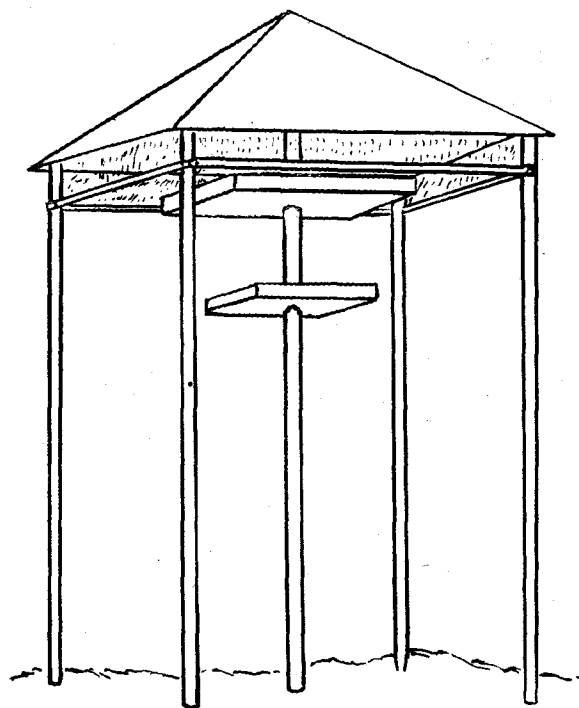

Fig. 2. Casa de alimentație Hessiană mare, mult mai ușor de construit decât cea din fig. 1.

Enumerând aci numai o mică parte din instalațiuni, atât perfecționate cât și simple, și a mijloacelor ușoare de hrănire, am căutat să semnaliez din aceste trei categorii nu numai pe cele practice, dar și pe acelea ce nu trebuiesc întrebuințate.

A) Casa de alimentație pe picior (suport).

1. Casa de alimentație Hessiană mare, se compune din patru stâlpi bine fixați în pământ printr'o bază de ci-

ment sau de beton ca să nu putrezească și încheiați solid între ei. Un suport așezat vertical în centrul instalației se fixează sub acoperiș trecând prin cele două tăvi pe care se dispune hrana. Marginile superioare ocrotitoare în contra intemperiei sunt din sticlă fixată în chenarul de lemn. Acoperișul din lemn, trebuie să aibă marginile puțin eșinde pentru scurgerea apei de ploaie. Dimensiunile se pot vedea în schița alăturată (Fig. 1).

E bine ca atunci când se așază această casă de alimentație să se înfigă în pământ alături doi sau trei brazi tăiați cari vor servi să ademenească păsărelele și în același timp să le obișnuiască mai ușor cu această instalație.

2. *Casa de alimentație Hessiană mare* (Fig. 2) este mult asemănătoare cu prima, însă mai ușor de construit. Dimensiunile sunt aceleași, doar stâlpii pot fi făcuți din simpli pari înfipti în pământ.

Ambele aceste case de alimentație fiind mari, sunt mai indicate pentru grădini și parcuri.

3. *Casa de alimentație Hessiană mică*. Două sunt modelele întrebuințate:

a) Prima (Fig. 3), înaltă de 1,70 m. e fixată în pământ printr'un stâlp pe care se găsește așezată tava în care se pune hrana. De marginile ei transversale e prins chenarul în care e fixat geamul protector, pe care e pus acoperișul de lemn.

b) Cel de al doilea model (Fig. 4), e construit dintr'un suport de lemn care trecând prin tavă se fixează sub acoperiș. Tava mică care la toate modelele descrise mai sus servește ca să atragă păsărelele și ca prim suport de așezare al lor, se poate înlocui aci printr'o floare a soarelui așezată cu fața în sus. Pentru a ușura păsărelelor intrarea sub acoperiș e bine să se mai fixeze un suport pe una din părțile laterale ale casei de alimentație, făcut din crenguțe, după cum se vede în figură.

Fig. 3. Casa de alimentație Hessiană mică, pe suport fixat în pământ

Intreaga casă se fixează prin partea inferioară a suportului ei principal de un trunchi

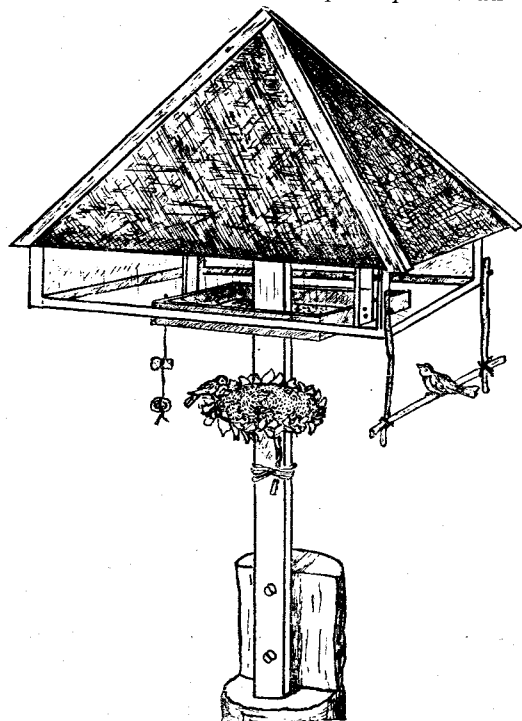

Fig. 4. Casa de alimentație Hessiană mică, pe suport fixat pe trunchi. tăiat, dacă se găsește vreunul la dispoziție. În toate casele de alimentație descrise, spațiul ce se găsește între tava

mare și chenarul de sticlă trebuie absolut menținut la 35 cm. ca să dea posibilitatea păsării să intre în interiorul adăpostului.

4. *Casa de alimentație Hilbersdorfer* (Fig. 5) se compune dintr'un par de 10—12 cm. diametru, înfipt în pământ la adâncime de 90 cm. până la 1 m. Partea ce se găsește în pământ trebuie unsă cu smoală ca să nu putrezească. Parul, dela suprafața pământului și până la coama acoperișului trebuie să măsoare 1,70 m. La înălțime de 1.30 m. dela pământ se bat în cuie două stîngii orizon-

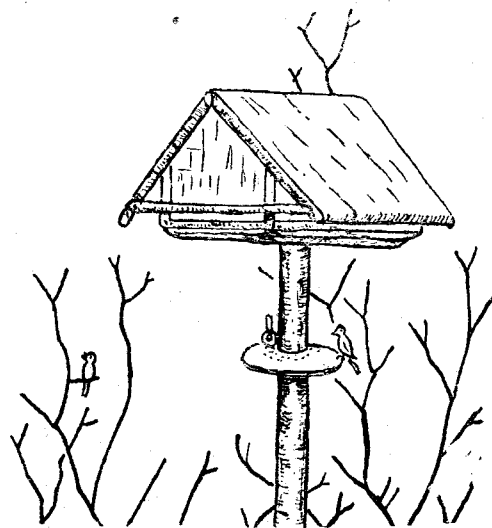

Fig. 5. Casa de alimentație Hilbersdorfer.

tale pe care se așază o tavă de lemn pentru alimentație, de 45×80 cm. La o depărtare de 40 cm. în jos de aceasta se fixează o altă tavă mică rotundă. Ambele tăvi când se așază pe par se trag de sus în jos, introducând vârful de sus al parului prin orificiul făcut anterior în mijlocul acestora. Tava de jos nu are nevoie de margini fiind așezată numai în scopul de a atrage păsărelele.

Acoperișul se poate înveli cu paie, șindrilă sau carton gudronat, având o lungime de 80 cm. și o lățime (în partea de jos) de 83 cm., iar depărtarea dintre tavă și marginea strașinii trebuie să fie de 19 cm.

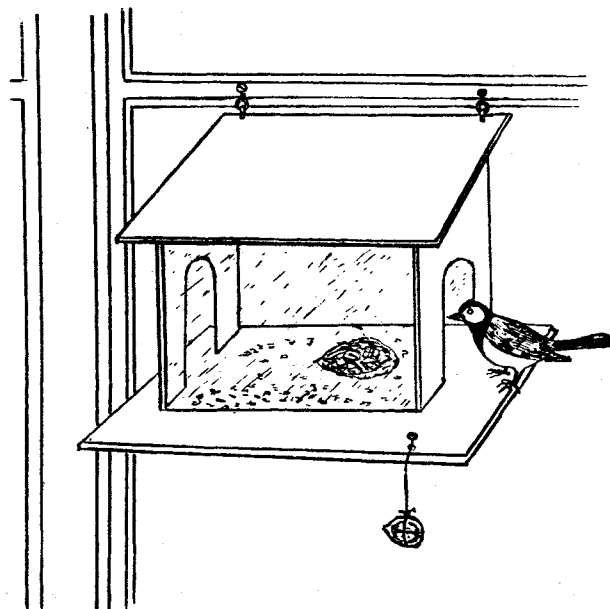

Fig. 6. Căsuța de alimentație pentru fereastră.

B) *Casa de alimentație de agățat*.

Cele mai simple modele sunt:

1. *Căsuța de alimentație pentru fereastră* (Fig. 6), e construită din scădurele subțiri, având baza mai largă

ca să dea posibilitatea păsărilor să se oprească pe ea din sbor. Cei doi pereți laterali și acoperișul sunt din lemn, iar peretele din față e din sticlă, cel din partea opusă lipsește căci îl deservește sticla ferestrei pe care se reazămă căsuța. Ambii pereți laterali au câte o deschizătură prin care pătrunde pasărea, după cum se poate vedea în figură. Căsuța se suspendă de rama ferestrei cu ajutorul a două belciuge agățate în cârlige. De platformă se poate atârna o jumătate de nucă, sau o bucată de slănină.

Aceste căsuțe sunt plăcute, căci odată ce păsările se

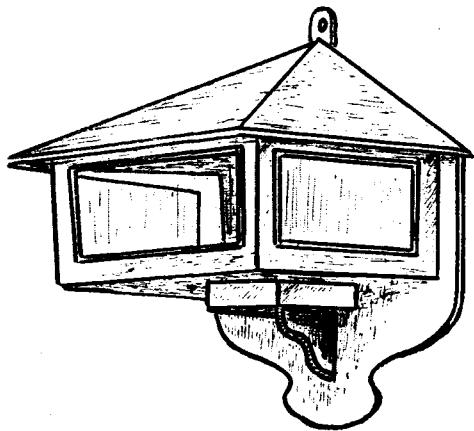

Fig. 7. Căsuța de alimentație cu tavă.

obișnuiesc să vină la mâncare pot fi văzute din casă, prin fereastră fără ca ele să se sperie.

2. Căsuța de alimentație cu tavă (Fig. 7). Această căsuță este alcătuită după cum se vede și în figură, din trei pereți de sticlă prinsă în rame de lemn și un acoperiș,

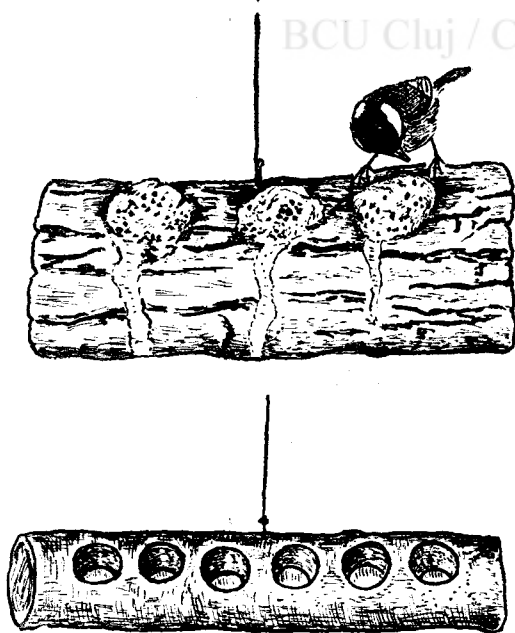

Fig. 8. Craca găurită. În desenul de jos se vede craca găurită cu bughiu, iar în cel de sus găurile (au fost umplute cu aluatul ce servește de hrană în deosebi pițigoilor.

toate fiind fixate pe un fund de lemn ce se poate agăța cu ajutorul unui cârlig de un perete. În interior, pe fundul căsuții la nivelul părții de jos a ramelor se găsește o tavă mică în care se va pune semințele. Spațiul dintre tavă și rame trebuie să rămână liber astfel ca pasărea să poată intra de-a dreptul din sbor sub adăpost și lățimea lui cea mai mică va fi neapărat de 19 cm.

C) Mijloace ușoare de hrănire.

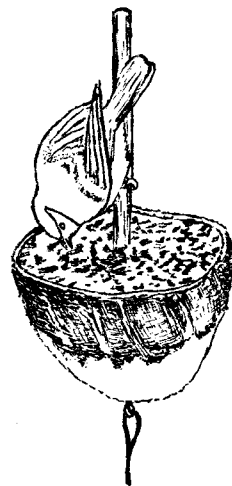
În afară de casele de alimentație arătate mai sus, mai sunt și alte posibilități ce se întrebuintează pentru a pune la dispoziția păsărilor hrana necesară.

Astfel se poate întrebuinta *craca găurită* (Fig. 8). Se ia o cracă oarecare, de un lemn mai moale, lungă de 20 cm. având un diametru de 3—6 cm. Cu ajutorul unui bur-

ghiu cu floare se fac o serie de găuri care să nu corespundă în partea opusă, având un diametru de 2 cm. fiecare. iar adâncimea variind după grosimea crăcii. Aceste găuri se vor umple apoi cu aluatul de semințe ce se întrebuintează ca hrană. Bătând un cui în mijlocul crăcii ca în figură, se agăță cu ajutorul unei sârme de craca unui pom.

Tot astfel se mai pot întrebuinta *nucile de cocos* sau *tărtăcuțele* ale căror miez a fost curățat. umplându-se apoi interiorul cu aluatul de semințe în care se infixează un bețișor de 20 cm. lungime, astfel ca de bucata rămasă afară să se poată agăța pasărica (Fig. 9). În partea de sus a acestor jumătăți de tărtăcuțe se fixează o sârmă cu ajutorul căreia vin legate de crăcile pomilor, în așa fel ca bețișorul să atârne în jos.

Fig. 9. O jumătate de nucă de cocos umplută cu aluat. La noi în țară tărtăcuțele pot foarte bine servi pentru acest mijloc de hrănire.

D) Adăposturi și mijloace de hrănire ce nu trebuiesc întrebuintate.

Sunt unele mijloace de hrănire și adăposturi care cu toate că se construiesc ușor nu sunt de loc recomandabile, dat fiind că atât vântul cât și zăpada viscolită pătrund în interiorul lor stârnesc hrănirea păsărilor.

Figura 10 și 11 reprezintă două căsuțe de alimentație cu suport care pe lângă că sunt expuse bății vânturilor, se și înzepezesc ușor.

Grătarul de sârmă în formă de cornet (Fig. 12) nu

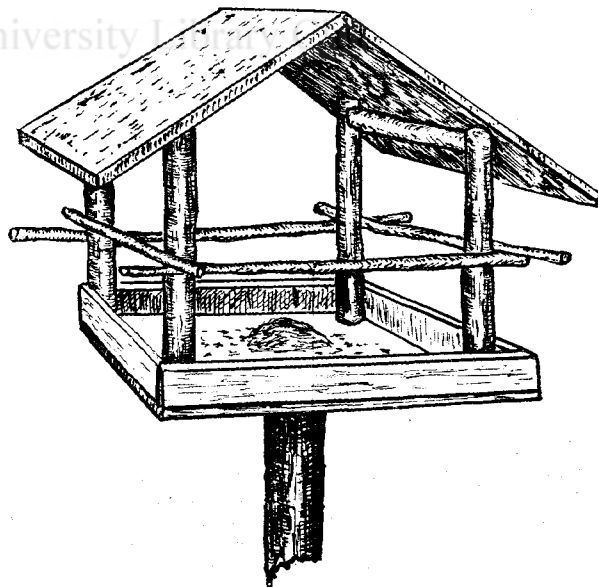

Fig. 10. Căsuță de alimentație pe suport. Hrana nefiind adăpostită pe laturi, este expusă înzapezirii.

trebuie întrebuintat căci ploaia udă hrana, iar zăpada o acoperă.

Tot astfel nu e recomandabil a arunca pe zăpadă semințe și fărâmituri de pâine.

E) Hrana.

Căsuțele de alimentație din categoria A, B și mijloacele de hrănire descrise în C pot fi plasate în preajma caselor, în grădini, parcuri, livezi, dumbrăvi sau chiar agățate la ferestrele locuințelor.

Hrana ce se va pune în tăvi, constă din diferite semințe oleaginoase cum sunt cele de *floarea soarelui*, *căneapă*, *dovleac*, *pepene*, *castraveți*, *rașiță*, apoi *alune*, *nuci* sau oricare grăsimi sleite.

Pentru că păsărele vor fi la început sfioase și nu se vor apropia de căsuțe decât cu oarecare teamă, e bine a dispune și pe tăvile mici care sunt mult mai vizibile, semințe.

În afara semințelor puse în căsuțe, un aliment care formează mâncarea de predilecție a păsărilor în timpul

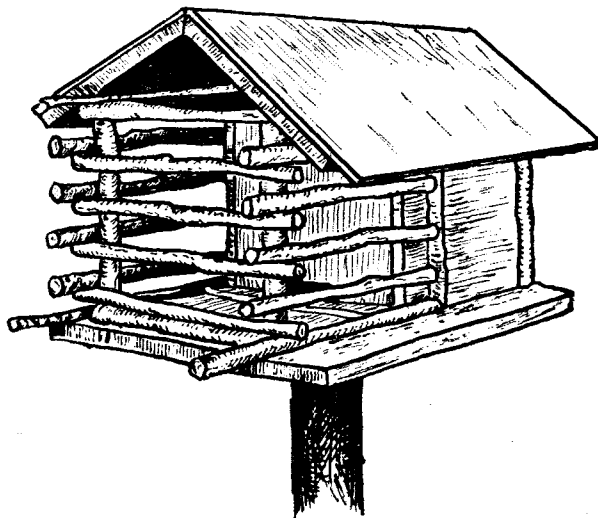

Fig. 11. Căsuță de alimentație pe suport. Semințele puse în cutia ce se vede în partea dinapoi a căsuței se scurg pe tavă prin deschizătura ce se găsește la nivelul acestora. Însă din cauza lipsei de geamuri, zăpada adusă de vânt pătrunde printre bețișoare și înzăpezește interiorul tăvii.

iernii s'a dovedit a fi un aluat a cărui preparare se face după Berlepsch astfel: se ia 1 kg. 273 gr. *seu* topit în care se pune 1 kg. semințe după cum urmează:

- 150 gr. pesmete de pâine albă,
- 100 gr. carne uscată și pisată (carne fiartă sau friptă),
- 200 gr. semințe de cânepă,
- 100 gr. călți,
- 100 gr. mac,
- 50 gr. făină de mac,
- 100 gr. mei,
- 50 gr. ovăz,
- 50 gr. semințe uscate de soc,
- 50 gr. semințe de floarea soarelui, și
- 50 gr. ouă de furnici (dacă se poate procura).

1000 gr.

Se amestecă bine cât e cald, apoi se lasă să se răcească, iar când s'a uscat se mai adaugă pe deasupra untdelemn.

După Krenz aluatul se face luând 500 gr. *seu* în care se pun 500 gr. semințe amestecate după cum urmează:

- 150 gr. cânepă,
- 150 gr. călți,
- 50 gr. mei alb,
- 50 gr. mac,
- 50 gr. semințe de floarea soarelui, și
- 50 gr. boabe de soc.

500 gr.

Din acest aluat se fac colăcei ce se agată de crăcile pomilor, se umple găurile din bucățile de lemn (Fig. 8), nucile de cocos, tărtăcuțele, și se toarnă pe ramurile coniferelor (brazilor). Aluatul nu se poate turna decât când este cald, iar după ce se usucă va trebui să i se toarne pe deasupra puțin untdelemn. Acest preparat este foarte hrănitor și produce un număr ridicat de calorii.

Fără mari jertfe materiale, acestea ar fi măsurile pe care le putem lua pentru ocrotirea prietenilor noștri în timpul iernii. Aruncând o privire prin orașele și satele din țară, nu vom întâlni decât rare ori vre-un adăpost de alimentație, dat fiind că dragostea către păsările atât de dezvoltată în străinătate, la noi nu se întâlnește mai de loc.

Am remarcat cu nespusă plăcere o inițiativă frumoasă luată cred de Casa Grădinilor din Căpâlna.

Fig. 12. Cornetul de sârmă, tală, prin atârănarea în grădinile

publice a căsuțelor de alimentație în jurul cărora se pot vedea în zilele friguroase de iarnă nenumărați pițigoi venind să-și ia masa.

Tot astfel, e lăudabilă și frumoasa inițiativă luată protecția Naturii care sub îndrumul bine cunoscutului acum câțiva ani de către „Asociația Bănățeană pentru nostru ornitolog și iubitor de păsări Prof. D. Lintia, a introdus obiceiul de a sărbători „Pomul de Crăciun” al păsărilor cu concursul tineretului școlar din Timișoara.

Mă gândesc oare câți din iubitorii de păsări citind rândurile de mai sus, vor încerca să-și construiască măcar unul din adăposturile descrise aci.

Nu numai plăcerea de a vedea zilnic micile zburătoare în preajma casei trebuie să ne îndemne a le ajuta, ci să ne gândim că în primăvară pe lângă folosul imens ce ne vor aduce prin curățirea pomilor fructiferi și a grădinilor, de insectele vătămătoare, ne vor înveseli și cu cântecele lor plăcute.

Pentru colaboratorii „Centralei Ornitologice Române”

Centrala Ornitologică Română are nevoie de „Colaboratori” domiciliați în toate colțurile țării. Acești colaboratori vor funcționa în mod onorific

Poate deveni „Colaborator” al Centralei Ornitologice Române orice persoană serioasă, care posedă cunoștințe ornitologice, cel puțin atât ca să poată deosebi speciile păsărilor între ele și sexul, având și o deosebită dragoste și însușire pentru acest lucru.

Persoanele ce doresc a colabora cu Centrala Ornitologică Română se vor adresa numai Centralei Ornitologice Române la Institutul de Cercetări Agronomice al României, Bulevardul Mărăști 61, București S. II, pentru înscriere.

După primirea înscrierii, Centrala va elibera un formular tip ce va fi completat și înapoiat, fiind necesar fișei individuale a Colaboratorului. Tot odată se va înainta și o fotografie, format de preferință 6/9 (legitimă). Centrala va trimite imediat apoi instrucțiunile necesare de colaborare.

Din rândurile „Colaboratorilor” vor fi aleși mai târziu „Observatorii”. Observatorii se vor ocupa cu prinderea și înclarea păsărilor, iar Colaboratorii de observații necesare răspândirii, migrației, protecției, regășirilor de inele, etc.

La timpul său va fi înființată „Asociația Ornitologică Română” care va fi singura Societate de Ornitologie recunoscută oficial. Ea va primi în rândurile ei pe toți amatorii, iubitorii și cunoscătorii de păsări care vor lupta pentru ocrotirea lor.

Toți cei ce doresc a face parte din această asociație, se pot adresa de pe acum Centralei Ornitologice Române pentru înscriere. Vor primi apoi, la timpul convenit, toate lămuririle necesare.

Calitatea de membru, îndreptățește de a primi publicațiile Asociației și a participa la toate manifestările ei.

Până la înființarea unei publicații proprii Centralei, toți acei ce doresc a păstra un contact cât mai strâns cu Centrala Ornitologică Română, pentru a-i urmări activitatea și publicațiile pot să se aboneze la revista „Carpații” (Str. Carmen Sylva No. 12, Sibiu), ce apare lunar și în cuprinsul căreia se găsește începând din Noembrie a. c. rubrica „Dela Centrala Ornitologică Română”.

Centrala Ornitologică va procura Colaboratorilor săi unele lucrări asupra păsărilor din țară (pe măsură ce vor apare) spre a ajuta pe cei doritori a se introduce în Ornitologie pentru cunoașterea păsărilor și a ține la curent pe toți colaboratorii Centralei despre avifauna țării noastre.

Centrala va organiza odată pe an o întâlnire la sediul său, pentru a da posibilitatea Colaboratorilor să se cunoască între ei.

Centrala dorește și roagă pe toți colaboratorii ei să difuzeze mai departe cele arătate mai sus, ca să dea posibilitatea la câți mai mulți iubitori și cunoscători ai păsărilor să se înscrie în rândurile „Colaboratorilor Centralei Ornitologice Române”, căci numai astfel împânziți în toată țara, concursul colaboratorilor va da roadele dorite, ajungându-se la cunoașterea drumurilor de trecere din timpul migrației și la răspândirea păsărilor în țara noastră.

Șeful Centralei Ornitologice.

Jder bătaios

O întâmplare curioasă ne scrie paznicul St. O. din revirul Seb. . . .

Primul pospaiu de zăpadă s'a așezat la muntele nostru pe la mijlocul lui Octomvrie. Mi-am luat arma, și am plecat des de dimineață, ca să citesc pe hârtia curată ce mai este prin revir. Intre alte urme, dau de una de jder, proaspătă de tot. Cum ninsoarea se opri abea spre ziuă, și în urma jderului nu era nici un fulg căzut după ce trecuse animalul, socotii, că urma nu poate fi mai veche de vre-un ceas, și urmărirea jderului nu m'ar abate prea mult dela drumul pe care mi-am propus să-l fac.

Iau urma, care mergea pe jos, fără semne de grabă. Cred, că jderul căuta câteceva de ale gurei, — cotea în dreapta, în stânga, — se oprea, revenea. Într'un loc s'a urcat în brad. I-am dus urma și așa, după mușchii și crenguțele mici uscate, pe care le-a doborât în drumul lui din copac în copac. Apoi, la cam al zecelea brad, — un brad bătrân, rupt la vârf de vre-un viscol — s'a oprit.

Il caut între crengile bradului. Nu-l găsesc. Poate va fi în vre-o scorbură. Poate să aibă cuib, pe care nu-l observ din cauza desimeii crengilor. Cum nu aveam la mine topor, bat cu bâta în trunchiul bradului, ținând în stânga arma, cu cocoășele trase.

Abea dau de câteva ori, observ deasupra mișcare și ca fulgerarea unei umbre, observ jderul sărind. O clipă, apoi nu-l mai pot vedea. Țin arma gata, îndreptată la deal, ca să pot trage imediat ce-l voi mai observa.

Mi se părea chiar, că aud oarecare mișcare.

Deodată mă pomenesc cu jderul în fața mea. Se coborâse pe trunchiul bradului, pe de partea opusă mie, și acum apăru de după trunchiu, drept la înălțimea capului meu. Rămasei surprins de această vedenie, atât de neașteptată. În clipa următoare, fără să am vreme să mă reculeg și să trag, jderul sare la pământ, în altă clipă din două salturi e în picioarele mele. Scotă niște tonuri scurte infundate, din gât, suflă.

Să trag cu pușca nici vorbă. Il lovesc cu piciorul, cu o norocoasă lovitură, de il arunc la doi metri. Un moment părea că stă pe gânduri, dacă să mă mai atace, apoi într'un salt elegant, a fost din nou în copac. L-am găsit cum sărea din creangă în creangă spre vârf și l-am adus de nou la pământ, de astă dată tare blând și inofensiv.

La început credeam că va fi o femelă, care ajunse în starea de nebunie de a ataca un om, în urma grijei de mamă, având cuib și pui în brad. (E eronat ce se scrie de obicei, că jderii fată prin Martie. De fapt nu prea au timp anumit pentru împerechere, și des am aflat cuib și pui și în vreme de toamnă). Am constatat apoi, că era un bărbățuș, nu prea mare,

însă foarte frumos în blană. În urmă am trimis un servitor al meu, care s'a suit în brad, fără însă să găsească nici un cuib.

Sunt cam nedumerit, de ce se va fi infuriat atât de strașnic acest jder, în urma loviturilor mele în copac. Și de unde a luat atâta curaj?

Iepure inotător

Reveneam dela pădure, unde mă plouase sdra-văn. Pâraiele se umflaseră de belșugul ploii. Cu mare greu traversam văile pline de puhoie. Aveam cu mine și copoiul meu favorit „Purdi”, care mă însoțea în toate plimbările mele. Copoiul a ridicat dintr'un mă-răciniș un iepure, care trecând prin fața mea s'a îndreptat tocmai spre râul din apropiere, care eșise din albie. Ajuns la marginea apei iepurele dintr'un salt s'a aruncat drept în mijlocul puhoiului. Nu l-am mai văzut. Am alergat acolo. La sosirea mea iepurele reușise să înoate, mai prin apă, mai pe sub apă, și istovit se cățara prin tufăriile de pe malul celalalt.

Am rămas uimit de isprava bravului iepuraș.

După felul cum iepurele s'a comportat la vederea apei, după curajul său, mi-am dat seama că nu e pentru prima dată când el a încercat această salvare în fața urmăritorului.

Dr. Ion V. Todea, Orăștie

Un vânat rezistent

Vânători atacați de mistreți nu sunt rarități. În cercurile vânătorilor adese se istorisesc asemenea aventuri, și chiar dacă unele sunt puțin cam „inflorite” ele au miez de adevăr. Porcul sălbatec e o fiară cu fire aspră, înclinată spre luptă și răz bunare. Atacurile năpraznice ale câte unui vier rănit, adeseori au pricinuit accidente grave, uneori chiar mortale. Aceste accidente s'au cam rărit deodată cu perfecționarea armelor de vânătoare, gloanțele moderne de calibru mare având o mare putere de oprire. S'au rărit, dar nu au încetat. Vitalitatea extraordinară a mistreților înfruntă uneori impuscături îngrozitoare, păstrând porcul o putere de luptă uimitoare. În această privință pot să povestesc din propria mea experiență recentă, următoarea întâmplare.

Vănam la mistreți într'o pădure de fag, tinără și deasă, ca peria și prăvălită pe o coastă sfâșiată de mai multe văi, spălate de apă. Căinii nu erau deslegați. Voiam să aducem mistreții, pe care îi urmăriseră cei doi paznici și îi constatară precis, binișor, la vale, numai cu gonașii. Căinii i-ar fi împrăștiat — credeam. Vânătorii eram postați dealungul unei căi, care tăia deacurmezișul pădurea, aproape de marginea ei din vale.

În curând ne-au vestit gonașii cu strigătele lor, că au pornit gădina. Apoi am auzit caracteristicul fșnet al cetei de mistreți, care se apropie, prin frunzele

uscate, abea acoperite cu o palmă de zăpadă. Au cârnit spre dreapta și nu peste mult am auzit, una după alta, două împușcături. După ce a trecut goana, am mers spre locul împușcăturilor.

Trăseseră doi dintre tovarășii mei, pe când trecu printre țiitorile lor un vier voinic. Sânge împroșcat de amândouă părțile urmei, care apuca înapoi, la deal. În afară de aceasta porcul târa un picior dinapoi. Deci un glonț i-a perforat coșul pieptului, plămâni, poate chiar inimă, sau aortă, iar celalalt i-a rupt de sus un picior. Răni nu numai mortale, dar care îl vor opri la mică distanță.

Curios însă faptul, că porcul, cu aceste răni a luat-o la deal, potrivit tuturor... regulilor.

Plec pe urmă, cu arma gata să dau lovitura de grație. Cincizeci. o sută, o sută cincizeci de pași... Porcul trece o culmișoară, coboară într'un pârâiaș și iară pe coastă pieziș la deal, pe unde era pădurea mai deasă. Sângele, fără să înceteze, s'a împrăștiat mult. Într'un loc găsesc bucătică de plămână...

Strig să deie drumul căinilor. Mă ajung, mă întrec, și îi aud curând bădă în loc. Apoi pornește goana cu mare larmă, ca să se oprească din nou. Din lătrăturile întărite cunosc, că vierul nu se dă bătut, se apără.

Când ajung aproape de locul luptei, și priveam pe sub crengile tufanilor să observ porcul, deodată pornește alaiul. Drept spre mine. În câteva clipe văd ca prăvălindu-se pe coastă în jos mistrețul, fioros, cu clăbuci de spumă însângărată, cu coama ridicată pușcă. Nu am vreme nici să trag; e asupra mea; mă arunc într'o parte să mă feresc. Porcul trece dus de avânt și de coborâșul iute, fără să se poată opri, decât la 5—6 metri mai în jos. Indată ce a putut frâna, s'a întors cu capul spre mine, și anevoe a încercat să urce de nou panta, evident, ca să mă atace. L-a înfruntat și l-a doborât glonțul meu pus după ureche.

Când l-am golit, am găsit perforați plămânii din coastă în coastă, enormă emoragie internă, piciorul drept dinapoi fracturat de subțol. Cu asemenea răni a mai urcat coasta, a ținut piept cu câinii, și când a simțit în apropiere om, a voit să se răzbune, voincește!

Nici un alt vânat nu ar fi putut face acest lucru.

Concluzia mea: Să cinștim după cuviință acest vânat, curajos, care mai poate înfrunta mașinile de ucidere de azi atât de perfecționate. Or piperul primejdiei, dă un gust deosebit de ademenitor pasiunii noastre!

Vasile S.

CĂRȚI/REVISTE

Viața Forestieră (București, N-rii 7—9). Dl Ing. Aurel M. Comșia, directorul general al Vânătoarei termină studiul său „Economia Vânatului în România și principiile de organizare”. Articolul, scris încă în anul 1938, cuprinde un program, care — după însăși mărturisirea autorului — trebuie să sufere unele rețușări potrivite vremilor schimbate. Autorul rezumă studiul prin următoarele concluziuni:

Din cauza lipsei de organizație, vânătoarea la noi este privită numai sub aspectul sportiv, fără ca marele public să-și dea seama că ea poate fi o forță economică, creatoare de venituri apreciabile. — pe lângă marele avantaj de a pretinde investiții materiale foarte mici. Instituția va trebui chiar să-și schimbe denumirea în *Direcția Economiei Vânatului*¹⁾.

Politica noastră cinegetică, adică planul însușit al Ministerului Agriculturii cu privire la administrarea vânatului, trebuie să urmărească în special următoarele momente:

a) Integrarea gospodăriei cinegetice cu agricultura și silvicultura, spre avantajele lor mutuale.

b) Aducerea în relațiune reciprocă, în sens productiv, a celor trei factori principali: *vânătorul*, ca acela care dezvoltă vânatul; *proprietarul pământului*, ca fiind producătorul și custodele vânatului; *marele public*, ca fiind garantul conservării faunei.

c) Crearea de material uman pregătit în arta gospodăriei vânatului.

d) Incurajarea cercetărilor științifice pe teren, în scopul de a găsi cele mai potrivite metode locale pentru cultura vânatului.

e) Incurajarea unei chibzuite gospodăriei cinegetice *extensive* și deci necostisitoare.

f) Utilizarea — ori unde ar fi posibil — a aparatului de Stat care administrează produsul principal al solului, pentru administrarea simultană a vânatului; ceea ce este motivat prin faptul că vânatul fiind numai un venit colateral, nu suportă separat investiții mari administrative. Deci evitarea dublurii, sau a suprapunerilor.

Politica noastră cinegetică va putea merge la succes numai dacă va ști să dezvolte valorile vânatului țării, așa încât vânatul din pădure să plătească paza pădurilor, iar

cel din câmp să plătească cel puțin ameliorarea suprafețelor degradate, situate în spațiul agricol. Cu alte cuvinte, vânatul să contribuie și el cât mai mult la sporirea produselor agro-silvice. E adevărat că cu prețurile de arendă a dreptului de vânătoare, care există azi, stăm încă foarte departe de scopurile susmenționate; dar lucrurile se vor îmbunătăți pe măsura executării programului.

Pentru a putea atinge aceste țeluri, trebuie din nou repetat că Instituția Vânătoarei — care azi este de un caracter administrativ — trebuie transformată într'o uzină tehnică, cu menirea de *îndrumare, control și coordonare*. Prin împrejurarea funcțiunilor sale complexe și multilaterale (ceea ce se vede din program), este necesar ca acest organ să rămână și pe viitor independent. Fiecare rând al acestui program pledează de altfel în atare sens.

Directorul instituției nu poate fi în viitor, în primul rând un polițaiu, ci va trebui să fie un tehnician, un organizator și educator; cu funcțiunea de a conduce și opera forțe economice și sociale într'un câmp foarte tehnic.

Sistemul și ideologia vor suferi și ele cu totul altă orientare, anume prin evoluarea dela acțiuni negative (restrictive), la cele pozitive. Noua concepție, aceea a clădirii resursei vânatului prin *controlul factorilor mediului* (aceasta e substanța gospodăriei cinegetice!), va prima față de concepția veche, de a întârzia diminuarea vânatului cu ajutorul paragrafului de lege.

Una e clădire, cealaltă se poate numi acumulare prin restricție. Această nouă concepție de gospodărie cinegetică înseamnă: *protejarea naturii — controlul inundațiilor — conservarea solului*.

W. Bieger: *Die formelmässige Bewertung unserer Jagdtrophäen*. (Ed. III. Paul Parey—Berlin. 51 pagini. 28 ilustrațiuni. Rm. 2.— cu reducere de 25% pentru România). Începând din anul 1930, cu ocazia evaluării trofeelor de vânătoare această operațiune nu se face potrivit unor aprecieri personale, ci prin aplicarea unor formule dinainte stabilite. Existența acestor formule cu caracter internațional, nu numai ușurează operația de apreciere cu ocazia expozițiilor, dar dau posibilitate fiecărui vânător să calculeze echivalentul în puncte a trofeelor pe care le-a dobândit, să le compare cu altele, să le așeze eventual în locul ce le revine între cunoscutele trofee. Cartea cunoscutului scriitor vânătoresc Bieger, înșiră textul

¹⁾ Denumirea de mai sus a și fost adoptată.

oficial al formulelor pentru evaluarea trofeelor de elan, cerb, cerb-dama, capră neagră, căprior, muflon, mistreț, urs, lup, râs, mătă sălbatecă, — apoi a diferitelor trofee coloniale. Cartea are în întregime învățături de ordin general, tehnica măsurătoareii, — apoi după fiecare formulă un exemplu practic. În fine cărticica ne dă listele trofeelor celor mai bune la diferitele specii. Menționăm, că formulele sunt cele stabilite de C. I. C. la Berlin. În urmărire pentru cerb are noua formulă, care a scos din vigoare formula Nadler. Lucrarea e de mare folos pentru cei ce au interes pentru evaluarea trofeelor.

Deutschen Jagd (Ed. Neumann-Neudamm, N-rii 31—34). Herta Holmatz-Sofia, ne arată situația vânătoarei în Bulgaria. După glorioasă anexare a Dobrogei de sud, s'a introdus și aici legea de vânătoare bulgărească. Iți scoți un permis de vânătoare cu 10 Leva, și poți vâna în toată țara, unde vrei, — în afară de terenele regale, terenul de vânătoare Șerba și câteva regiuni de ocrotire. În felul acesta se vânează fără nici un plan, — care unde apucă — făcându-se imposibilă o rațională înmulțire și creștere calitativă a vânatului. Pentru anul 1941-42 e oprită vânărea cerbului, a caprei negre în întreaga Bulgaria, vânărea căprioarelor în Dobrogea, Tracia, Macedonia și regiunea Morawska. Autorul arată, că fauna Bulgarei s'a înmulțit cu o specie, capra ibex, din insulele Thassos și Samothrake. (Remarcăm, că pe aceste insule noui bulgărești nu există capra ibex, ci capre de casă sălbătice!) Apoi, că în scurtă vreme Dobrogea de sus, va fi (tot glorios) golită de orice vânat, după ce legea și tragerea de inimă românească a creat acolo foarte bune terene. — Karl Messerschmidt încearcă să arate cauzele pentru care cerbii „cojesc”, și ajunge la concluziunea, că „cojitul” e o consecință a foamei. Când cerbii au mâncarea lor normală — încetează a mai coji copacii. — E. Lutz ne prezintă felurile rate sălbatice, însoțind articolul de o planșă cu 25 ilustrațiuni în culori. — Prof. D. S. v. Schuhmacher crede, că albinismul la caprele negre de cele mai multe ori e un fenomen pasager. Revista publică imaginea „cerbului Stănescu”, arătând eronat, că a fost împușcat în anul acesta. Obșnuitele tângueli și ghiciri asupra „nimicirii vânatului mic” în Germania. Atențiunea tuturor se îndreaptă asupra îngrășămintelor chimice, care otrăvesc vânatul mic, în adevăratul înțeles al cuvântului. Or Germania nu poate renunța la aceste îngrășăminte: deci dezastrul vânatului mic înaintea fără a putea fi oprit.

Wild und Hund (Berlin. N-rii 31—34). Revista publică repetiția ordonanței, după care toate pieile de vânat (cerb, căprior, mistreț, viezure, iepure, etc.) sunt sechestrate în favorul statului. Pentru trebuința proprie vânătorii pot păstra piei de vulpe, însă cu condițiunea ca în trei luni să fie prelucrate. Pieile sechestrate pot fi vândute numai unor anume comercianți autorizați. — Fuschlberger, cunoscutul specialist în chestiunile ce privesc capra neagră, și autorul monografiei „Das Gamswild” scrie despre ocrotirea caprei negre. În conștiința generală a trecut opinionea, că pentru capra neagră nu trebuie să facem altceva, decât să combatem braconajul, și să îi mai punem câte un grunz de sare. Este adevărat, că prin aceste măsuri se ajunge la o înmulțire a acestui vânat, însă mai sunt și alte probleme, pe care trebuie să le aibă în seamă ocrotirea. Și anume: Prevenirea sau combaterea molimelor, — regularea raportului între sexe și între vârste, și în fine în general chestiunea selecționării în scopul menținerii calităților bune ale rasei. Autorul propune în prim rând reducerea numărului de capre negre la cel rațional, în raport cu terenul și posibilitățile de hrană. Socotește că pe un teren de 100 Ha. sunt admisibile cel mult 10 piese. Impușcarea caprelor e o datorie, întrucât împușcându-se numai țapi, în cursul se prezintă disproporție dăunătoare, și se reduce numărul țapilor bătrâni, în putere.

Der Deutsche Jäger (München, N-rii 31—34). Ing. Iuliu Fröhlich, Reghin, publică o dare de seamă asupra cerbilor din regiunea Mureșului Superior. Constată o mare disproporție între sexe, și pune ca problemă reducerea esențială a ciutelor. Sustine, că tauri buni abea mai sunt în aceea regiune, — „Deutsche Jägerschaft” a introdus o ingenioasă metodă de instruire a paznicilor profesionali: prin corespondență. („Fernlehrgang”). Se organizează cursuri sistematice, la care iau parte prin teme, etc. paznicii profesioniști. Inovația e una vrednică de atențiune. Recomandăm „Uniunei” să iee informațiuni precise referitoare la aceste cursuri, pentru a vedea dacă nu e cazul, să se introducă și la noi. Ar fi o mare facilitare a creerii unui

personal specializat, dacă nu ar fi necesară prezența la școală și cursurile s'ar putea face într'adevăr bine, și prin metoda adoptată în Germania. Taxa de acolo pentru curs e Rm. 8.— pe an. Deci minimală. La finele cursului se 'ac apoi examenele. — Trupele aliate înaintând în Rusia au găsit în Stepă Nogailor, între Dnipru și strâmtoarea Perikop un parc cu animale sălbatice. Intemeiat de foștii proprietari, familia princiară Anhalt-Köthen, apoi familia Falz Fein, pe moșia de 13.000 hectare, numită „Ascania Nova” parcul sălășluște felurite animale europene, asiatice și africane. Sovietele au menținut oarecum acest parc, care — spune revista — urmează să fie acum preluat din nou de familia fostului proprietar.

STIRI MARUNTE

Urăm prietenilor, colaboratorilor și cititorilor noștri să petreacă în pace senină Sfintele Sărbători, iar Anul cel nou să aducă Țării împlinirea sfintelor ei aspirațiuni și tuturor deplină fericire!

Am adresat D-lui Director general P. T. T. următoarea scrisoare:

„Domnule Director General!

Ne vedem nevoiți a Vă face următoarea reclamațiune, care de altfel e repetiția unor plângeri, pe care le-am mai făcut în cursul anilor către Direcțiunea Generală P. T. T. — fără nici un rezultat.

Revista „Carpații” care acum împlinește nouă ani de apariție regulată, s'a străduit să se prezinte nu numai în condițiuni redacționale cât mai bune, dar și ca exterior — tipar, hârtie, clișee, etc. — și-a făcut un punct de program să dea cititorilor o revistă îngrijită, frumoasă. Munca în plus, și cheltuielile mărite, pe care le reclamă o editură îngrijită, ne-au fost răsplătite prin rezultatul atins.

Revista o expediem închisă în plicuri confecționate din hârtie rezistentă, tocmai pentru a o feri de deteriorări — ceea ce de asemenea înseamnă o importantă cheltuială în plus. Pe fiecare plic e imprimată rugămintea pe care o facem personalului PTT. de a nu îndoi acest plic. Revista e predată poștei în pachete, organizate după direcțiile de expediție și după localități.

Cu toate acestea, revista sosește la cei mai mulți abonați într-o stare deosebit de scandaloasă: îmbotită, îndoită, zdrențuită, murdă. Ni s'au returnat multe asemenea numere, și într'adevăr am stat nedumeriți: ce au putut face manipulatorii PTT. încât să poată deteriora în așa hal revista? Dacă ar fi încărcat-o și descărcat-o cu furcoalele, dacă ar fi trecut-o printr-o batoză, dacă ar fi jucat pe ea — nu era posibil să o aducă în asemenea hal.

Noi nu cunoaștem și nu suntem ținuti să cunoaștem tainele administrațiunei PTT., — dar fără îndoială, că există o greșală, în ceea ce privește manipularea periodicele. Însă trebuie să se iee în considerare, că reviste cum e și „Carpații” reprezintă o valoare, abonații vreau să aibă o plăcere și nu o scârbă, când le iau în mână, — poate voiesc să le păstreze pentru a le compacta pe seama bibliotecii lor. A degrada prin neglijență bunul încredințat poștei, înseamnă, credem, o gravă călcare a îndatoririlor instituției și a personalului ei.

Vă rugăm deci, Domnule Director general, să binevoiți a lua măsurile pe care le credeți ducătoare la scop, pentru a se da cuvenita atențiune transportului revistei noastre și a se evita deteriorarea ei, care o transformă dintr-o revistă prezentabilă adeseori într'un cocoloș de hârtie.

Vă ținem la dispoziție câteva asemenea numere returnate nouă.

Sibiu, la 15 Noemvrie 1941.

Cu distinsă stimă:

„Carpații”

Vânătoare, Pescuit, Chinologie

La reclamațiunea noastră, am primit dela Direcțiunea Generală P. T. T. următoarea adresă:

„Referindu-se la reclamația Dvs. din 19. XI. 1941, privitoare la starea în care se distribuie revista „Carpații” abonaților Dvs., vă rugăm să binevoiți a ne comunica de urgență unde s'au întâmplat asemenea cazuri.

Aceste date ne sunt necesare în vederea cercetărilor ce urmează să facem.

Totodată vă rugăm a cunoaște că Oficiile din țară au instrucțiuni de modul cum trebuiesc îngrijite asemenea trimiteri postale și acolo unde se constată neglijențe din partea personalului P. T. T. se aplică pedepse severe”.

Rugăm cu multă stăruință pe abonații noștri, ca în viitor, de câteori li se predă revista noastră în stare deteriorată, îndoită, murdă, etc. să adreseze Direcțiunei generale P. T. T. (Dir. Exploatarei, Serviciul E. 2) o reclamațiune, pe o cartă postală, — sau să ne avizeze pe noi, pentru a face totdeauna reclamațiunea cuvenită.

Nu este îngăduit să lăsăm să fim păgubiți de slujbași subalterni, care nesocotesc îndatoririle lor și poruncile, pe care le-au primit dela conducerea instituțiunei de stat de pe urma căreia trăiesc. Facem un bun serviciu și pentru P. T. T., dacă ajutam descoperirea și pedepsirea neglijențelor sau răuvoitorilor.

„C.”

Găsim, că în curând va apare un decret-lege modificator al celui ce reglementează chestiunea permiselor de port-armă, apoi aproape simultan regulamentul de aplicare al acestui decret-lege. Avem deosebita satisfacțiune să anunțăm, că decretul-lege modificator va da satisfacțiune observărilor și dorințelor lumii vânătoarești, exprimată în repetite rânduri de revista noastră. Așa se găsește posibilitatea de a se acorda permis de port-armă și de vânătoare și minorilor trecuți de 18 ani; apoi se revocă dispoziția imposibilă, de a fi opriți vânătorii să-și confecționeze singuri cartușele cu alică. Cu această ocaziune am ruga pe cei în drept să indulcească dispoziția administrativă recentă, după care nici un student universitar nu poate avea permis de port-armă. E o măsură excesivă, care lovește inutil o mulțime de tineri vânători, care prezintă toate garanțiile de corectitate și de siguranță.

La Direcțiunea Economiei Vânătorului se lucrează Regulamentul pentru recrutarea personalului și funcționarea Inspectoratelor de vânătoare județene. Se prevede pe seama inspectorilor județeni și o indemnizație lunară de Lei 5000. După publicarea regulamentulului se va proceda la reorganizarea tuturor inspectoratelor, prevăzându-se însemnate schimbări de persoane.

Sezonul de capre negre s'a încheiat, fără ca să se fi împușcat contingentul dat liber. Aceasta din cauza lipsei de acasă a majorității vânătorilor de capre negre, apoi și din cauza timpului nefavorabil — negură, ploaie, zăpezi — care a domnit în timpul alergatului. Se observă o accentuare a mării deosebiri ca număr între cele două sexe. S'au împușcat ani dea rândul aproape exclusiv țapi. Din vreme va trebui prevenită o continuare sau chiar înrăutățirea a acestei situații, prin mijloace potrivite. D. e. obligarea vânătorilor să împuște anume număr de capre bătrâne, etc.

Cu toată restrângerea extraordinară a circulației autovehiculelor în Germania, prin ordonanța apărută în gazeta oficială a Reichului din 21. XI. 1941 se admite cu anumite forme utilizarea autovehiculelor pentru transportul vânătorilor, în orice zi. Distanța maximală, în linie aeriană, nu poate depăși însă 75 km. Măsura e motivată prin importanța vânătorului pentru alimentarea publică.

Imprimarea numărului nostru 11/1941 a întârziat din cauza lipsei de hârtie.

Potrivit Deciziei Ministeriale Jr. Nr. 17402/941, se închide vânătoarea iepurilor, în seara zilei de 30 Noembrie 1941, în tot cuprinsul județului Făgăraș.

În adunarea generală de constituire „Cooperativa Vânătorilor” (București, Str. Polonă 8) a fost ales următorul consiliu:

Președinte: Manole Stroiici.

Vicepreședinte: Pascu Valer.

Membri: Alex. Brătescu-Voinești, Ceaușu Constantin, Dr. Amilcar Georgescu, Pontbriand Andrei, Vișoianu C. și Stănescu Romeo.

Director: Hociotă Dumitru.

Cenzori: Botez Gheorghe, Dan Petre, Stănoiu Constantin, Mircea Eliade Rădulescu.

Cenzori supl.: Ing. Șerbănescu, Pavel V.

Prin Decizia Ministerială Jr. Nr. 17887/941, s'a hotărât ca solicitanții de autorizații împușcare fazani, pe terenurile pendinte de Comunele: Chișineu-Criș, Vânători, Satu-Nou, Zerind, Jermata Neagră, Colonia-Crișană, Vârșand, Pilul, Socodor, Sintea Mică și Zărand din județul Arad și Tâmașda din jud. Bihor — trebuie să obțină în prealabil și avizul Ocolului Regal de Vânătoare Chișineu-Criș (Arad).

Rugăm pe Domnii abonați de mai jos, să ne comunice neîntârziat actuala lor adresă, întrucât ultimul număr al „Carpaților” nu li s'a putut înmâna la adresa vechi:

D. H. V. Rezori, Broșteni (7671), Dr. Alexandru Vasu, Brașov (1250), Curt Singher, Căcica (1701), Maior Const. Sorescu, R. Sărat (1669), Dr. Const. Fluture, Piatra Neamț (1022), Iuliu Hrêhor, Macedonia (1080), Gheorghe Adămescu Galați (1426), Dr. Ilie Stroiici, Iași (1465), Emil Panaiteanu, Cugir (3166), Paul Simonis, Bușteni (2677), Ambruș Cornel, Vulcan (1236), „Ursul”, Vulcan (339), Zamfir Ionescu-Dănilache, București (3273), Take Petrescu, București (3224), Lt. Col. Gustav Henrich, Alba-Iulia (1418), General V. Atanasiu, Ismail (2449), Căpitan E. Cernescu, Cernăuți (1796), Medic Cpt. Dr. Cucu Mihail, Roman (1200), Victor Zank, Mediaș (1488), Dr. D. Mihail, București (6192), Gh. Mallian, Fântâna Mare (2011), Ștefan Dudașiu, Buzău (5702), Medic Maior Constantin Gheorghiu, Caracal (1276).

O foarte frumoasă vânătoare cu bățiași a avut loc în 23 Noemvrie în pădurea Homița județul Baia. Într-o singură bătaie au căzut 6 lupi voinici. Au ieșit și mai multe cârduri de mistreți, dar au dat peste vânători... mi-loși, așa încât au scăpat cu toții cu viața. Ne amintim, că în anul 1921 tot în acest loc, la o vânătoare au căzut de asemenea șase lupi.

I. Ionescu-Fălticeni

Către cetitorii noștri

Revista „Carpații” trece printr'o criză grea. În urma dislocării generale a prețurilor, costul de editare — tipar, hârtie, clișee, expediție etc. — s'a urcat la dublu. Incasările au rămas cele de acum sunt trei ani.

Deoarece nu este cu putință permanentizarea sacrificiilor însemnate care trebuiesc aduse în anul acesta pentru a asigura apariția „Carpaților”, vitregia vremilor ne-a pus în dilema de a alege între încetarea revistei și o esențială urcare a abonamentului. După cumpenire îndelungată și după sfatul prietenilor apropiați, ne-am decis pentru soluțiunea a doua.

Am socotit cu sgărzenie costul, după împrejurările de azi. În acest buget cheltuielile de personal au rămas și pe mai departe cu zero; redacția și administrația revistei fiind plătită prin mulțumirea de a da cetitorilor revista pe care au îngrijit-o.

Am socotit venitele, tot cu excluderea oricărei subvenții din fondurile publice.

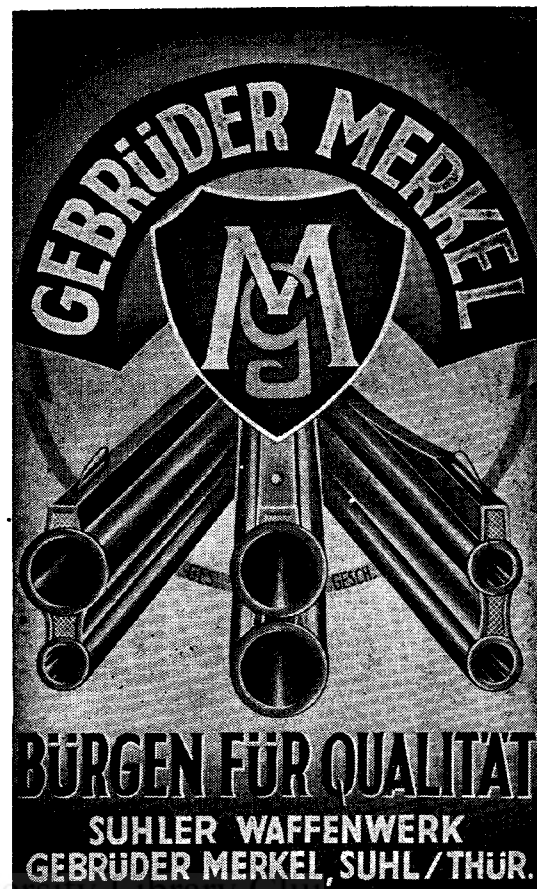
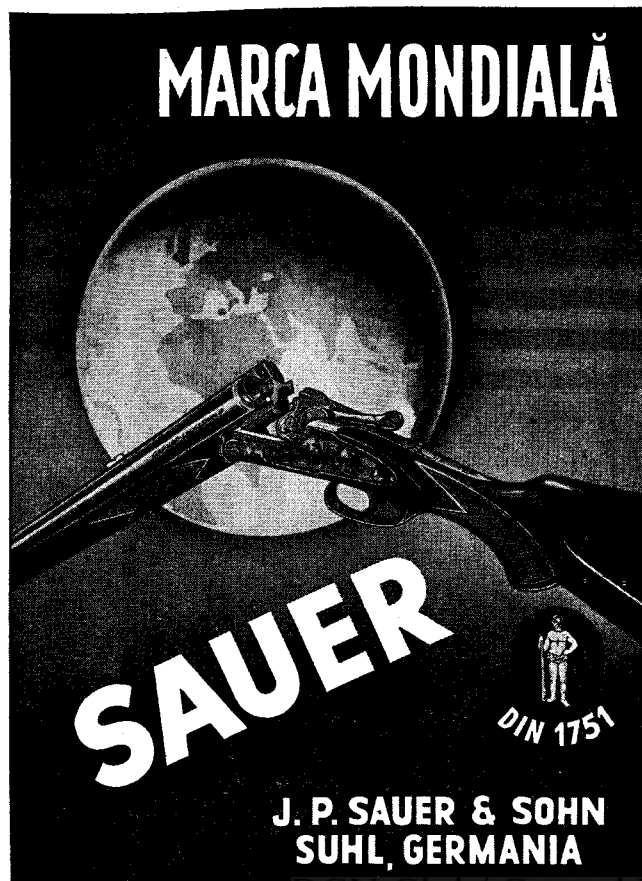
Rezultatul: un abonament de Lei 500. probabil ar acoperi cheltuielile, dacă ar fi plătit de toți la timp.

Ne-am oprit la această sumă de Lei 500 ca abonament pe an, cu începere dela 1 Ianuarie 1942.

Deoarece fiecare exemplar de revistă e o cheltuială pentru noi, și între împrejurările de acum e necesară comprimarea tirajului la plafonul strict necesar, rugăm stăruitor pe abonații noștri, care nu ar fi de acord cu urcarea aceasta de abonament, să ne înștiințeze numai de cât ca începând din Ianuarie 1942 să nu-i mai căutăm.

Vă rugăm, iubiți cititori. să credeți, că această majorare a abonamentului este imperios necesară, — și că fiecare cetitor, pierdut din pricina ei, va fi pentru noi o durere.

„CARPAȚII”
vânătoare, pescuit, chinologie

GARANTĂM PENTRU CALITATE

Der Deutsche Jäger, München

Editura

F. C. MAYER

Cea mai veche revistă de vânătoare germană

Revista de vânătoare din Germania
mai potrivită vânătorilor Români

Abonament pentru timpul războiului RM 2.50 pe un
sfert de an, inclusiv porto și ambalaj

Trimitem gratuit numere de probă și prospecte de
literatură

MUNCHEN 2 / Sparkassenstrasse 11

Cec poștal București No. 24939

Cunoscătorii

trag cu cartușe

„1 Stea”
„2 Stele”
„3 Stele”

și **refuză categoric**
ori-ce alte muniții

La magazinul cel mai important din
orașul Dvs. veți găsi – cu siguranță –
produsele noastre

„**MUNISPORT**”

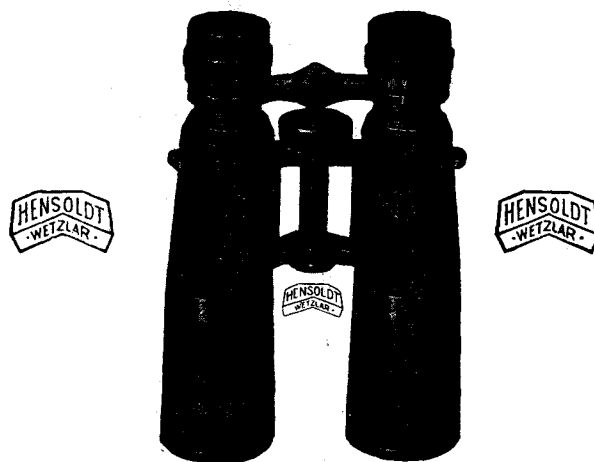
Fabrică Română de cartușe de vânătoare și
articole de sport S. A.

Furnisorul Curții Regale
BUCUREȘT, ALEEA TONOLLA 19

Hensoldt

BINOCLUL DE VÂNĂTOARE **DIALYT**

a devenit acum și mai ușor în urma utilizării unui metal
ușor nou, care mărește încă avantajele de greutate
ale construcției D. R. P.

Recomandăm în mod cu totul deosebit:

Binoclu ușor de manuat, pentru zi și amurg:
SPORT-DIALYT 6×30,
EXTRAUȘOR

Luminositate 25. Greutate 290 gr.,

apoi

binoclu cu luminositate mare, pentru dibuire și pândă
JAGD-DIALYT 6×42

Luminositate 49. Greutate 500 gr.

JAGD-DIALYT 7×42

Luminositate 36. Greutate 500 gr.

în fine cele mai puternice binocluri, cu maximum de
luminositate pentru pândă de noapte:

NACHT-DIALYT
7×56, 8×56, 10×56

Luminositate la mărire de 7 ori: 64. Greutate 685 gr.

Deasemenea recomandăm luneta pt. dibuire și pândă:

DURAL-DIALYTAN 4×

Luminositate 81. Greutate 300 gr.

și

DURALYT 6×

Luminositate 49.

Greutate 395 gr.

Cereți catalogul nostru cel mai nou: T. 63
pe care Vi-l trimitem bucuros gratuit

M. HENSOLDT & SÖHNE

Optische Werke A. G. Wetzlar, Germania

„Munisport“

S. A. R.

BUCUREȘTI
STRADA DOAMNEI No. 3

- Depozit exclusiv al renumitelor cartușe „TREI STELE“, „DOUĂ STELE“ și „UNA STEA“
- În depozit arme SAUER & SOHN, CHR. FR. TRIEBEL, GUSTLOFF, FABRIQUE NATIONALE, WALTHER etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mare asortiment de:

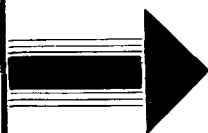
- Arme cu aer comprimat de marca „HAENEL“
- Articole din piele și ustensile pentru vânători, sportivi și turiști. Material garantat și execuție impecabilă
- Medicamente pentru câini dela renumita casă engleză: COOPER, MC. DUGALL & ROBERTSON, LTD.
- Cel mai mare atelier de ARMURĂRIE, BRUNAJ, AJUSTĂRI, MONTAJE DE LUNETE și orice fel de reparațiuni sub conducerea mult apreciatului maestru CĂLIN CURCĂ
- Expediem în provincie, la cerere, orice fel de mărfuri

**DAM LA CERERE ORICE LAMURIRI BALISTICE,
TEHNICE ȘI INFORMATIVE**

Numai cu
Marca

aveți
rezultate la

Tir
Vânătoare
Sport

Reprezentanța Generală pt. România:

ARMUNI
S.A.R. BUCUREȘTI

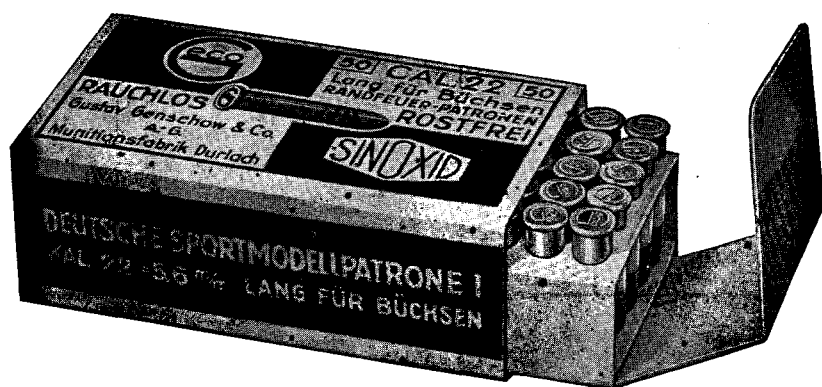
Direcția Generală:

Calea Victoriei 33 - Telefon 5.74.91

Societate pentru propagarea tirului -:- Fabrică de cartușe de vânătoare

desface produsele Firmei: G U S T A V G E N S C H O W & Co. Aktiengesellschaft, BERLIN

Prin Magazinul propriu pentru București: B-dul Reg. Carol I. Nr. 5 (Palatul Carpați) Tel. 5.2074

Cereți în toate Magazinele de
specialitate

Cartușe pentru tir redus cal.
22 l. f. B.

Precise Penetrante
Viteză constantă - SINOXID

Expedițiuni în toată țara — Original numai în acest ambalaj!

Glont universal cu „cămașa-H“

pentru arme de vânătoare

7×57	7×64	8×57 J	8×60	8×60 Magn.	9.3×62
7×57 R	7×65 R	8×57 JR	8×60 R	8×60 R Magn.	9.8×74 R.

cu vârf gol din aramă și cu margină aspră
sau cu vârf de plumb și cu margină aspră

Mannl-Schönauer 6.5×54 8×56 9×56 numai cu vârf gol deschis

Puteți avea informațiuni asupra glonțului cu „cămașa-H“, asupra efectului său vânătoresc și asupra tuturor chestiunilor balistico-tehnice prin „Manualul balistico-tehnic pentru vânători și trăgători“. Schiess-technisches Handbuch für Jäger und Schützen), carte de specialitate scrisă în limba germană, și pe care la cerere o trimitem gratuit.

Rheinisch-Westfälische Sprengstoff A.-G., NÜRNBERG

Reprezentant general: NICOLAE ROȘCA

